

การศึกษาและพัฒนาารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน
ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

A STUDY AND DEVELOPMENT GRAPHIC PACKAGING FOR SILK
CHONNABOT KHON KAEN HANDICRAFT

ดวงจันทร์ ปรีชายะจิตต์
DUANGJAN PRECHAYAJIT

๑๑/๑๗
๒๕/๖

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 48913/
จัน, เดือน, ปี 12 ส.ค. 2547

b.....
i.....

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ ISBN 974-324-477-8 เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีการใช้งาน

1/12/15

**A STUDY AND DEVELOPMENT GRAPHIC PACKAGING FOR
SILK CHONNABOT KHON KAEN HANDICRAFT**

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL PULFILLMENT OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF MASTER OF MASTER
OF INDUSTRIAL EDUCATION IN SCIENCE EDUCATION SCHOOL OF
GRADUATE STUDIES KING MONGKUT 'S INSTITUTE OF
TECHNOLOGY LADKRABANG**

2003

ISBN 974-324-477-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อสารนิพนธ์

การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์
สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม

อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ชื่อนักศึกษา

นางดวงจันทร์ ปรินายะจิตต์

รหัสนักศึกษา

44064829

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา

สาขาวิชา

เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ภาควิชา

ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

คณะ

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

พ.ศ.

2546

อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ

บทคัดย่อ

ในการศึกษางานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบ และพัฒนารูปลักษณ์กราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นเพื่อหาความพึงพอใจในด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์ของผู้ซื้อสินค้าประเภทผ้าไหม ของศาลาไหมไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นศาลาไหมไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความงาม ซึ่งทรงคุณค่า ความน่าเชื่อถือที่ดีของสินค้าแก่ผู้บริโภคทั้งสร้างความยั่งยืนแข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบหาความคิดเห็นในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สนใจ และนักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าประเภทผ้าไหมจาก อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จากจำนวนประชากรทั้งหมด 100 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ Krescie and Morgan (บุญสม ศรีสะอาด. 2538 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ท่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบหาความคิดเห็น 2 ท่าน ทั้งหมด 10 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก (ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก) จำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์(ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์) จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อหาความต้องการในการจำหน่ายสินค้าของศาลาใหม่ไทย แบบสอบถามเพื่อหาข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะการออกแบบด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ แบบสอบถามเพื่อหาความคิดเห็นด้านบรรจุภัณฑ์ และด้านกราฟิกที่ออกแบบมา และสร้างต้นแบบเพื่อหาความพึงพอใจด้านผลสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 ที่ทดสอบรูปลักษณ์ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์จะพบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับดี
2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่มตัวอย่างที่ 2) ที่ทดสอบรูปลักษณ์ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์จะพบว่าผลการประเมิน อยู่ในระดับดี

Thematic Paper Title	A study and development graphic packaging for silk Chonnabot khon kaen handicraft
Student	Duangjan Prechayajit
Student ID.	44064829
Degree	Master of Science Industrial Education
Programme	Industrial Design Technology
Department	Architecture Education
Faculty	Industrial Education
Year	2003
Thematic Paper Advisor	Assist. Prof. Sataporn Dee Boonmee na Champae

ABSTRACT

In this research , the research had an objective to design to design and develop the graphic design and packaging for the folk arts and crafts espacially for the silk cloth from Amphur Chonabot , Khonkaen province. Included of testing to search ideas for the satisfied in the graphic design and packaging from the users who buy the silk products from Thai Silk Pavillion , Amphur Chonabot , Khonkaen province to raised the silk products to have its uniqueness to promote the folk culture , beauty and valuable of the good products to the users though the stability strength of the crowded people to development of their folk arts ideas eternally.

The Samplings which used in this research , the research had selected the samples from the samplings to search ideas in the graphic design and the packaging which were seperated in 2 groups as below .

First Sample which were used in this case study such as the interest people and the travelers who buy the silk products from Amphur Chonabot , Khonkaen province from 100 people by simple random sampling and fix assign the group of samples from the standard schedule of Krescie and Morgan (Boonsom Srisa-ard ,2538 : 187) and there were 5 people from the group of samples.

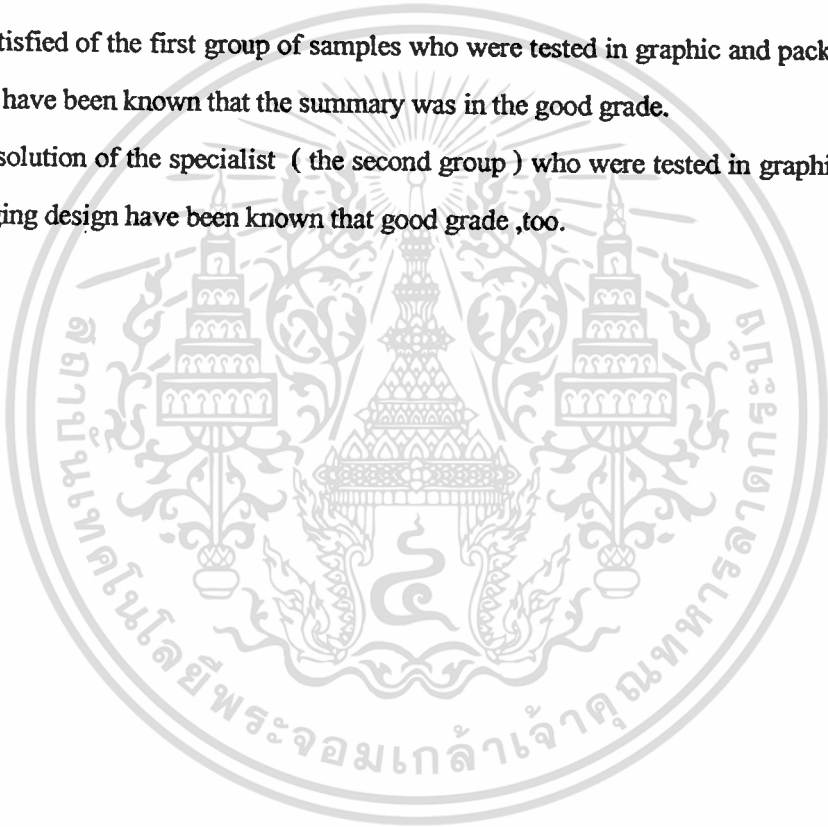
The second sampling was Kindly supported by the specialist to search for 2 idea from 10 people.

The specialist in graphic design total 5 people.

The specialist in packaging total 5 people.

The instruments which were used in this research were the questionnaires for demanding to sell the Thai silk products and the questionnaires for the resolution and the quideline to design the graphic and packaging and crested the prototype to search the satisfied for the conclusion as below.

1. The satisfied of the first group of samples who were tested in graphic and packaging design have been known that the summary was in the good grade.
2. The resolution of the specialist (the second group) who were tested in graphic and packaging design have been known that good grade ,too.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาและพัฒนาหลักสูตรด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีอันเนื่องมาจากความกรุณา ให้คำปรึกษา ความเอื้อเฟื้อ ตลอดจนความช่วยเหลือ แก่ใจและปรับปรุงต่างๆแก่ผู้วิจัยซึ่งจะขอ กล่าวรายนามดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ ผู้ควบคุมสารนิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สารินุตร, รองศาสตราจารย์ นพคุณ สุขสถาน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล เทพ หัสติน ณ อรุณา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ คิชฐพันธ์, อาจารย์ธนากร เจียรสกุล, อาจารย์นवलศรี สุทันติกร, ดร.ศิริเบญจา กอวัฒนา, อาจารย์กฤษณะรักษ์ มิ่งโกล ได้ให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ประกอบในการศึกษา พัฒนาหลักสูตรด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์

อาจารย์จรัญ ชัยประชุม, อาจารย์นิพนธ์ คุณารักษ์, อาจารย์จารุสิทธิ์ เจริญงาม, อาจารย์ ขาม จาตุรงค์กุล, สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คุณกิติพงศ์ แสงวงศ์, คุณปัญธิมา ถ้วยงาม, ที่ให้โอกาสที่ดีในการทำงาน EXHIBITION และน้องๆทุกคน บริษัท วันฟอร์ออล จำกัด.

ครอบครัวนาชัยสินธุ์, ครอบครัวปรีชาชะจิตต์, ครอบครัวพุกเสขรฐี และบุคคลอีกหลาย ท่านที่มีได้กล่าวถึง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ในการสร้างความแข็งแกร่งและยั่งยืนของชุมชนโดยการส่งเสริมคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้คงอยู่และพัฒนาต่อไป

ดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมการประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์.....	12
2.2 การศึกษาพฤติกรรมการจัดจำหน่าย.....	14
2.3 หลักการงานหัตถกรรมพื้นบ้าน.....	18
2.4 ประวัตินงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่.....	20
อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น	
2.5 วัสดุในการออกแบบและกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์.....	27
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
2.7 บรรจุภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาโครงการ	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38

VI

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2	การออกแบบ.....	39
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
3.4	การสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
3.4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
3.5	การดำเนินงานการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็น.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์		
4.1	ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณะของการออกแบบ.....	53
4.2	ผลการประเมินความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ		
	บรรณานุกรม.....	71
	ภาคผนวก ก.	72
	ภาคผนวก ข.	105
	ภาคผนวก ค.	111
	ประวัติผู้เขียน.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบ รูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของผู้เชี่ยวชาญ.....	54
4.2 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบรูปแบบของตัวอักษร.....	55
4.3 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบรูปแบบของสัญลักษณ์.....	56
4.4 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบด้านรูปลักษณ์บรรจุภัณฑ์.....	59
4.5 การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิก โดยผู้เชี่ยวชาญ (N = 5).....	61
4.6 การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิก โดยกลุ่มตัวอย่าง (N = 30).....	62
4.7 การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (N = 5).....	63
4.8 การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่าง (N = 30).....	64

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 เส้นทางอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.....	3
1.2 ศาลาไหมไทย.....	3
1.3 สินค้า และการบรรจุภัณฑ์ศาลาไหมไทย.....	4
1.4 สินค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ศาลาไหมไทย.....	5
2.1 สภาพทั่วไปของอำเภอชนบท.....	21
2.2 ลักษณะทั่วไปของอำเภอชนบท.....	21
2.3 ศิลปะท้องถิ่นของอำเภอชนบท.....	21
2.4 ศาลาไหมไทย (ศูนย์รวมสถานีเลี้ยงไหมชนบท).....	22
2.5 เส้นไหมที่มีความสด.....	23
2.6 กระบวนการผลิตผ้าไหม.....	23
2.7 เครื่องมือในการผลิตผ้าไหม.....	23
2.8 ผลผลิตผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.....	24
2.9 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.....	24
2.10 หมี่ลายสัตว์.....	25
2.11 หมี่ลายพันธุ์ไม้.....	25
2.12 หมี่ลายพันธุ์ไม้.....	26
2.13 หมี่ลายเบ็ดเตล็ด.....	26
2.14 การค้นคว้าหาข้อมูลของศาลาไหมไทย.....	30
2.15 บรรยากาศ การแสดงผลงาน.....	30
2.16 การ โชว์ และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม.....	31
2.17 รูปแบบของถุงหูหิ้วสำหรับการบรรจุสินค้า.....	31
2.18 ภาพแสดงการจัดจำหน่ายสินค้าร้านพระธรรมจันทร์.....	32
2.19 การบรรจุสินค้าจากร้านพระธรรมจันทร์.....	32
2.20 การ โชว์ผ้าไหมร้านจีนไหมไทย.....	33
2.21 การจัดจำหน่ายผ้าไหมร้านจีนไหมไทย.....	33
2.22 ผ้าไหมที่ชนะเลิศการประกวดลายผ้าแห่งประเทศไทย.....	34

VIII

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.1 รูปสินค้าบรรจุภัณฑ์ และการจัดจำหน่ายสินค้าจากผ้าไหมทุกประเภท.....	43
3.2 รูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากศูนย์สิ่งทอพระธรรมวัฒน์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	44
3.3 รูปแบบการจัดจำหน่าย และบรรจุภัณฑ์ร้านจีนไหม.....	45
4.1 รูปแบบลวดลายมัดหมี่หมากแบบ (หมี่ตา) และรูปแบบของดอกकुณ.....	53
4.2 รูปแบบของการออกแบบร่าง ในขั้นแรกในการสร้างรูปแบบของ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์.....	57

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อดีตของที่ตั้งดินแดนขอนแก่นนั้นมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าที่ไหนในเมืองไทย จนได้รับการเรียกขานว่าเป็น “เมืองหลวงของอีสาน” เพราะขอนแก่นมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ ถึง 9 จังหวัดด้วยกัน คือ หนองบัวลำภู อุรธานี และเลยทางทิศเหนือ กาฬสินธุ์ และมหาสารคามทางทิศตะวันออก นครราชสีมาและบุรีรัมย์ทางทิศใต้ เพชรบูรณ์และชัยภูมิทางทิศตะวันตก

ขอนแก่นถือว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาคอีสานเป็นจังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภูมิภาคในสมัยของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ช่วงนั้นภาคอีสานได้รับการพัฒนาหลายอย่างซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2505-2506

ยุคนี้เองที่ขอนแก่นได้รับการพัฒนาออกไปหลายด้าน มีการสร้างทางคมนาคมเชื่อมต่อกับจังหวัดอื่นๆ รวมทั้งระหว่างอำเภอด้วยนอกจากนี้ยังมีเส้นทางรถไฟและพัฒนาระบบไฟฟ้าและประปาให้เพียงพอต่อความต้องการ ที่สำคัญคือมีการวางผังเมืองใหม่เพื่อให้สถานที่ราชการได้อยู่รวมในที่เดียวกัน เพื่อความสะดวกในการติดต่อ หลังจากนั้นมาขอนแก่นก็กลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การเงินการธนาคารของภูมิภาค รวมทั้งยังเป็นตลาดกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเองอีกด้วย

สิ่งที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดขอนแก่น โด่งดังไปจนทั่วคือ การจุดพบซากไดโนเสาร์แห่งแรกของเมืองไทยที่อุทยานแห่งชาติภูเวียง ซึ่งเป็นไดโนเสาร์พันธุ์ที่กินเนื้อ และยังพบไดโนเสาร์พันธุ์กินพืชอีกด้วยนอกจากนี้ยังค้นพบรอยเท้าของไดโนเสาร์พันธุ์คาร์โนซอร์สที่กินเนื้อ นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นเมืองโบราณ โนนเมืองหรือไปชมจิตรกรรมฝาผนังต่างๆ ที่ชาวอีสานเรียกกันว่า “ฮูปแต้ม” แล้วขอนแก่นยังเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมมัดหมี่ที่ขึ้นชื่ออีกจังหวัดหนึ่งทีเดียว

หากจะเปรียบว่าสุรินทร์เป็นแหล่งผ้าไหมเนื้อดีและทองงามแล้ว ขอนแก่นก็จะถือว่าเป็นแหล่งผลิตไหมมัดหมี่ในระบบอุตสาหกรรมที่บ้านที่ไม่น้อยหน้าใครเลยทีเดียว เพราะที่นี่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ให้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยขอนแก่นเป็นที่ตั้งของสถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหมชนบท อำเภอชนบท จนกระทั่งทุกวันนี้ชาวบ้านที่อำเภอชนบทก็ยังทอผ้าไหมขายกันแทบทุกหลังคาเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาลาไหมไทยเป็นอาคารสองชั้นตั้งอยู่ภายในวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอาคารเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2536 ได้พระราชทานนามอาคารหลังนี้ว่า “ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษามหาราชา ” และทรงมีพระราชดำริให้คณะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ได้ใช้ศาลาไหมไทยเป็นศูนย์ศึกษา ศูนย์พัฒนา และศูนย์อนุรักษ์สืบสานมรดก วัฒนธรรมการอาชีพตามที่จัดแสดงไว้ในศาลาไหมไทย ช่วยกันศึกษา รวบรวมข้อมูล ชีวงาน และส่งเสริมอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีการพัฒนาและเป็นอาชีพเสริมของแม่บ้านเกษตรกร และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ในอาคารนี้จะรวบรวมกระบวนการทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายผ้าไหมโบราณ การออกแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยอีสาน เครื่องดนตรีพื้นเมือง บ้านทรงไทยอีสาน เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ทอผ้าแบบดั้งเดิม มีการสาธิตการเลี้ยงไหม และการทอผ้าด้วยมือ

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น มูลนิธิส่งเสริมอาชีพสตรีในชนบทได้สนองงานในโครงการตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดโครงการฝึกอบรมการทอผ้าไหมมัดหมี่แก่แม่บ้าน เยาวชน เด็กนักเรียน และผู้พิการเพื่อพัฒนาทักษะในการทอผ้าไหม การย้อมไหม และการออกแบบโดยการอนุรักษ์ลายมัดหมี่ และการทอผ้าไหมด้วยมือ โครงการนี้จะช่วยทำรายได้เสริมแก่ครอบครัวเกษตรกรที่ยากจน และเยาวชนผู้ด้อยโอกาสในชนบทที่ห่างไกล

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากสมาชิกของโครงการที่มีความสวยงาม และมีคุณภาพจะนำมาจำหน่ายในศาลาไหมไทย เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ทอด้วยมือ ของขวัญและของที่ระลึกทำจากรังไหม เสื้อเจ็ด เครื่องแต่งกายสำเร็จรูปทั้งชาย และหญิง ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าไหม ผ้าพันคอ เนคไท กระเป๋าถือ กระเป๋าต่างค์ชาย - หญิง พวงกุญแจ ผ้าเช็ดหน้า ของใส่กระดาดยี่ดหน้า เครื่องดนตรีไทยแบบอีสานแบบย่อส่วน เช่น แคน โหวด และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกหลายรายการ

เมืองไทยของเรามีแหล่งผลิตผ้าไหมที่ขึ้นชื่ออยู่หลายจังหวัดด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นที่จังหวัดสุรินทร์ ผ้าไหมที่งดงามของที่นี่จะต้องเป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่มีลวดลายของเขมร หรือไหมที่เรียกกันว่า “หมี่โฮลล์” ส่วนจังหวัดอื่นๆ ก็ไม่น้อยหน้าไปกว่ากัน แหล่งผลิตผ้าไหมมัดหมี่ที่ขึ้นชื่อมานานแล้วอีกจังหวัดหนึ่งก็คือ ที่จังหวัดขอนแก่น ผ้าไหมมัดหมี่ชนบทเป็นที่กล่าวขานในหมู่คนรักผ้าไหมมัดหมี่มานานเพราะที่นี่เคยถูกส่งเสริมจากทางราชการมาแล้วหลายสมัย

อำเภอชนบทอยู่ห่างออกไปจากตัวอำเภอเมืองขอนแก่น 57 กิโลเมตร เราสามารถเดินทางไปได้ทั้งเส้นทางจากอำเภอบ้านไผ่ และเส้นทางที่ชาวบ้านใช้กันอยู่เป็นประจำคือ เส้นทางมัญจาคีรี ถ้าหากว่าเราไปทางเส้นขอนแก่น-มัญจาคีรี ก่อนถึงตัวอำเภอชนบทเราจะพบศาลาไหมไทย ซึ่งอยู่ในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ เป็นศูนย์รวมลวดลายของผ้าไหมมัดหมี่อำเภอชนบท นอกจากนั้นยังมีขั้นตอนการผลิตผ้าไหมอย่างสมบูรณ์ให้ชม และยังมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผ้าไหมจำหน่ายที่นี่ด้วย

เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าไหมของอำเภอชนบทนั้น นับว่าเป็นที่รู้จักมานานแล้ว ย้อนไปในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาด้านการเกษตรและการทำไหมอย่างเป็นระบบ เนื่องจากช่วงนั้นทางประเทศแถบยุโรปเกิดโรคระบาดใหม่ ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนไหมไปทั่ว เพราะตัวไหมตายหมด ราคาผ้าไหมช่วงนั้นถีบตัวสูงขึ้นประมาณ 3-4 เท่าตัว ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงทางการผลิตสินค้าผ้าไหมในช่วงนั้น สามารถทำรายได้เข้าประเทศของตัวเองได้อย่างมหาศาล

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระกระแสรับสั่งให้จ้างผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น คือ นายโทยามา มาทำการพัฒนาระบบทอผ้าไหม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม วิธีการสาวไหม โดยนำเครื่องมือมาจากประเทศญี่ปุ่นด้วย ในช่วงนั้นไหมจึงถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้เร่งปรับปรุงกระบวนการผลิตผ้าไหมของภาคอีสานทั้งภาคเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนผ้าในท้องพระคลังช่วงนั้นด้วย

ภาพที่ 1.1 เส้นทางอำเภอชนบท จังหวัดชนบท

ภาพที่ 1.2 ศาลาไหมไทย

สถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหมชนบท

นับตั้งแต่ว่าจ้างชาวญี่ปุ่นเข้ามาดำเนินการพัฒนาคุณภาพของไหมไทยแล้ว รัฐบาลไทยก็ได้มีการตั้งกรมช่างไหมขึ้นที่ตำบลศาลาแดงในจังหวัดกรุงเทพฯ และยังได้ขยายข่ายออกไปยังจังหวัดต่างๆ ด้วย เช่น จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับที่จังหวัดขอนแก่นเอง กรมช่างไหมได้เริ่มเข้ามาดำเนินการในปี พ.ศ. 2473 โดยใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า “สถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหมชนบท อำเภอชนบท” แต่ชาวบ้านที่อำเภอชนบทแห่งนี้ก็ยังคงทำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของตัวเองตามปกติ พร้อมทั้งยังทอผ้าไหมมัดหมี่ออกมาตลอดเวลา ผ้าไหมแห่งอำเภอชนบทเริ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางเมื่อราวปี พ.ศ.2511 โดยมีร้านค้าหลายร้านเริ่มเข้าไปรับซื้อผ้าไหมมัดหมี่ของชาวบ้านมาวางจำหน่ายในร้านของตนที่อำเภอชนบท

ช่วงที่ผ้าไหมอำเภอชนบทรุ่งเรืองสูงสุดก็คือช่วงที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากช่วงนั้นนิยมแต่งกายกันด้วยชุดพระราชทานผ้าไหม จึงส่งผลให้ผ้าไหมมัดหมี่ที่อำเภอชนบทขายดีมาก ขนาดชาวบ้านต้องทอผ้ากันหามรุ่งหามค่ำทีเดียว ผนวกกับในช่วงปี พ.ศ.2522 ทางจังหวัดขอนแก่นเริ่มส่งเสริมและจัดให้มีงานเทศกาลไหมและประเพณีผูกเสี่ยวขึ้นเป็นปีแรก เพื่อให้มีการออกร้านและประกวดผ้าไหม ทำให้ผ้าไหมของอำเภอชนบทเป็นที่รู้จักกันมากยิ่งขึ้นไปอีก ผ้าไหมที่ขึ้นชื่อของอำเภอชนบทก็คือ ไหมมัดหมี่ หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “ผ้าอีกัต” กรรมวิธีในการทำผ้ามัดหมี่คือ การมัดลายที่เส้นพุ่งหรือเส้นฮักด้วยเชือกก่อนจะนำไปย้อมสี เพื่อให้เกิดสีสันและลวดลายตามที่ผู้ทอต้องการ

การจัดจำหน่ายวัสดุจากผ้าไหมสามารถจำแนกหมวดของชิ้นงานเช่น ผ้าไหมสำหรับตัดเป็นชุด ผ้าไหมเป็นชุดสำเร็จรูป ผ้าไหมนำไปประดิษฐ์ของที่ระลึก ผ้าไหมโครงการพัฒนาต่างๆ พยายามส่งเสริมให้ชาวบ้านอำเภอชนบทมีส่วนร่วมในการขายผ้าไหม ซึ่งบรรพบุรุษที่นำมาทอห่มผ้าไหม เพื่อจำหน่ายแก่ผู้คนที่สนใจหรือชาวต่างชาติที่ต้องการซื้อเป็นของฝาก จะเห็นได้ว่าสิ่งทอห่มหรือบรรพบุรุษผ้าไหมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นไม่สามารถสื่อถึงรูปแบบหรือคุณค่าศิลปะท้องถิ่น ตลอดจนการนำเทคนิคชาวบ้านในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่มาผสมผสานให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวน้อยมาก ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นปัญหาได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.3 สินค้าและบรรพบุรุษศาลาไหมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.4 สินค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ศาลาใหม่ไทย

ปัญหาด้าน โครงสร้างของการบรรจุภัณฑ์ ขาดรูปแบบหรือคุณลักษณะของบรรจุของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นศิลปะหัตถกรรมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ทั้งในด้านการกำหนดรูปลักษณ์โครงสร้างวัสดุที่ใช้ ตลอดจนการบรรจุขนส่ง การจำหน่าย

ปัญหาด้านการกำหนดในรายละเอียดหรือสัญลักษณ์ กราฟิกของบรรจุภัณฑ์และฉลาก ไม่สามารถสื่อถึงศิลปะท้องถิ่นซึ่งทรงคุณค่า ขาดการนำศิลปะเฉพาะถิ่นและเทคนิคการผสมผสานของชาวบ้านตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งในการส่งเสริมการขายบรรจุภัณฑ์และฉลาก ทำหน้าที่เปรียบเสมือนประชาสัมพันธ์ (ปุ่น คงเจริญเกียรติ, 2541:73) ของผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งจะมีผลต่อผู้บริโภคซึ่งแสดงออกถึงความมีคุณค่า และความศรัทธาเชื่อถือของผลิตภัณฑ์

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากรูปแบบของ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์แล้วผู้วิจัย ได้กล่าวถึงรูปแบบของกราฟิกที่ต้องการนำเสนอ โดยเน้นคุณค่าของศิลปะท้องถิ่น เป็นหลัก จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจใคร่ศึกษา เพิ่มแนวทางในการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมกระจายงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของความเป็นไทย โดยสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความงาม ซึ่งสร้างคุณค่า ความน่าเชื่อถือที่ดีแก่ผู้บริโภค รวมทั้งสร้างความยั่งยืน แข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านให้วังตามกระแสสังคมส่วนใหญ่เพื่อให้ทันสมัย โดยประยุกต์เอาภูมิปัญญาดั้งเดิมศิลปวัฒนธรรมให้สืบทอดต่อไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ออกแบบปรับปรุงรูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
2. ประเมินรูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ที่ออกแบบปรับปรุงพัฒนาแล้ว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลประกอบการออกแบบ
 - ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้งานคือ ผู้สนใจสินค้านักท่องเที่ยว
 - ศึกษาพฤติกรรมการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียง
 - ศึกษาถึงศิลปเฉพาะถิ่นและศิลปวัฒนธรรมของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
 - ศึกษารูปแบบของโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ประเภทผ้าไหม ในการกำหนด รูปแบบ คุณลักษณะที่จะให้ประโยชน์ ในการคุ้มครอง การบรรจุ การขน ส่งการเก็บรักษา การจัดจำหน่าย
 - ศึกษารูปแบบของกราฟิก เพื่อให้บรรจุภัณฑ์ประเภทผ้าไหมในการหาข้อมูลเพื่อทำการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์ศึกษาข้อมูลในหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา องค์กรชาวบ้าน ภายในตำบลทั้ง 7 ตำบลของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น คือ บ้านเหล่าเกวียนหัก บ้านฝาง บ้านหัวฝาย บ้านสมบูรณ์ บ้านหนองทุม บ้านหนองยาง บ้านชนบทซึ่งสามารถส่งเสริมการขาย ในการสร้างสรรค์บุคลิกพิเศษ ให้กับผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. การศึกษาตัวแปร

ในการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย ประกอบด้วย นักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้สนใจที่ต้องการ ภายในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

 - ตัวแปรต้น ประกอบด้วย
 - รูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ประเภทผ้าไหม
 - รูปแบบของกราฟิกบรรจุภัณฑ์ประเภทผ้าไหม
 - ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความพึงพอใจรูปแบบของกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ของผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ประเภท
ผ้าไหมในการสื่อคุณค่าศิลปะท้องถิ่น
- ความพึงพอใจรูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ประสิทธิภาพในการห่อ
หุ้มคุ้มครองบรรจุภัณฑ์

ในการหาความคิดเห็นในรูปแบบของโครงสร้างและในรูปแบบกราฟิกของบรรจุภัณฑ์ ผู้
วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเพื่อในการเก็บข้อมูลขบวนการตลอด
จนการดำเนินงานวิจัยที่ถูกต้อง ซึ่งในการหาความพึงพอใจ ทั้งในด้านรูปแบบของกราฟิก และรูป
แบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้กำหนดชิ้นงานดังนี้

1. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด
ขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05ม. ยาว 3.80 ม.)
2. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด
ขนาด 2 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 1.80 ม.)
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ
จำนวน 1 ตัว
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่
ระลึกเป็นกระเป๋า จำนวน 1 ตัว
5. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่
ระลึกเป็นผ้าคลุมไหล่ จำนวน 1 ผืน
6. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่
ระลึกเป็นเนคไท จำนวน 1 ชิ้น
7. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่
ระลึกเป็นผ้าพันคอ จำนวน 1 ชิ้น

โดยการระบุผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท ในสาขาการออกแบบบรรจุ
ภัณฑ์หรือประสบการณ์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 15 ปี

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐ์พันธ์

หัวหน้าภาควิชาานุมิตร์ศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ นवलศรี สุทันติกร

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อําเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

3. รองศาสตราจารย์ นพคุณ สุขสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในพิธีการพิธีขอเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

4. ดร. สิริเบญจา กอวัฒนา

ผู้จัดการทั่วไป (Silk Avenue co.ltd) อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

5. อาจารย์ กฤษณะรักษ์ มิ่งโอบ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาช่างไฟฟ้า คณะวิชาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

(ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาทอผ้าไหมและผ้าพื้นเมือง)

ผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิกรายชื่อดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก คือ ผู้ที่มีการศึกษาอย่างน้อยปริญญาโทและเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบกราฟิก 20 ปี

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ คิชูพันธ์

หัวหน้าภาควิชาานฤมิตรศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ธนาธร เจียรสกุล

คณบดีคณะดุริยางค์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. รองศาสตราจารย์ นพคุณ สุขสถาน

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

4. อาจารย์ นवलศรี สุทันติกร

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

5. อาจารย์ กฤษณะรักษ์ มิ่งโอบ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง คณะวิชาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

(ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาทอผ้าไหม และผ้าพื้นเมือง)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ผู้วิจัยสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ ข้อมูลสถานภาพของผู้ประเมิน / แบบประเมินเพื่อหาความคิดเห็น

2. ในการประเมินผลจากต้นแบบจากการประเมิน ในการประเมินความคิดเห็นใน 2 ด้าน คือ 1. ด้านรูปลักษณะด้านกราฟิก 2. รูปลักษณะด้านบรรจุภัณฑ์

ประชากรทั่วไปใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้ซื้อที่สนใจ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น และบริเวณจังหวัดอีสานที่ใกล้เคียง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม

โดยกลุ่มที่ 1.ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิกจำนวน 5 ท่าน

ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์จำนวน 5 ท่าน

โดยกลุ่มที่ 2.ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 100 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูป ของ Krescie and Morgan (บุญสม ศรีสะอาด. 2538 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ขอบเขตของการออกแบบ

1. เพื่อศึกษากราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมของศาลาไหมไทย สังกัดวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาและพัฒนาารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ได้ใช้กรอบแนวคิดเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้
 ปูน คงเจริญเกียรติ (2541 : 71-83) แนวทางในการศึกษาการพัฒนา โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ การศึกษาบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน บรรจุภัณฑ์สามารถทำหน้าที่เป็นพาหะนำส่ง ไปยังจุดขายด้วยโครงสร้างที่ออกแบบมาอย่างดี ณ สถานที่จัดจำหน่าย บรรจุภัณฑ์ต้องทำหน้าที่ คือ การส่งเสริมการขาย ณ จุดขาย ซึ่งอาจเป็นตลาดในหมู่บ้าน ในเมือง หรืออาจขายตามซูเปอร์มาร์เก็ต ความสามารถที่จะชักชวนเชื่อเชิญอย่างเสียบๆ ให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อสินค้านี้เป็นบทบาทของการออกแบบกราฟิกของบรรจุภัณฑ์

ดังนั้นในการพัฒนาออกแบบบรรจุภัณฑ์จึงแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. โครงสร้าง รูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ เป็นการออกแบบทางด้านเทคนิคและทางกายภาพของบรรจุภัณฑ์ โดยเน้นกระบวนการบรรจุใส่ การรักษาคุณภาพและการป้องกันที่เหมาะสมต่อการขนส่งและการกระจายสินค้าศึกษาหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ในด้านการป้องกัน การรักษาคุณภาพ ความสะดวกในการใช้งาน ความประหยัดในการขนส่ง วัสดุในการบรรจุภัณฑ์ เพื่อพิ

จรรยาความสอดคล้องระหว่างสินค้าและบรรจุภัณฑ์มีความสามารถในการดึงดูดความต้องการของผู้บริโภค

2. กราฟิก รูปลักษณ์ด้านกราฟิก เป็นการออกแบบรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อและสื่อความหมายให้แก่ผู้บริโภค พร้อมทั้งสามารถโน้มน้าวให้เกิดการซื้อ การออกแบบกราฟิกจะเน้นเรื่องของการออกแบบรูปลักษณ์ที่สร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภค ตามกรอบแนวทางในการออกแบบกราฟิกในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ดังนี้

- ศึกษาแหล่งกำเนิด และแหล่งผลิตของงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดในการออกแบบ แบบที่มาของลวดลายต่างๆ วิทยาการสร้างสรรค์งาน
- ศึกษากรรมวิธีการผลิต วัสดุสี เทคนิค วิธีการ ขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การนำเอาวัตถุดิบนำมาสร้างสรรค์งานและการแปรสภาพของวัตถุดิบอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นเพื่อให้การศึกษารอบคอบมากยิ่งขึ้นจึงนำองค์ประกอบดังกล่าวไปนำมาใช้ในการศึกษา
- แนวความคิดในการสร้างสรรค์
- ประสบการณ์ในการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม
- ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะถิ่นของท้องถิ่นมากที่สุด
- การสร้างสรรค์งาน การคิดค้นรูปแบบสินค้าใหม่ๆอยู่ตลอดเวลาโดยคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงกำหนดความหมายของคำต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. หัตถกรรม หมายถึง งานฝีมือที่ทำด้วยมือ
2. ผ้าไหม อำเภอชนบท หมายถึง ผ้าที่ทอด้วยมือ (ไหมมัดหมี่ หรือ ที่เรียกกันอีกอย่างว่า“ผ้าอี๊ด” ซึ่งกรรมวิธีคือการมัดลายที่เส้นพุ่งหรือเส้นยืนด้วยเชือก ก่อนจะนำไปย้อมสี เพื่อให้เกิดสีสันและลวดลายตามที่ต้องการ) ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายเพื่อนำไปตัดเป็นชุด ผ้าไหม ที่ตัด เป็นชุด/ผ้าไหมที่นำไปประดิษฐ์ของที่ระลึก เช่นผ้า พั่นคอ เนคไท
3. บรรจุภัณฑ์ หมายถึง วิธีการมอบผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภคให้อยู่ในสถานที่เรียบร้อย สมบูรณ์และมีราคาที่เหมาะสม
4. ลักษณะเฉพาะถิ่น หมายถึง รูปแบบและลักษณะของงานศิลปหัตถกรรม ที่ทำจากทุนทรัพยากรและภูมิปัญญาของผู้สร้าง โดยมีชนบประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของท้องถิ่นหรือชุมชนเป็น ตัวกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. รูปลักษณะ หมายถึง รูปแบบของบรรจุภัณฑ์และกราฟิก ของงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหมของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

6. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของผู้ผลิต นักท่องเที่ยวและผู้สนใจงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

7. การออกแบบโครงสร้าง หมายถึง กระบวนการออกแบบ ตามลำดับขั้นตอนโดยอาศัยความรู้และข้อมูลหลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับวัสดุ หรือกรรมวิธีการผลิต

8. การออกแบบกราฟิก หมายถึง การสร้างสรรค์ลักษณะส่วนประกอบรายละเอียดของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ เพื่อสื่อสารความหมายความเข้าใจ ตามวัตถุประสงค์

9. สิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ หมายถึง แนวทางการสร้างสรรค์ การกำหนดรูปแบบ หรือเนื้อหาที่สอดคล้องกัน การวางตำแหน่ง การกำหนดจุดสนใจของการออกแบบ หรือตกแต่งพื้นผิวภายนอกของบรรจุภัณฑ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บรรจุภัณฑ์งานหัตถกรรมประเภทผ้าไหม ที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยตลอดจนคุณค่าทางวัฒนธรรม ศิลปท้องถิ่น และเทคนิคการผลิตของชาวบ้าน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

2. สืบสานงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยภาพพจน์ที่ดีแก่ตัวสินค้า โดยสื่อถึงศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น ความงาม สร้างคุณค่า ความน่าเชื่อถือที่ดีแก่ผู้บริโภค รวมทั้งสร้างความยั่งยืน แข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนา ภูมิปัญญาพื้นบ้านต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางในการออกแบบ การพัฒนารูปลักษณ์กราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบปรับปรุงรูปลักษณ์ด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยนำศิลปะเฉพาะถิ่นและเทคนิคการผสมผสานของชาวบ้านตลอดจนคุณค่าทางวัฒนธรรมของ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายประเภทรูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ที่ออกแบบปรับปรุงพัฒนาแล้ว เพื่อส่งเสริมการขายงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เพื่อพัฒนารูปแบบของงานหัตถกรรม คือ การศึกษาเฉพาะถิ่นของศิลปะหัตถกรรมชนบท จังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ และกราฟิกให้ตรงกับความต้องการกลุ่มเป้าหมาย และนำมาประเมินรูปแบบ

ดังนั้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของปัญหา และลักษณะการดำเนินการแก้ปัญหาวิจัยที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียง ตามกรอบการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังนี้

- 2.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 2.2 การศึกษาพฤติกรรมการจัดจำหน่าย
- 2.3 หลักการงานหัตถกรรมพื้นบ้าน
- 2.4 ประวัติงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
- 2.5 วัสดุในการออกแบบและกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 บรรจุภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม

2.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์

หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยจุดประสงค์หลักคือทำหน้าที่เป็นพาหนะนำส่งไปยังจุดหมาย ด้วยโครงสร้างและรูปแบบของงานกราฟิกที่ทำให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยภาพลักษณ์ที่สร้างความประทับใจ ซึ่งประกอบด้วย (ปุ่น คงเจริญเกียรติ. 2533 : 21-26)

2.1.1 จุดประสงค์สำคัญในการออกแบบลักษณะบรรจุภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ประการสำคัญคือ

2.1.1.1 เพื่อประโยชน์ในการใช้งานทางกายภาพ หมายถึง การออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกให้บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณะที่จะให้ประโยชน์ในด้านการคุ้มครอง สามารถผลิต บรรจุ ขนส่ง เก็บรักษานำวางจำหน่าย ตลอดจนอุปโภคบริโภคผลิตภัณฑ์นั้นได้โดยสะดวก

2.1.1.2 เพื่อประโยชน์ในเชิงจิตวิทยาหมายถึง ออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้ามีลักษณะที่สามารถส่งเสริมการจำหน่ายได้แก่การสร้างสรรค์ บุคลิกพิเศษ ให้กับผลิตภัณฑ์ ดึงดูดความสนใจ และแสดงให้ผู้บริโภคเข้าใจถึงคุณสมบัติสำคัญของผลิตภัณฑ์

2.1.2 ประเภทของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ แบ่งประเภทตามลักษณะการทำงานได้ เป็น 2 ประเภทคือ

2.1.2.1 การออกแบบรูปร่าง และลักษณะโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดรูปลักษณะโครงสร้างวัสดุที่ใช้ ตลอดจนกรรมวิธีการผลิตและการบรรจุ ในอันที่จะอำนวยความสะดวกให้บรรจุภัณฑ์นั้นสามารถคุ้มครองผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งส่งผลให้ขบวนการผลิต การขนส่ง การจำหน่าย และการอุปโภคบริโภค เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นในการผลิตจนถึงมือผู้บริโภค

2.1.2.2 การออกแบบลักษณะกราฟฟิค หมายถึง การกำหนดลักษณะ ตลอดจนรายละเอียดของกราฟฟิคของบรรจุภัณฑ์และฉลาก ในอันที่จะส่งผลเชิงจิตวิทยาต่อผู้บริโภคเกิดการตอบสนองซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความนิยม และการตัดสินใจเลือกซื้อ เป็นต้น นักออกแบบอาศัยการจัดองค์ประกอบในการออกแบบ ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพเขียน ลวดลาย สัญลักษณ์ อักษร และสี เพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อความหมายตามที่ต้องการให้ผู้บริโภครับรู้

2.1.2.3 การออกแบบโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดลักษณะรูปร่าง ขนาด ปริมาณที่เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย ตลอดจนกรรมวิธีการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษาและการขนส่ง การออกแบบโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์นั้น ผู้ออกแบบจะต้องศึกษา ข้อมูลของผลิตภัณฑ์ที่จะต้องบรรจุ และออกแบบโครงสร้างเพื่อรองรับการบรรจุให้เหมาะสม โดยอาจจะกำหนดให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะซึ่งทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสมแก่การจับถือ หิ้ว และอำนวยความสะดวกต่อการนำเอาผลิตภัณฑ์ ออกมาใช้ พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความปกป้องคุ้มครองผลิตภัณฑ์โดยตรง

2.1.2.4 การออกแบบกราฟิก

ความหมายของคำว่า กราฟิกอาร์ต คือ งานทัศนคติ การใดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น วิจิตรศิลป์ หรือประยุกต์ศิลป์ที่ใช้เส้นสายเขียน หรือวาดบนพื้นผิว 2 มิติ หรือหมายถึงสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ เช่น แม่พิมพ์โลหะ ไม้คัท(Woodcut) บล็อก พิมพ์หิน รวมไปถึงจนถึงระบบการพิมพ์สมัยใหม่ เช่น เลทเตอร์เพรส และออฟเซ็ท

กราฟิกโดยมากจะคิดไปถึง งานด้านประยุกต์ศิลป์ เนื่องจากความนิยมของนักออกแบบที่นำเอากราฟิกอาร์ต ไปประยุกต์ใช้ในศิลปะตกแต่ง และงานพาณิชย์ศิลป์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานโฆษณา ปัจจุบันการออกแบบกราฟิก ไม่ว่าจะมองในแง่ไหนก็ตาม ก็คือรูปแบบของการสื่อ และมีประโยชน์อย่างยิ่ง หน้าที่โดยตรงของมันคือ การวิเคราะห์ และการพัฒนาการรับรู้ที่มองเห็นได้ นักออกแบบกราฟิก ได้นำรูปแบบนี้มาใช้ในการสร้างความหมาย และตีความสำหรับระบบการสื่อสารมวลชน

สรุปจึงจะกล่าวได้ว่าการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และลักษณะกราฟิก เพื่อให้สื่อความหมายหรือถ่ายทอดความรู้สึกว่า ผลิตภัณฑ์คืออะไร และผู้ใดเป็นผู้ผลิตนั้น มักนิยมอาศัยใช้ภาพและอักษรเป็นหลัก แต่ก็ยังอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ ในการออกแบบ เช่นรูปทรง เส้น สี ฯลฯ ซึ่งจะสามารถสื่อให้เข้าใจความหมายได้ เช่นเดียวกับการใช้ภาพ และข้อความอธิบายอย่างชัด

2.2 การศึกษาพฤติกรรมการจัดจำหน่าย

(วิบูรณ์เกียรติ โมฬีรตานนท์. 2540 : 206-208) กล่าวไว้ว่า “พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกเหล่านี้”

ผู้บริโภคเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการตลาด ดังนั้น นักการตลาดจึงต่างพยายามศึกษาหาข้อมูล และเหตุผลที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ การศึกษาถึงสาเหตุถึงจุดใจและความพึงพอใจอันเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวก่อนการซื้อ ระหว่างการตัดสินใจซื้อ และภายหลังจากการซื้อไปแล้ว รวมทั้งกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อด้วย

2.2.1 การจัดการจำหน่าย

การจัดการจำหน่าย เป็นกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำให้สินค้าไหลผ่านจากผู้ผลิตไปถึงมือผู้บริโภค โดยผ่านคนกลางประเภทต่างๆและการจัดการเพื่อให้ช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นไป

โดยราบรื่นและรวดเร็ว และทำให้สินค้ากระจายไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

2.2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดจำหน่าย(Distribution Objectives)

การกำหนดกลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้เพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใหม่ สินค้าจำนวนมากขายที่สามารถเปิดตลาดใหม่ในต่างประเทศหรือในพื้นที่ที่ยังไม่เคยมีสินค้านั้นๆ ด้วยการจัดที่เหมาะสมในการดำเนินงานและเพื่อรักษาหรือเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด(Market Share) สำหรับสินค้าที่เข้ามาอยู่ในวัฏจักรชีวิตสินค้าขั้นเติบโตและรุ่งเรืองเต็มที่นั้น ย่อมมีคู่แข่งเข้ามาในตลาดเพิ่มมากขึ้น การปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพเรื่องการจัดจำหน่ายจะเป็นการรักษา หรือเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดได้อีกทางหนึ่ง เช่น การกระตุ้นพ่อค้าคนกลางและพนักงานขายให้ทำงานมากขึ้น ด้วยรายการส่งเสริมการขาย หรือการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่ขยายด้วยระบบไคเร็ค เซลล์มาขายผ่านตัวแทนจำหน่าย อีกทาง

2.2.3 ประโยชน์ของการจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่ายเป็นสิ่งสำคัญหนึ่งในสี่ข้อของส่วนผลประกอบการตลาด เมื่อผู้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีราคาที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องทำการจัดจำหน่ายสินค้าไปให้ผู้บริโภค การจัดจำหน่ายจึงทำให้เกิดอรรถประโยชน์แก่ผู้บริโภค ดังนี้

1. ประโยชน์ทางด้านเวลา(Time Utility) คือ ผู้บริโภคสามารถหาซื้อสินค้ามาใช้ได้ในเวลาที่เกิดความต้องการ โดยไม่ต้องรอคอย
2. อรรถประโยชน์ทางด้านสถานที่(Place Utility) คือ ผู้บริโภคจะหาสินค้าได้ในสถานที่ใกล้กับที่เกิดความต้องการขึ้นมา โดยไม่ต้องไปแสวงหา
3. อรรถประโยชน์ในความเป็นเจ้าของ(Possession Utility) ผู้บริโภคสามารถเป็นเจ้าของสินค้าที่ตนต้องการได้ด้วยการซื้อ
4. อรรถประโยชน์ในด้านรูปร่างของสินค้า(Form Utility) การที่ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก นำสินค้ามาคัดเลือก และจัดให้สวยงาม เช่น นำสินค้าหลายชนิดมาจัดใส่กระเช้า นำดอกไม้มาจัดใส่แจกันขาย ผู้บริโภคจะนำกระเช้าผลไม้หรือแจกันดอกไม้ไปเป็นของขวัญได้เลย โดยไม่ต้องไปเสียเวลาไปจัดรูปแบบใหม่ให้สวยงาม

2.2.4 การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค(Consumer-Oriented Sales Promotion)

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการขายมีหลายชนิด แต่ละชนิดจะมีหน้าที่ ประโยชน์และข้อจำกัดในตัวเองแตกต่างกันไป เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการขายจะมีทั้งผู้ผลิตเป็นผู้ใช้เพื่อมุ่งสู่ผู้บริโภค หรือพ่อค้าคนกลางเป็นผู้ใช้เพื่อมุ่งสู่ผู้บริโภค หรืออาจใช้ร่วมกันทั้งสองฝ่าย เครื่องมือที่เป็นยุทธวิธีในการส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภคมีดังนี้ คือ

1. หีบห่อ(Package) คือ ภาชนะที่บรรจุสินค้าเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายและก่อให้เกิดความสะดวกในการหยิบยกเคลื่อนย้าย แต่หีบห่อหรือกล่องบรรจุนี้มีผลในการกระตุ้นการขายด้วย กล่องที่หยิบง่าย หิ้วสะดวก มีความสวยงาม บอกถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์ ย่อมจูงใจผู้ซื้อให้มาซื้อสินค้า นอกจากนี้ฝ่ายส่งเสริมการขายยังใช้กล่องเป็นเครื่องมือหรือสื่อในการส่งเสริมการขายด้วย เช่น การใช้ฝากกล่องด้านบนพิมพ์ส่วนลด คุปองติดไปกับกล่อง แนบฉลากลดราคาตัวอย่างผลิตภัณฑ์(Samples) และลักษณะอื่นๆของกล่องมีผลต่อการส่งเสริมการขายทั้งสิ้น
2. การแจกของตัวอย่าง(Consumer Sampling) ใช้หลัก"สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่าลองใช้เอง"(Seeing believing and consuming is convincing) ผู้ผลิตจึงใช้กรรมวิธีการแจกสินค้าตัวอย่างให้ผู้ซื้อลองใช้ดู การแจกอาจเป็นการให้เปล่าๆ ไม่คิดเงิน หรืออาจคิดเงินบ้างเล็กน้อย ของตัวอย่างมีผลให้เกิดการทดลองใช้สินค้าและกลับมาซื้อไปใช้อีกมากกว่าการส่งเสริมการขายแบบอื่นๆ
3. คุปองส่วนลด ผู้ผลิตอาจให้พนักงานนำคุปอง ไปแจกให้แก่ผู้ซื้อถึงบ้าน ส่งให้ทางไปรษณีย์หรือพิมพ์แทรกเข้าไปในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโฆษณาก็ได้ บางทีก็สอดใส่เข้าไปในกล่องผลิตภัณฑ์ บางทีก็พิมพ์ติดกับกล่องผลิตภัณฑ์ ลูกค้าสามารถนำคุปองเหล่านี้ไปแลกซื้อสินค้าได้ โดยจะได้รับส่วนลดพิเศษ
4. จ่ายเงินสดคืนให้ เป็นการให้ลูกค้าซื้อสินค้าเต็มราคา แล้วให้จัดส่งหลักฐานการซื้อ เช่น ฉลาก กระดาษห่อ ฝากกล่อง ไปแลกเป็นเงินสดคืนจากผู้ผลิต บางที่อาจได้เงินสดคืนเต็มราคา หรือได้บางส่วนก็ได้
5. นำฝากกล่องไปแลกซื้อแล้วจะได้ส่วนลด วิธีนี้ต่างไปจากคุปองส่วนลด แทนที่จะเสนอ ให้ใช้คุปองนำไปแลกส่วนลด ผู้ผลิตอาจใช้วิธีให้เอาฝากกล่องหรือตัวกล่องไปแลกซื้อผลิตภัณฑ์ก็ได้

6. **ของแถม(Consumer premium)** เป็นการมอบของบางอย่างที่มีค่ามีราคาพอ สมควรให้แก่ลูกค้าเป็นพิเศษจากการซื้อสินค้า ได้ชมการสาธิตสินค้า หรือได้สละเวลาฟังพนักงานขายบรรยาย ของแถมที่วันนี้ อาจเป็นการให้เปล่าๆไม่คิดเงิน หรือหากจะคิดก็คิดถูกๆคือต่ำกว่าราคาตลาดมาก
7. **การแข่งขันชิงรางวัล(Consumer contest)** ลูกค้าที่ชนะเลิศจะได้รับรางวัลเงินสดตัวเดินทางหรือสินค้า เรื่องที่แข่งขันกันอาจเป็นการเติมข้อความ เช่น “ฉันชอบสบู่ดักส์เพราะว่า...” หรืออาจจะให้เขาคิดคำขวัญโฆษณา เพื่อแข่งขันชิงรางวัล หรืออาจจะให้ลองคิดหาวิธีใช้อย่างใหม่สำหรับผลิตภัณฑ์บางอย่าง เป็นต้น
8. **แสตมป์การค้า(Trading Stamps)** คล้ายคลึงกับของแถมตรงที่ว่า เมื่อผู้ซื้อซื้อสินค้าไปแล้วผู้ขายจะให้แสตมป์การค้าแก่ผู้ซื้อ และเมื่อผู้ซื้อเก็บรวบรวมได้ตามจำนวนที่กำหนด ก็สามารถนำไปแลกของแถมหรือสินค้าที่ต้องการได้
9. **การโชว์สินค้า(Display)** เป็นการจัดตกแต่งวัสดุให้เป็นรูปแบบที่ชวนมอง ณ มุมใดมุมหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่งในร้านค้าปลีก เช่นการจัดโชว์ ณ ตู้โชว์หน้าร้าน ร้านค้าปลีกอาจเป็นแหล่งสุดท้ายก่อนที่สินค้าจะเดินทางไปถึงผู้บริโภค หรือเป็นจุดซื้อ(Point-of purchase) การจัดโชว์สินค้าที่ร้านค้าปลีกมีความสำคัญมาก เพราะในปัจจุบันคนเรามักจะซื้อเพราะสะดุดตา (buy on impulse)กันมากขึ้น จึงเป็นโอกาสสุดท้ายที่จะจงใจให้ผู้ซื้อหรือผู้ชมสินค้าที่นิยมจัดโชว์ ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่มประเภทสุราและเบียร์ เครื่องสำอาง เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และผลิตภัณฑ์กระดาษ
10. **การจัดแสดงสินค้าหรือนิทรรศการ** กิจกรรมประเภทนี้เป็นการนำเอาสินค้าไปตั้งแสดงในงานนิทรรศการต่างๆ หรืองานแสดงสินค้า โดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆ คือต้องการให้ลูกค้าสั่งซื้อ สร้างความน่าเชื่อถือในตัวผู้ผลิต หาลูกค้ารายใหม่ๆสร้างความนิยม ตรวจสอบคู่แข่งสาธิตสินค้า แจกสินค้าตัวอย่างและเอกสารต่างๆ รับทราบทัศนคติของลูกค้า
11. **สาธิตสินค้า(Demonstration)** ผู้ผลิตจะจ้างคนสาธิตสินค้าไว้ทำการสาธิตให้ผู้ซื้อชมในร้านค้าปลีก เช่นสินค้าจำพวกเครื่องสำอาง ผู้ผลิตจะเลือกร้านค้าปลีกที่อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควรในการวางสินค้า ผู้ผลิตจะฝึกสาธิตแล้วส่งไปประจำอยู่ ณ ร้านค้าที่ได้เลือกไว้ โดยที่ผู้ผลิตเป็นคนจ่ายเงินเดือนให้เอง
12. **ข้อเสนอพิเศษ(Special Offer)** เช่น คิตราคาพิเศษในชั้นหลังๆ วิธีนี้จะคิดเต็มราคาในสินค้าชั้นแรกๆ แต่ถ้าซื้อถึงเกณฑ์หนึ่งก็จะลดราคาให้เป็นพิเศษในชั้นหลังสุด เพื่อเป็นการจูงใจให้ซื้อสินค้า เช่น ถ้าซื้อปากกา 3 ด้าม ราคาขายปลีกด้ามละ 3 บาทสองด้ามแรกจะคิดเต็ม

ราคา ค้าปลีกที่สามจะคิด 50 สตางค์ หรือ ถ้าซื้อสต็อก 3 ก้อน ราคาขายปลีกก้อนละ 10 บาท 2 ก้อนแรกคิดเต็มราคา ส่วนอีกก้อนคิดเพียง 1 บาท วิธีนี้ก็คล้ายๆกับการซื้อ 1 แกรม 1 นั้นเอง แต่มีกระบวนการแปลกออกไปอีกเล็กน้อยเท่านั้น

13. ของที่ระลึก ของกำนัล(Specialties) เป็นของขวัญของกำนัลที่มอบให้ผู้บริโภคมักเน้นถึงของที่มีประโยชน์ในการใช้สอยและผู้บริโภคก็ชอบ ของที่ระลึกมักแจกให้โดยไม่ต้องซื้อ และมีข้อความโฆษณาพิมพ์อยู่ด้วย เช่น ปฏิทินแบบแขวน ตั้งโต๊ะ แบบกระเป่า ที่เขียนรูปรีปากกา ไม้ขีดไฟ ฯลฯ ลูกค้าน่าจะชอบของขวัญเหล่านี้ได้จากพ็อคเก็ตปลีก ทางไปรษณีย์หรือหน่วยรถบริการ เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าเพื่อสร้างระบบการจัดจำหน่ายที่แข็งแกร่งมีประสิทธิภาพจากการแข่งขันทางการตลาดที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้นักการตลาดหันมาปรับปรุงและสร้างระบบการจัดจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพ มากขึ้นดังนั้นองค์กรควรสร้างระบบสัมพันธ์กับผู้จัดจำหน่าย ในรูปแบบใหม่ที่ผู้จัดจำหน่ายเสมือนหุ้นส่วนของบริษัท จะมีเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเฉพาะของแต่ละรายไม่ซ้ำซ้อนกัน ทำให้ผู้จัดจำหน่ายเกิดความพอใจและทำการขายได้อย่างเต็มที่ในเขตพื้นที่ของตนเพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

2.3 หลักการงานหัตถกรรมพื้นบ้าน

(วิบูลย์ ธีสุวรรณ. 2534. : 28-27)กล่าวไว้ว่า หัตถกรรม (Craft) หมายถึงสิ่งๆที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือมนุษย์ ด้วยวัสดุประสงค์เพื่อการใช้ประโยชน์เป็นสำคัญรูปแบบของงานหัตถกรรมพัฒนาขึ้นตามความชำนาญของช่างและการปรับปรุงเพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยให้ดียิ่งขึ้นจึงต้องใช้เวลาในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและเลือกสรรวัสดุ เพื่อให้สนองการใช้สอยได้สมบูรณ์เป็นเวลานานนับร้อยนับพันปีหลักฐานการค้นคว้ากำเนิดเก่าแก่ที่สุดของ หัตถกรรมอาจเริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์นับหมื่นปีมาแล้วโดยมนุษย์พยายามสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ชิ้นแรกเพื่อสนองความต้องการในการใช้สอยเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้สภาพการดำรงชีวิตดีขึ้น

หัตถกรรมชิ้นแรกของมนุษย์ควรจะได้แก่หินก้อนแรกที่มนุษย์เก็บมา แล้วเอาหินหรือวัสดุอื่นๆ ทบ กะเทาะให้หินมีรูปร่างผิดไปจากเดิมเพื่อให้หินกะเทาะมีลักษณะเป็นเครื่องมือใช้ทาบ สับ ตัดสิ่งอื่นๆ ได้ตามความต้องการ โดยนัยนี้ถือว่าเครื่องมือหินกะเทาะเป็น “ หัตถกรรมหรือประดิษฐกรรม” ที่เกิดจากฝีมือมนุษย์เป็นครั้งแรกและได้พัฒนาเรื่อยมา

จากการประดิษฐ์คิดค้นสืบต่อมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานนับร้อยนับพันปีช่วยให้มนุษย์เกิดความชำนาญและเรียนรู้การเลือกสรรวัตถุดิบ เรียนรู้ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบของหัตถกรรมประเภทต่างๆให้สามารถสนองประโยชน์ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเมื่อหัตถกรรมนั้นมีความสมบูรณ์ในการใช้สอยแล้วความชำนาญความชัดเจนในกรรมวิธีจะช่วยให้ช่างหรือผู้สร้างงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ พัฒนาฝีมือให้สูงขึ้นส่งผลให้งานหัตถกรรมมีความงามและมีคุณค่าทาง “ ศิลปะ ” เป็นการพัฒนางานหัตถกรรม ” (Craft) ไปสู่งาน “ ศิลปะหัตถกรรม ” (Art Craft) จากพัฒนาการในการสร้างหัตถกรรมของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นต้นมาพอสรุปได้ว่า หัตถกรรมคืองานที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยมือ ด้วยกรรมวิธีและความชำนาญ เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสำคัญต่อเมื่อสิ่งนั้นๆ ใช้ประโยชน์ได้ดีแล้วแต่ด้วยความชำนาญและฝีมือของช่างบางคนที่มีความสามารถสูงทำให้สร้างสรรค์ผลงานที่มีความงดงามและมีคุณค่าทางศิลปะ แต่กระนั้นก็ตามความงามและความเป็นศิลปะในงานหัตถกรรม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักทั้งความงามและความเป็นศิลปะเป็นเพียงองค์ประกอบเสริมเท่านั้น ต่างกับงานวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) ซึ่งผู้สร้างหรือศิลปินสร้างขึ้นด้วยความประสงค์เพื่อความงามและศิลปะเป็นหลัก เช่นการสร้างงานจิตรกรรมเพื่อชื่นชมความงามและคุณค่าศิลปะ มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สอยแต่อย่างใดนอกจากนี้ลักษณะของช่างและศิลปิน (Artist) ผู้สร้างงานศิลปะยังต่างกันด้วย ศิลปินผู้สร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะต้องผ่านการเรียนการศึกษา และได้รับการฝึกฝนจากโรงเรียนศิลปะหรือสถาบันศิลปะโดยตรง ต่างกับช่างหัตถกรรม (Craft man) ในอดีตซึ่งไม่ได้ผ่านการศึกษาเล่าเรียนอย่างเป็นระบบ หากแต่อาศัยการฝึกฝนจากบรรพบุรุษ จากเพื่อนบ้านจนเกิดความชำนาญสามารถผลิตงานหัตถกรรมเพื่อศิลปะหัตถกรรม ขึ้นได้ในที่สุด

ดังนั้นจะสามารถกล่าวสรุปได้ว่าการสร้างงานหัตถกรรมของมนุษย์ได้พัฒนาเรื่อยมาเริ่มตั้งแต่การคิดแปดงวัตถุดิบที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เพียงเล็กน้อย จนถึงนำวัตถุดิบธรรมชาติมาแปรรูปเพื่อสร้างเป็นงานหัตถกรรมที่มีรูปแบบใหม่ต่างไปจากรูปทรงของวัตถุดิบธรรมชาติเช่น การนำไม้ไผ่ หวาย ใบตาล ใบลานมาจักเป็นดอก เพื่อสร้างเป็นเครื่องจักสาน การนำดินร่วนมาถลุง แล้วนำมาหลอม หล่อเป็นเครื่องมือเครื่องใช้โลหะ ฯลฯ

งานหัตถกรรมเหล่านี้มีกระบวนการในการสร้างที่ซับซ้อนมากขึ้นและเมื่อมนุษย์มีความเจริญมากขึ้นเท่าใด ความต้องการในการใช้สอยก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ในขณะที่เดียวกันเมื่อมนุษย์มีความสามารถในการรับรู้ในเรื่องความงามได้ดีขึ้น งานหัตถกรรมจึงได้รับการพัฒนาให้มีความสวยงามควบคู่ไปกับประโยชน์ใช้สอย จนมีงานหัตถกรรมบางประเภทสร้างขึ้นเพื่อความงดงามมากกว่าประโยชน์ใช้สอยก็มี เช่นงานหัตถกรรมประเภทประณีตศิลป์

2.4 ประวัติงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

เมืองไทยของเรามีแหล่งผลิตผ้าไหมที่ขึ้นชื่ออยู่หลายจังหวัดด้วยกันไม่ว่าจะเป็นที่จังหวัดสุรินทร์ ผ้าไหมที่งดงามของที่นี่จะต้องเป็นผ้าไหมที่มีลวดลายของเขมร หรือไหมที่เรียกกันว่าหมี่โฮลล์ ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ก็ไม่น้อยหน้าไปกว่ากัน แหล่งผลิตผ้าไหมที่ขึ้นชื่อมานานแล้วอีกจังหวัดหนึ่งก็คือที่จังหวัดขอนแก่น ผ้าไหมชนบทเป็นที่กล่าวขานในหมู่นักรักผ้าไหมมานาน เพราะที่นี่เคยถูกส่งเสริมจากทางราชการมานานแล้วหลายสมัย

อำเภอนบพอยู่ห่างออกไปจากตัวอำเภอเมืองขอนแก่น ๕๗ กิโลเมตร เราสามารถเดินทางไปได้ทั้งเส้นทางจากอำเภอบ้านไผ่ และเส้นทางที่ชาวบ้านใช้กันอยู่เป็นประจำคือเส้นทางมัญจาคีรี ถ้าหากว่าเราไปทางเส้นขอนแก่น-มัญจาคีรี ก่อนถึงตัวอำเภอนบพเราจะพบศาลาไหมไทย ซึ่งอยู่ในพระบรมราชานุปถัมภ์ เป็นศูนย์รวมลวดลายของผ้าไหมของอำเภอนบพ นอกจากนั้นยังมีขั้นตอนการผลิตผ้าไหมอย่างสมบูรณ์ให้ชม และยังมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผ้าไหมจำหน่ายที่นี่ด้วย (วีระ ตั้งคมพิทักษ์. 2534 : 16-17)

2.4.1 ประวัติผ้าไหมมัดหมี่อำเภอนบพ

(เมวดี ศิลาวรรณ. 2545 : 59-73) กล่าวไว้ว่า การผลิตผ้าทอด้วยมือของชาวชนบทมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ทั้งในด้านการผลิตและลวดลายที่สืบทอดจวบจนความเชื่อวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และค่านิยมในสังคมที่สืบทอดกันมาจากกลุ่มชนในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอนบพเป็นผ้าไหมที่แปลกและสวยงามมีลวดลายแปลกตาผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอนบพเป็นผ้าไหมที่ทอจากไหมแท้ๆ

ผ้าไหมมัดหมี่ลายดั้งเดิมนั้นมีมากมายไม่ว่าจะเป็นลายหมี่จาเปีย ลายหมี่ข้าวหลามดอกแก้ว หมี่โคมห้า หมี่หมากแบบ ส่วนลายที่ใช้ในพิธีทางศาสนาก็คือลายหมี่สองตระกรอ ในปัจจุบันลายหมี่พระเทพเป็นที่นิยมกันมากเหตุเพราะชาวบ้านได้เห็นฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเทพ จนชาวบ้านนำมาเป็นลายมัดหมี่ขึ้น ผ้าไหมของอำเภอนบพนั้นนับว่าเป็นที่รู้จักมานานแล้ว ย้อนไปในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาด้านการเกษตรและการทำไหมอย่างเป็นระบบ เนื่องจากช่วงนั้นทางประเทศแถบยุโรปเกิดโรคระบาดไหม ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนไหมไปทั่ว เพราะตัวไหมตายหมด ราคาผ้าไหมช่วงนั้นถีบตัวสูงขึ้นประมาณ ๓-๔ เท่าตัว

ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงทางการผลิตสินค้าผ้าไหมในช่วงนั้น สามารถทำรายได้เข้าประเทศของตัวเองได้อย่างมหาศาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีพระกระแสรับสั่งให้จ้างผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น คือนายโทยามา มาทำการพัฒนาระบบทอผ้าไหม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม วิธีการสาวไหม โดยนำเครื่องมือมาจากประเทศญี่ปุ่นด้วย

ในช่วงนั้นไหมจึงถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้เร่งปรับปรุงกระบวนการผลิตผ้าไหมของภาคอีสานทั้งภาค เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนผ้าในท้องพระคลังช่วงนั้นด้วย โดยได้สร้างสถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหมชนบท นับตั้งแต่ว่าจ้างชาวญี่ปุ่นเข้ามาดำเนินการพัฒนาคุณภาพของไหมไทยแล้ว รัฐบาลไทยก็ได้มีการตั้งกรมช่างไหมขึ้นที่ตำบลศาลาแดงในจังหวัดกรุงเทพฯ และยังได้ขยายขอบข่ายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ ด้วย เช่น จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 2.1 สภาพทั่วไปของอำเภอนบพ

ภาพที่ 2.2 ลักษณะทั่วของอำเภอนบพ

ภาพที่ 2.3 ศิลปะท้องถิ่นของอำเภอนบพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4 ศาลาไหมไทย (ศูนย์รวมสถานียารเลียงไหมชนบท)

สำหรับที่จังหวัดขอนแก่นเอง กรมช่างไหมได้เริ่มเข้ามาดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ โดยใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า “สถานีส่งเสริมการเลียงไหมชนบท อำเภอชนบท”

ช่วงนั้นหน้าที่หลักของสถานีส่งเสริมการเลียงไหมชนบทก็คือศึกษาจุดบกพร่องของขั้นตอนที่ชาวบ้านทำก่อนอยู่แล้ว เพื่อหาวิธีการพัฒนาเพื่อให้ได้ไหมที่มีคุณภาพสูง และจัดอบรมเรื่องการเลียงไหม การพัฒนาพันธุ์ไหม การดูแลต้นหม่อน ต่อมากรมช่างไหมนี้ถูกยุบไปด้วยไม่ทราบเหตุผลแน่ชัด แต่ชาวบ้านที่อำเภอชนบทแห่งนี้ยังทำการปลูกหม่อนเลียงไหมของตัวเองตามปกติ พร้อมทั้งทอผ้าไหมออกมาอยู่ตลอดเวลา ผ้าไหมแห่งอำเภอชนบทเริ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางเมื่อราวปี พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีร้านค้าหลายร้านเริ่มเข้าไปรับซื้อผ้าไหมของชาวบ้านมาวางจำหน่ายในร้านของตนที่อำเภอชนบท

จนกระทั่งราวปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ร้านค้าที่เคยรับซื้อผ้าไหมของชาวบ้านก็เริ่มตั้งกิจการเป็นโรงงาน และปรับเปลี่ยนระบบการค้าเข้าสู่งานอุตสาหกรรม ชาวบ้านเองเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ก็ตั้งหลักไม่ติดเพราะแต่เดิมเคยทอผ้าไหมตามแต่กำลังจะทำได้ ทำได้เท่าไรก็นำไปฝากร้านค้าขายเท่านั้น แต่เมื่อระบบเริ่มใหญ่ขึ้น ชาวบ้านไม่สามารถปลูกหม่อนเลียงไหมได้ทันกับความต้องการในปริมาณที่มากขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องซื้อเส้นไหมที่มีราคาแพงขึ้นจากเดิม เพราะความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นจากร้านค้าที่ตั้งตัวเป็นโรงงาน เพื่อจะนำมาทอและส่งกลับไปขายยังร้านนั้นอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อได้เงินมาก็นำไปซื้อไหมจากเจ้าเดิมแล้วก็นำกลับมาทอผ้าไหม วนเวียนอยู่เช่นนั้น ชาวบ้านบางคนที่ไม่ม่เงินหมุนเวียนก็เริ่มเลิกจากการทอผ้าไหม หันไปประกอบอาชีพอื่นแทน หรือบางคนก็ผันตัวเองเข้าไปเป็นลูกจ้างร้านค้าที่มีโรงงานทอผ้าไหมอย่างเต็มตัว ช่วงที่ผ้าไหมอำเภอชนบทรุ่งเรืองสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุดท้ายคือช่วงที่ ๑พณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากช่วงนั้นนิยมแต่งกายกันด้วยชุดพระราชทานผ้าไหม จึงส่งผลให้ผ้าไหมที่อำเภอชนบทขายดีมาก ขนาดชาวบ้านต้องทอผ้ากันหามรุ่งหามค่ำทีเดียวจนทอในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ทางจังหวัดขอนแก่นเริ่มส่งเสริมและจัดให้มีเทศกาลไหมและประเพณีผูกเสี่ยวขึ้นเป็นปีแรก เพื่อให้มีการออกร้านและประกวดผ้าไหม ทำให้ผ้าไหมของอำเภอชนบทเป็นที่รู้จักกันมากยิ่งขึ้นไปอีก

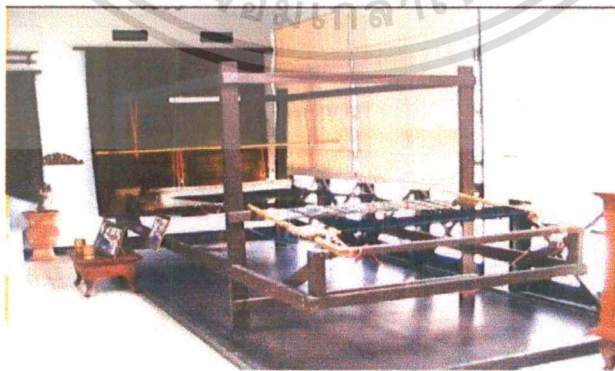
ผ้าไหมที่ขึ้นชื่อของชาวอำเภอชนบทก็คือไหมมัดหมี่ หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่าผ้าอี๊ด กรรมวิธีในการทำผ้ามัดหมี่ คือ การมัดลายที่เส้นพุ่งหรือเส้นยืนด้วยเชือกก่อนจะนำไปย้อมสี เพื่อให้เกิดสีต้นและลวดลายตามที่ผู้ต้องการ ความจริงแล้วผ้ามัดหมี่นั้นมีทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม โดยเฉพาะมัดหมี่ฝ้ายนั้นแต่เดิมนิยมทำเพียงสีเขียวคือย้อมจากต้นครามนั่นเอง ในปัจจุบันได้มีการย้อมจากสีเคมีมากขึ้น สำหรับผ้ามัดหมี่ไหมนั้นจะสามารถทำลวดลายได้ละเอียดและประณีตกว่าเส้นฝ้าย เพราะเส้นของไหมนั้นเมื่อทอแล้วจะได้ผืนผ้าที่ละเอียดกว่า

ภาพที่ 2.5 เส้นไหมที่มีความสด

ภาพที่ 2.6 กระบวนการผลิตผ้าไหม

ภาพที่ 2.7 เครื่องมือในการผลิตผ้าไหม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.8 ผลผลิตผ้าไหมอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 2.9 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

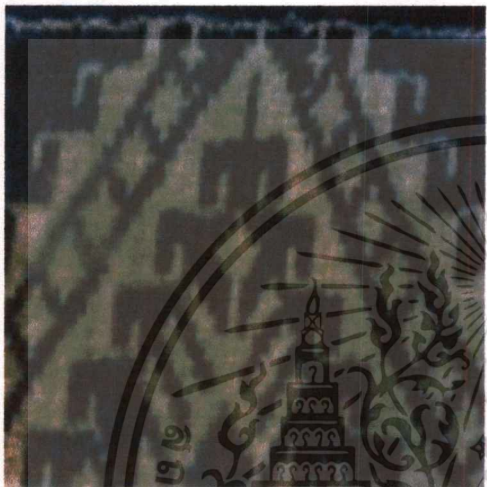
(จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. 2539 : 68-69) กล่าวไว้ว่าจากผ้ามัดหมี่ลายโบราณ เช่นลายหมี่หมากแบบ ลายหมี่โคมห้า หมี่ขาเป็ย หมี่ลายสัตว์ หมี่ลายพันธุ์ไม้ ซึ่งต่อมามีการพัฒนาจากลายพันธุ์ไม้เพื่อปรับรูปแบบให้สวยงามขึ้นแต่ยังคงยึดลายโบราณเป็นต้นแบบคือ ลายหมากแบบต่อมาพัฒนาเป็นลายตาจนใช้ในปัจจุบัน

เทคนิคในการย้อมสีจากธรรมชาติอันเป็นภูมิปัญญาแต่เก่าของสตรีชนบท เช่นสีคำจากผลมะเกลือ สีแดงจากคั้ง สีน้ำเงินจากต้นคราม สีเหลืองจากไม้ขนุน โดยลักษณะเป็นแม่สีของเปลือกไม้ ส่วนครึ่งแม้ว่าไม่ใช่ต้นไม้แต่เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่กับต้นไม้และให้สีแดงสดงดงามมาก แต่โบราณสีแดง

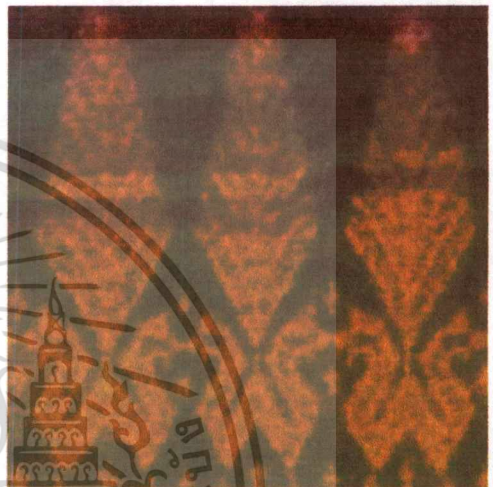
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นสีที่นิยมมากจนถึงปัจจุบัน ค้วยเอกลักษณ์ของผ้าไหมมัดหมี่อำเภอชนบทลักษณะของสีที่ออกมาจะไม่เป็นสีที่สดแต่สีที่ออกมาส่วนใหญ่จะผสมค่าของผลมะเกลือเช่นสีแดงจะเป็นสีแดงหมาก

สรุปรูปแบบลายผ้าไหมของเดิม ผ้าไหมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

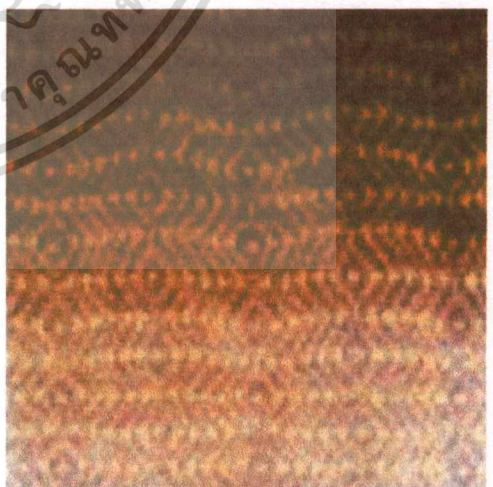
ภาพที่ 2.10 หมี่ลายสัตว์

ภาพที่ 2.11 หมี่ลายพันธุ์ไม้

ภาพที่ 2.12 หมี่ลายพันธุ์ไม้

ภาพที่ 2.13 หมี่ลายเบ็ดเตล็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาพ 2.12 ภาพแสดงหมีลายพันธุ์ไม้ซึ่งต่อมามีการพัฒนาเป็นลายหมีหมากแบบและต่อมาในปัจจุบันเป็นที่นิยมปรับชื่อมาเป็นหมีคา ซึ่งลวดลายลักษณะนี้จะพบในจักสานของชาวอีสาน จากการศึกษาของผู้วิจัยจะพบว่าส่วนใหญ่นิยมทอผ้าออกมาเป็นสีแดงแม้ว่าในอดีตหรือปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนลายตามยุคสมัยก็ตาม

2.5 วัสดุในการออกแบบ และกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์

(ป. ณ ลานสิงห์. 2532 :65-69) ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สิ่งที่สำคัญในการขึ้นโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ก็คือการเลือกวัสดุที่จะนำมาสร้างบรรจุภัณฑ์นอกจากทำหน้าที่ในการปกป้องสินค้าที่เกิดจากการเสียหายในการขนส่งยังทำหน้าที่สื่อสารถึงรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้นในการเลือกใช้วัสดุในกระบวนการออกแบบ

Paper หมายถึงวัสดุที่ได้จากการสานอัดแน่นของเส้นใยของพืชจนเป็นแผ่นบางๆ โดยทั่วไปมีความหนาไม่เกิน 0.012 นิ้ว หรือน้ำหนักมาตรฐาน (Basic Weight) ไม่เกิน 225 กรัมต่อตารางเมตร **Paperboard** หมายถึงกระดาษแข็ง ที่มีความหนามากกว่า 0.012 นิ้ว

Solid Fiberboard หมายถึงกระดาษที่ได้จาก Paperboard หลายชั้น ประกบติดกันและมีความแข็งแรงกว่า Paperboard

Corrugated Fiberboard หมายถึงกระดาษลูกฟูก ได้จาก Paperboard หลายชั้นประกบด้วย กระดาษผิวหน้า (Liner) และลอนลูกฟูก (Corrugated Medium) เรียงประกบติดสลับชั้นกัน

2.5.1 การแบ่งประเภทของกระดาษตามลักษณะการใช้งาน

การเลือกใช้วัสดุสำหรับบรรจุภัณฑ์ประเภทของกระดาษตามลักษณะใช้งานสามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภทดังต่อไปนี้

1) กระดาษคราฟท์ (Kraft Paper) หรือกระดาษเหนียว หมายถึงกระดาษที่ผลิตจาก เยื่อซัลเฟตหรือเยื่อคราฟท์ล้วนๆ หรือต้องมีเยื่อคราฟท์อย่างน้อยร้อยละ 80 กระดาษคราฟท์ที่ใช้งานทั่วไป มีทั้งประเภทไม่ฟอกสี (กระดาษสีน้ำตาล) นิยมใช้กระดาษเหนียวทำถุงเพื่อการขนส่งและห่อผลิตภัณฑ์ทั่วไป

2) กระดาษเหนียวชนิดยืด (Stretchable Paper) หมายถึงกระดาษเหนียวที่ปรับปรุงให้สามารถยืดตัวได้มากกว่าปกติ จึงสามารถทนทานแรงดึงได้สูงกว่ากระดาษเหนียวธรรมดา นิยมใช้ทำถุงเพื่อการขนส่ง

3) กระดาษแข็งแรงขณะเปียก (Wet Strength Paper) หมายถึงกระดาษเหนียวที่เติมเมลามีนฟอร์มอลดีไฮด์ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับกระดาษเมื่งขณะเปียก นิยมใช้ห่อผลิตภัณฑ์ที่มีความชื้นสูง และใช้ทำถุงเพื่อการขนส่งที่มีโอกาสเปียกน้ำสูง

4) กระดาษกันไขมัน (Greaseproof Paper) เป็นกระดาษที่ผลิตจากเยื่อที่ผ่านการตีป็นเป็นเวลานานจนเส้นใยกระจายและบวมน้ำมากเป็นพิเศษ ทำให้กระดาษมีความหนาแน่นสูง จึงป้องกันการซึมผ่านของไขมันได้ดี นิยมใช้ห่อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีไขมันสูง และชิ้นส่วนอะไหล่ที่มีน้ำมันเคลือบกันสนิม

5) กระดาษกลาซีน (Glassine) ทำจากกระดาษกันไขมันที่ผ่านการรีดเรียบด้วยลูกกลิ้ง ภายใต้อุณหภูมิสูงๆ ขณะกระดาษเปียกชื้น นิยมใช้ห่อผลิตภัณฑ์ที่มีไขมันสูง

6) กระดาษทิชชู (Tissue Paper) หมายถึงกระดาษที่มีความนุ่มและบางเป็นพิเศษ นิยมใช้ห่อผลิตภัณฑ์ที่ต้องการป้องกันรอยขีดข่วน ห่อของขวัญ หรือห่อผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงเป็นการช่วยเสริมความสวยงามและความพิถีพิถัน เช่น น้ำหอม นาฬิกา และเครื่องประดับ เป็นต้น

7) กระดาษพาร์ชเมนต์ (Parchment Paper) เป็นกระดาษที่ผ่านกระบวนการผลิตพิเศษ นิยมใช้บรรจุผลิตภัณฑ์อาหาร

2.5.2 คุณสมบัติทั่วไปของกระดาษ

ความหนาและน้ำหนักมาตรฐาน หน่วยซื้อขายของกระดาษคือน้ำหนักเป็นกรัมต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร ส่วนความหนาวัดเป็นไมครอน (micron) หรือมิลลิเมตร

ความขาวสว่าง โดยปกติกระดาษที่มีคุณภาพดีจะมีค่าของความขาวสว่างอยู่ระหว่าง 80 ซึ่งกระดาษที่มีค่าของความขาวสว่างสูงจะเพิ่มความมันวาวในการพิมพ์

ปริมาณความชื้น กระดาษเป็นวัสดุที่สามารถดูดและคายความชื้นได้ดี และรวดเร็ว

2.5.3 ประเภทบรรจุภัณฑ์กระดาษที่นำมาขึ้นรูปบรรจุภัณฑ์

กล่องกระดาษแข็งพับได้ กล่องกระดาษแข็งสามารถขึ้นรูปและจัดส่งเป็นแผ่นแบนราบ (Flat Blanks) เมื่อถึงโรงงานบรรจุ อาจนำไปทากาวพร้อมกับบรรจุสินค้า หรือตัวกล่องอาจทากาวตามขอบข้างกล่องไว้ให้เรียบร้อยเพื่อทำการบรรจุและปิดฝากล่องได้ทันที

กล่องกระดาษแบบคงรูป ตัวอย่างของกล่องประเภทนี้ได้แก่ กลักไม้ขีดไฟ หรือกล่องใส่รองเท้าแบบมีฝาครอบ กล่องประเภทนี้เมื่อแปรรูปเสร็จจะถูกส่งในรูปของกล่อง ขึ้นรูปเรียบร้อยแล้ว ทำให้มีค่าขนส่งสูง

กระดาษอาร์ต (Art Paper) ประกอบด้วยกระดาษแผ่นหนึ่ง และพลาสติกอีกแผ่นหนึ่ง ซึ่งอาจขึ้นรูปมาก่อนหรือไม่ก็ได้ กระดาษหนาชั้นเดียวหรือหลายชั้น ซึ่งใช้พิมพ์ได้ทั้ง 2 หน้าและยังสามารถทรงตัวได้ดีเป็นพิเศษในแนวดิ่ง กระดาษเคลือบด้วยสารสีขาว เพื่อให้ผิวมัน

บรรจุภัณฑ์กระดาษแบบเคลือบหลายชั้น ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จุดอ่อนของบรรจุภัณฑ์กระดาษคือ รูพรุนของกระดาษ การปรับปรุงคุณสมบัติด้วยการเคลือบกับพลาสติก และเปลวอะลูมิเนียม ทำให้บรรจุภัณฑ์กระดาษเคลือบหลายชั้น ได้รับความนิยมมากในการบรรจุอาหาร และเครื่องดื่ม

จากการศึกษาสำหรับวัสดุในการนำมาขึ้นรูปบรรจุภัณฑ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระดาษอาร์ต เนื่องจากมีความแข็งแรงเหมาะสมกับราคา ขนาด และรูปลักษณะ สามารถผลิตได้ตามความต้องการ และยังสามารถพิมพ์สีได้อย่างสวยงามตลอดจนการทรงตัวได้ดีในลักษณะแนวดิ่ง

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการออกแบบ แสตมป์ศิลปะท้องถิ่นเทคนิคการออกแบบวิธีนี้มีจุดมุ่งหมายอันดับแรก คือ การส่งเสริมสินค้าที่ผลิตภายในท้องถิ่นเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยวให้ซื้อกลับมาเป็นของฝาก ถ้าสินค้าดังกล่าวได้รับความนิยมในวงกว้างก็สามารถนำออกขายในตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรืออาจส่งขายไปยังต่างประเทศได้ ถ้าสามารถควบคุมคุณภาพการผลิตและมีวัตถุดิบมากพอ พร้อมทั้งกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติที่สามารถวางแผนงานการผลิตได้

รายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สื่อความหมายเพื่อเป็นของฝากนี้ มักจะใช้สิ่งที่รู้จักกันดีในท้องถิ่นนั้น เช่น รูปพระเจ้าชालะวันของจังหวัดพิจิตร รถม้าของจังหวัดลำปาง ภูมิประเทศในท้องถิ่น เป็นต้น ในบางกรณีอาจนำวัสดุที่ผลิตได้ในท้องถิ่นมาใช้เป็นบรรจุภัณฑ์ เพื่อความแปลกใหม่ ยกตัวอย่าง กระจกกระดาษที่บรรจุใบชารายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ มักจะพบว่ามีการพิมพ์ประโยคที่ว่า “ของฝากจาก” เพื่อเน้นหรือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวที่อ่านพบเกิดความต้องการที่จะซื้อเป็นของฝากไปให้ที่บ้านหรือญาติมิตร

สรุปแนวทางในการออกแบบงานบรรจุภัณฑ์นอกเหนือจากรายละเอียดของกราฟิก การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อซื้อไปเป็นของฝาก จำต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการนำกลับของผู้ซื้อและความแข็งแรงของบรรจุภัณฑ์ในการนำไปมอบเป็นของขวัญและยังต้องสอดคล้องศิลปะของท้องถิ่นอีกด้วย

2.6.1 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากสมาชิกโครงการศาลาไหมไทย

ศาลาไหมไทยเป็นอาคารสองชั้นตั้งอยู่ในวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอาคารเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 ได้พระราชทานนามอาคารหลังนี้ว่า “อาคารเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษามหาราชนิ” และทรงมีพระราชดำริให้คณะครู อาจารย์เจ้าหน้าที่ ได้ใช้ศาลาไหมไทยเป็นศูนย์ศึกษา ศูนย์พัฒนา และศูนย์อนุรักษ์สืบสานมรดกวัฒนธรรมการอาชีพตามที่ได้จัดแสดงไว้ในศาลาไหมไทย ช่วยกันศึกษา รวบรวมข้อมูล ชินงานและส่งเสริมอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีการพัฒนาและใช้เป็นอาชีพเสริมของแม่บ้านเกษตรกรและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ในอาคารนี้จะรวบรวมวัฒนธรรมชาวไทยอีสาน มีพิพิธภัณฑ์รวบรวมกระบวนการทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายผ้าไหมโบราณ การออกแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยอีสาน เครื่องดนตรีพื้นบ้าน บ้านทรงไทยอีสาน เครื่องมือเครื่องใช้ กิ๊ทอผ้าแบบดั้งเดิม มีการสาธิตการเลี้ยงไหม และการทอผ้าไหมด้วยมือ

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากสมาชิกของโครงการที่มีความสวยงาม และมีคุณภาพจะนำมาจำหน่ายในศาลาไหมไทย เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ทอด้วยมือ ของขวัญและของที่ระลึกทำจากรังไหม เสื้อเจ็ด เครื่องแต่งกายสำเร็จรูปทั้งชายและหญิง ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าไหม ผัดพันคอ เน็ดไทย กระเป๋าถือ กระเป๋าต่างค์ ชาย-หญิง พวงกุญแจ ผ้าเช็ดหน้า ซองใส่กระดาษเช็ดหน้า เครื่องดนตรีไทยอีสานแบบย่อส่วนเช่น แคน ไหวด และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกหลายรายการ ราคาที่จำหน่ายเป็นราคาที่ยุติธรรม ราคาต่ำกว่าราคาในท้องตลาด มีป้ายกำหนดราคาที่ชัดเจน ผลกำไรที่ได้จากการขาย หรือจำหน่ายจะนำไปสนับสนุนโครงการฝึกอบรมการทอผ้าไหมมัดหมี่ต่อไป ขอเชิญชวนทุกท่านแวะชมและพิสูจน์ด้วยตัวท่านเอง ศาลาไหมไทย เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 9.00น. – 17.00น. (ปิดวันพุธ)

ภาพที่ 2.14 การค้นหาข้อมูลของศาลาไหมไทย

ภาพที่ 2.15 บรรยากาศการแสดงผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.16 การโชว์และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม

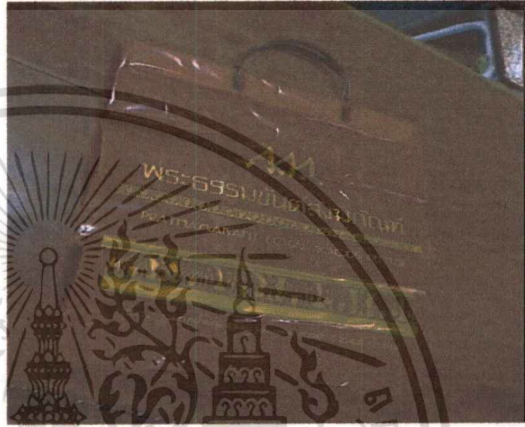
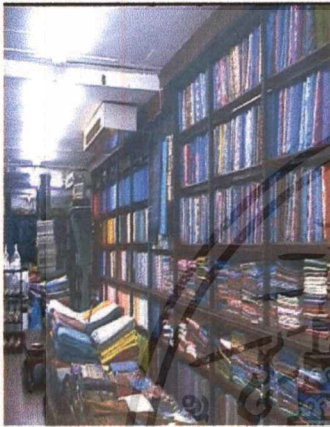

ภาพที่ 2.17 รูปแบบของอุทู่หิ้วสำหรับการบรรจุสินค้า

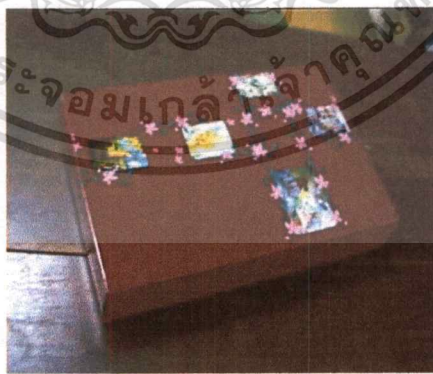
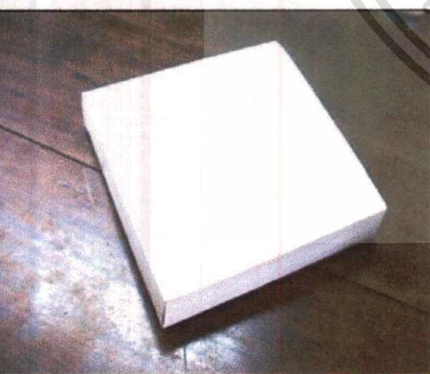
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากศูนย์สิ่งทอ พระธรรมจันทร์ ขอนแก่น

ศูนย์สิ่งทอพระธรรมจันทร์เป็นธุรกิจของเอกชนเป็นแหล่งของการจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึกต่างๆ จากทุกจังหวัดในภาคอีสาน

2.18 ภาพแสดงการจำหน่ายสินค้าร้านพระธรรมจันทร์

ภาพที่2.19 การบรรจุภัณฑ์สินค้าจากผ้าไหมร้านพระธรรมจันทร์

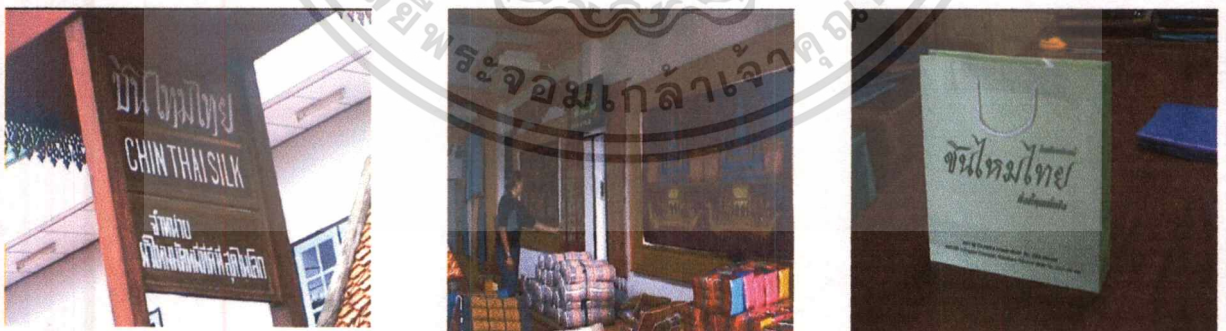
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากร้านจีนไหมไทย

ร้านจีนไหมไทยเป็นธุรกิจของเอกชน จีนไหมไทยมีชื่อเสียงทางการออกแบบลายผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีศิลปะการทอผ้าที่เลื่องชื่อตลอดจนการจัดจำหน่ายสินค้าจากผ้าไหมมัดหมี่

ภาพที่ 2.20 การโชว์ผ้าไหมร้านจีนไหมไทย

ภาพที่ 2.21 การจัดจำหน่ายผ้าไหมร้านจีนไหมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.22 ผ้าไหมที่ชนะเลิศการประกวดลายผ้าแห่งประเทศไทย

2.7 บรรจุภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม

มีการเปรียบเทียบบทบาทของบรรจุภัณฑ์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เม็กซิโก ในฐานะประเทศที่กำลังพัฒนา จะพบว่าปริมาณขยะโดยเฉลี่ยของชาวเม็กซิโกมีมากกว่าชาวอเมริกันถึงร้อยละ 40 สาเหตุเนื่องมาจากชาวเม็กซิโกใช้ปริมาณบรรจุภัณฑ์น้อยกว่า ส่งผลให้มีปริมาณและขยะอาหารเน่าเสียมากกว่า ในขณะเดียวกัน การศึกษาในยุโรปพบว่า ปริมาณของซากบรรจุภัณฑ์ที่พบในขยะทิ้งตามบ้านมีปริมาณลดลงในระหว่างปี ค.ศ. 1971 – 1981 โดยมีประมาณร้อยละ 32 ใน ค.ศ. 1971 ลดลงมาเป็นร้อยละ 25.2 ในปี ค.ศ. 1978 และลดลงเหลือร้อยละ 22.4 ในปี ค.ศ. 1981 จากรายงานดังกล่าวนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าบรรจุภัณฑ์มีส่วนในการลดปริมาณขยะและซากบรรจุภัณฑ์ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลงเรื่อยๆ (สมชาย หอมละออ. 2538 : 51-56)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.1 บรรรจุกณ์ท์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความหมายของสิ่งแวดล้อมในที่นี้ครอบคลุมถึงผลกระทบที่เกิดจากวัสดุและระบบบรรรจุกณ์ท์ที่มีต่อโลกที่เราอยู่ ดังประโยคที่ว่า We Just Have One Earth รวมกระทั่งถึงผลกระทบที่มีต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด อันได้แก่ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ พลังงาน อากาศและบรรยากาศที่อยู่เหนือโลก

ในอดีต วงการอุตสาหกรรมบรรรจุกณ์ท์ไม่ค่อยคำนึงถึงการกำจัดบรรรจุกณ์ท์ที่ใช้แล้ว แต่เน้นด้านต้นทุนมากกว่า ดังนั้นการออกแบบบรรรจุกณ์ท์ในสมัยก่อนจึงมุ่งสู่การป้องกันรักษาคุณภาพและทำหน้าที่ส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาด แต่ด้วยแรงกดดันจากกระแสสังคมที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การออกแบบบรรรจุกณ์ท์สมัยนี้จึงต้องคำนึงถึงความสะดวกในการกำจัดซากบรรรจุกณ์ท์และการรักษาปริมาณทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในโลกนี้ด้วย

2.7.2 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากบรรรจุกณ์ท์

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สร้างเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ขึ้นมา และสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ที่สร้างขึ้นอาจก่อผลด้านบวกหรือด้านลบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้ บรรรจุกณ์ท์ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงได้แก่ การทำให้ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอลง นอกจากวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้ผลิตภัณ์ท์วัสดุบรรรจุกณ์ท์ เช่น น้ำมัน โลหะ และทราย อุตสาหกรรมบรรรจุกณ์ท์ยังเป็นแหล่งใช้พลังงานต่างๆ รวมทั้งใช้อากาศและน้ำในกระบวนการผลิตและแปรรูป สารบางประเภทที่ใช้ เช่น CF(Chlorofluorocarbons) ยังทำลายโอโซนในชั้นบรรยากาศ แต่ผลกระทบที่ได้รับการเพ่งเล็งมากที่สุดคือ บรรรจุกณ์ท์ใช้แล้วที่ก่อให้เกิดขยะตามถนนหนทาง

2.7.3 สถานะของวัสดุบรรรจุกณ์ท์ต่อสิ่งแวดล้อม

บรรรจุกณ์ท์ที่ผลิตจากเชื้อกระดาษ การเวียนมาผลิตใหม่เป็นคุณสมบัติเด่นของวัสดุเชื้อและกระดาษ เชื้อเส้นใยยาวเป็นเชื้อที่เหมาะสมในการนำกลับมาผลิตใหม่มากที่สุด โดยปกติจะนำกลับมาผลิตใหม่ได้ 4 ครั้ง จากนั้นแล้วคุณภาพของเชื้อจะเริ่มเสื่อมคุณภาพ กระดาษที่นำมาผลิตใหม่อาจแบ่งเป็น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษเหนียวสีน้ำตาล และกล่องกระดาษแข็งที่ผิวด้านหลังเป็นสีขาว มีสิ่งที่น่าสังเกตในแง่ของพลังที่ใช้ในการผลิตแปรรูปบรรรจุกณ์ท์กระดาษซึ่งมีค่าน้อยเมื่อเทียบกับพลังงานที่ใช้ในการผลิตกระดาษ กล่าวคือการใช้พลังงานในการผลิตบรรรจุกณ์ท์จะใช้ประมาณร้อยละ 5 ของพลังงานที่ใช้ในการผลิตกระดาษ ในปี ค.ศ.2539 คนไทยใช้กระดาษโดยรวมเฉลี่ยคนละ 37 กิโลกรัมต่อปี หรือประมาณ 2,000,000 ล้านต่อปี มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2537 ประมาณร้อยละ 15 และมีอัตรา

เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในกระบวนการผลิตกระดาษ 1 ตัน ต้องใช้ต้นไม้ประมาณ 12 –22 ตัน (น้ำหนักอบแห้ง) กระแสไฟฟ้า 1,000 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง ใช้น้ำมัน 300 ลิตร ใช้น้ำ 20 ลูกบาศก์เมตร ในขณะเดียวกันมีการนำเข้าเศษกระดาษ โดยในปี 2535 มีการนำเข้า 342,700 ตัน และในปี 2540 มีการนำเข้า 460,596 ตันจากปริมาณดังกล่าวนี้ย่อมแสดงว่าความพยายามในการนำเอาเศษกระดาษกลับมารีไซเคิลของประเทศไทยจะสามารถลดการนำเข้าของเศษกระดาษได้ ทั้งยังช่วยลดการใช้ทรัพยากรป่าไม้ ลดปริมาณมูลฝอย ลดการใช้พลังงานไฟฟ้า รวมถึงค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิต

บรรจุภัณฑ์ที่ผลิตจากพลาสติก เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1835 เป็นต้นมา พลาสติกได้รับการค้นพบด้วยวิธีการผลิตเชิงพาณิชย์ ในปัจจุบันนี้วัสดุพลาสติกมีใช้ในวงการบรรจุภัณฑ์ประมาณร้อยละ 30 – 40 โดยมีปริมาณการใช้ คือ ร้อยละ 50 ใช้ในอุตสาหกรรมพลาสติกอ่อนตัว (FLEXIBLE PACKAGING) อีกร้อยละ 40 ใช้ในบรรจุภัณฑ์เป่าเป็นขวด ส่วนที่เหลือใช้เป็นภาชนะหรือสารยึดติด พลาสติกที่นิยมใช้ในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ได้แก่ PE PP PS PVC และ PET ในประเทศแถบยุโรป

2.7.4 สถานะและแนวทางแก้ปัญหา

แนวทางการแก้ปัญหามองจะเริ่มจากการออกแบบซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดเฉพาะเจาะจงในหัวข้อต่อไป พร้อมทั้งยกตัวอย่างในการออกแบบ ส่วนในหัวข้อนี้จะพิจารณาจากวงจรของบรรจุภัณฑ์ที่จะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาข้อมูลในด้านสิ่งแวดล้อมผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์รักษาสิ่งแวดล้อมในด้านการลดปริมาณของบรรจุภัณฑ์ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตลอดจนการส่งเสริมการใช้สินค้าที่ใช้แล้ว ดังนี้

- (1) การลดการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์
- (2) การเลือกใช้วัสดุที่นำกลับมาใช้งานและผลิตใหม่ได้
- (3) การลดการใช้งานของวัสดุที่มีหลายชั้น
- (4) การออกแบบโดยไม่ใช้บรรจุภัณฑ์
- (5) การเพิ่มความเข้มข้นหรือความหนาแน่นของสินค้า
- (6) การใช้วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ
- (7) การรวมกลุ่มของสินค้าต่อหน่วยบรรจุภัณฑ์
- (8) การลดจำนวนสีที่ใช้พิมพ์บนบรรจุภัณฑ์

2.7.5 ระบบการขนส่ง

การศึกษาถึงสถานะการขนส่งในแต่ละประเภท ย่อมมีความจำเป็นต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องอันตรายในระหว่างการขนส่ง ได้อย่างสมบูรณ์

หลักการในการเลือกระบบการขนส่ง อาจประกอบด้วย ความรีบด่วนของการจัดส่ง ปริมาณ (น้ำหนัก หรือ ปริมาตร) ที่สามารถจัดส่งในแต่ละเที่ยวความสามารถในการจัดส่งโดยตรง โดยไม่มีการขนถ่ายระหว่างทาง (TRANS - SHIPMENT) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ต้นทุนของสินค้าที่บรรจุใส่ในบรรจุภัณฑ์

ไม่ว่าจะพิจารณาจากองค์ประกอบใดก็ตาม บรรจุภัณฑ์ที่ใช้นั้นจำเป็นต้องปกป้องสินค้าจากอันตรายที่เกิดระหว่างการขนส่ง หรือสามารถเสริมให้เกิดความสะดวกในการจัดส่งและขนย้าย เนื้อหาต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดของระบบการขนส่ง 5 ประเภท ที่นิยมใช้ในปัจจุบันนี้

กล่าวโดยสรุปแล้วการขนส่งทางรถยนต์มีเครือข่ายกว้างขวาง มีค่าใช้จ่ายต่ำ โดยที่ผู้ประกอบการสามารถลงทุนพาหนะเองได้ พร้อมทั้งมีความปลอดภัย ยกเว้นว่าจะมีความแปรปรวนในสถานะดินฟ้าอากาศตามฤดูกาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางในการออกแบบ การพัฒนารูปลักษณะกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบปรับปรุงรูปลักษณะด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยนำศิลปะเฉพาะถิ่นและเทคนิคการผสมผสานของชาวบ้านตลอดจนคุณค่าทางวัฒนธรรมของ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ประเมินรูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาเอกสารและกรอบแนวคิดตามทฤษฎี พฤติกรรมของผู้ซื้อ ความต้องการของประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยว ผู้สนใจงานด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหมมัดหมี่ สำหรับจัดจำหน่ายหรือซื้อเป็นของที่ระลึก เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้ดำเนินการวิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การออกแบบ
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การดำเนินการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็น

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมกระจายงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของความเป็นไทย โดยสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความงาม ซึ่งสร้างคุณค่า ความน่าเชื่อถือที่ดีแก่ผู้บริโภค รวมทั้งสร้างความยั่งยืน แข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านให้วังตามกระแสสังคมในปัจจุบัน

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาโครงการประกอบด้วยนักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้ซื้อที่สนใจงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบหาความคิดเห็นเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้ซื้อที่สนใจงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จากจำนวนประชากรทั้งหมด 100 คนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ Krescie and Morgan (บุญสม ศรีสะอาด. 2538 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบหาความคิดเห็น 2 ด้าน ทั้งหมด 10 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก (ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก) จำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ (ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์) จำนวน 5 ท่าน

3.2 การออกแบบ

การศึกษาแนวทางในการออกแบบ การพัฒนารูปลักษณ์กราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบทจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างสรรค์เพื่อการออกแบบทั้งในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลก่อนนำมาสร้างสรรค์เพื่อการออกแบบ ดังนี้คือ

3.2.1 การศึกษาภาคสนาม

เป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลถึงความต้องการที่แท้จริงตลอดจนการใช้งาน ประโยชน์ใช้สอยต่างๆ และการจัดจำหน่ายสินค้าของศาลาไหมไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีกระบวนการดังนี้

การสัมภาษณ์ (interview)

การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ต้องการ โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์โดยตรง ซึ่งทำให้ได้รับเรื่องราวที่สำคัญ ได้รายละเอียดกว่าแบบสอบถาม

สรุปข้อมูลของการสัมภาษณ์ ทำให้ได้รับข้อมูลที่เที่ยงตรง (validity) เพราะระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถตอบข้อสงสัยต่างๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์อย่างทันท่วงที ทำให้ได้ข้อเสนอดี และชัดเจนต่อผู้วิจัย ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อมูลในการจัดจำหน่ายสินค้าศาลาใหม่ไทยดังนี้

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลในการจัดจำหน่าย ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ของศาลาใหม่ไทยโดยขอความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

อาจารย์นวลศรี สุทันติกร

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

สรุปข้อมูลในการจัดจำหน่ายสินค้าของศาลาใหม่ไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

1. ผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา
(กว้าง 1.05 เมตร ยาว 3.80 เมตร)
2. ผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา
(กว้าง 1.05 เมตร ยาว 1.80 เมตร)
3. ผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ
4. ผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์เป็นเนทไท
5. ผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์เป็นผ้าคลุมไหล่
6. ผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์เป็นผ้าพันคอ
7. ผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์เป็นกระเป๋า

3.2.2 การออกแบบ

ในการออกแบบผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ โดยการนำข้อมูลทั้งในภาคเอกสาร และภาคสนาม เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ นำมาออกแบบตามขั้นตอน และกระบวนการต่างๆ ที่ได้ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีของกระบวนการออกแบบ ของ Earle. (1992) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การตีปัญหา
- ขั้นตอนที่ 2 การคิดริเริ่มเบื้องต้น
- ขั้นตอนที่ 3 การกลั่นกรองการออกแบบ
- ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์
- ขั้นตอนที่ 5 การตัดสินใจ
- ขั้นตอนที่ 6 การทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการออกแบบ ของ Earle. (1992) ตามที่ได้ศึกษามาตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการออกแบบเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ในด้านกราฟิก ส่วนที่ 2 ในด้านของบรรจุภัณฑ์ ในการออกแบบผู้วิจัยได้นำผลไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงความคิดเห็นในด้านรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ นพคุณ สุขสถาน

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ

รูปแบบของการออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการออกแบบดังนี้ การตีปัญหา เป็นขั้นตอนในการออกแบบแก้ปัญหาโดยการตีปัญหาของรูปแบบกราฟิกของศาลาใหม่ไทยจากของเดิม และผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากข้อมูลต่างๆ ซึ่งมาสู่บทสรุปในการพัฒนาในรูปแบบที่สอดคล้อง โดยนำศิลปะเฉพาะถิ่น และเทคนิคการผสมผสานของชาวบ้าน ตลอดจนคุณค่าทางวัฒนธรรม ของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

ความคิดริเริ่มเบื้องต้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการออกแบบ โดยจากการหาข้อมูลในทั้งภาคสนาม และภาคเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยได้จัดบันทึกการ Sketch โดยหาข้อสรุปของการออกแบบในการนำมาประยุกต์ใช้ต่อไปให้เหมาะสมกับการใช้งาน การกลั่นกรองการออกแบบ เป็นขั้นตอนการกลั่นกรองการออกแบบ โดยการคัดเลือกแบบต่างๆ จากการเขียนหรือภาพวาด

การวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบเป็นกระบวนการที่สำคัญในการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เป็นการประเมินเพื่อเตรียมการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การตัดสินใจ การตัดสินใจในการออกแบบเป็นกระบวนการที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงตลอดจนข้อมูลที่นำมา และประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นผลการตัดสินใจให้อยู่ในรูปแบบที่ต้องการเพื่อสอดคล้องของวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการกระจาย งานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของความเป็นไทย โดยสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความงาม ซึ่งสร้างคุณค่า ความน่าเชื่อถือที่ดีแก่ผู้บริโภค รวมทั้งไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

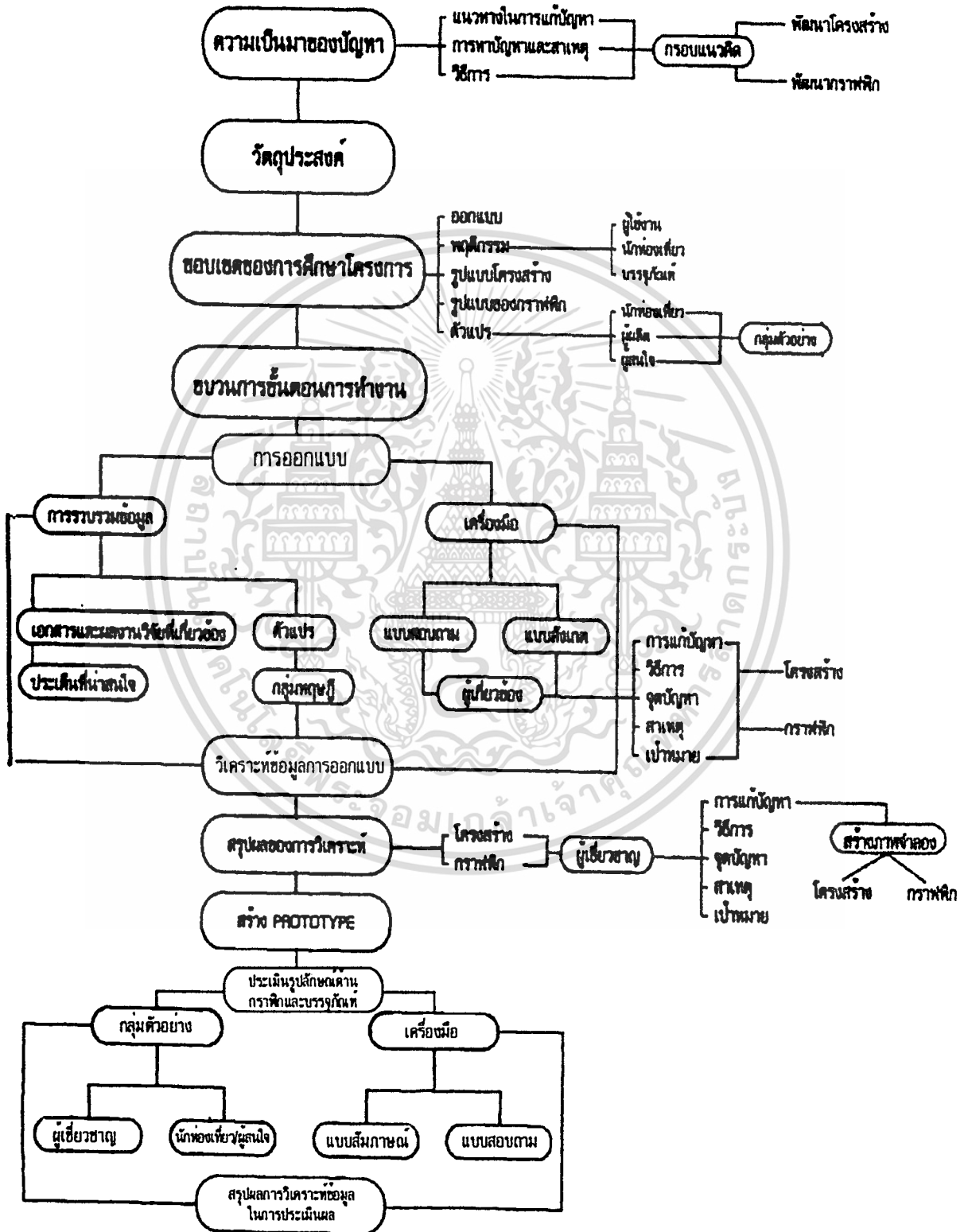
สร้างความยั่งยืน แข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านให้วิ่งตามกระแสสังคมส่วน
ใหญ่เพื่อให้ทันสมัย โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ ซึ่งจากการออกแบบและนำไป
ใช้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ ทั้งในการออกแบบกราฟิก และการออกแบบบรรจุภัณฑ์
หลังจากการได้แนวทางในการสรุปของการออกแบบ ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบของโครงสร้าง และรูป
แบบกราฟิกของบรรจุภัณฑ์ เพื่อหาความคิดเห็นทั้งรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของโครง
สร้างบรรจุภัณฑ์ กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้นในการออกแบบปรับปรุงรูปลักษณ์ด้าน
กราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงได้
ทำ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบในครั้งนี้ ในการหาข้อคิดเห็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านรูปแบบของกราฟิก
2. ด้านรูปแบบของบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

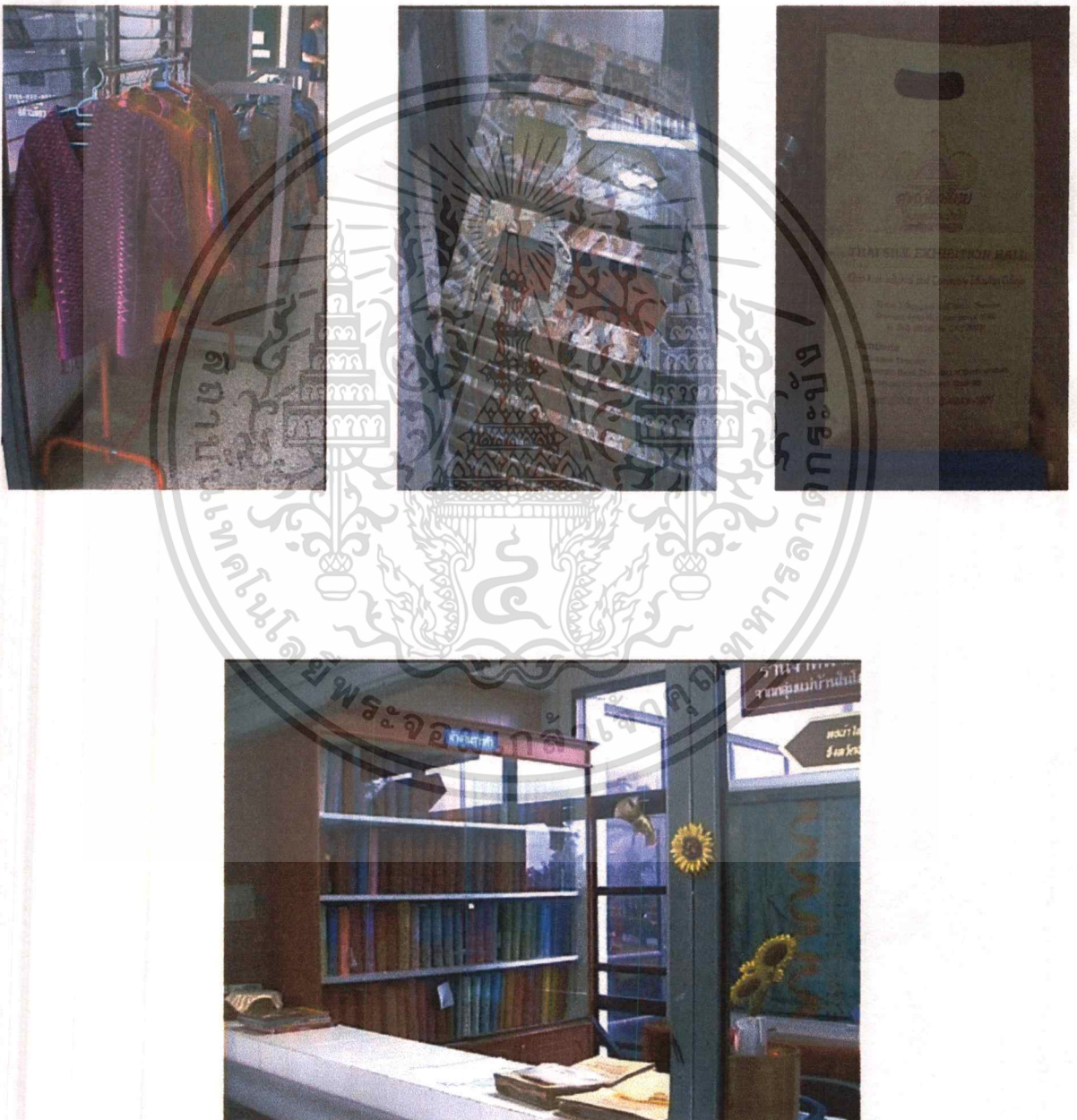
ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงขั้นตอนการทำงาน การศึกษาและพัฒนาอุปกรณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

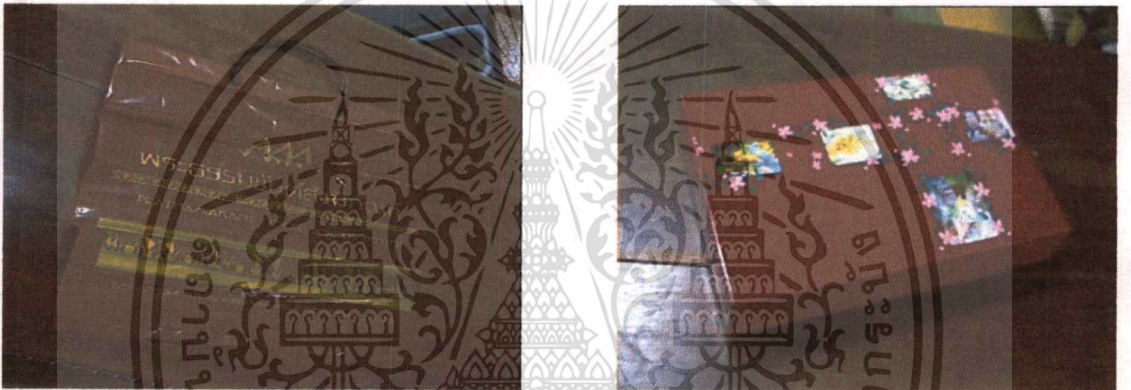
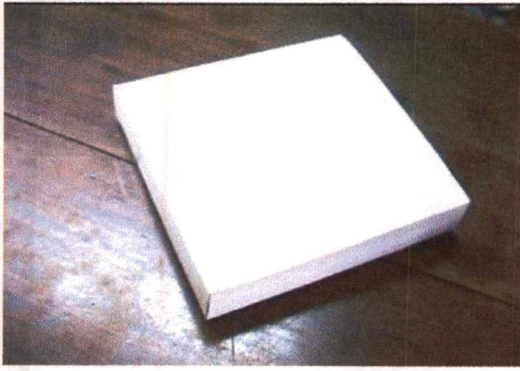
3.3.1 บรรจุภัณฑ์ของศาลาใหม่ไทยที่จัดจำหน่ายของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ในการวิจัยการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการขายของการศึกษา และพัฒนา
รูปลักษณะด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอ
ชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยการรวบรวมข้อมูลทั้งภาคเอกสาร และภาคสนามของรูปแบบบรรจุ
ภัณฑ์ของศาลาใหม่ไทยและงานวิจัยที่ใกล้เคียงดังนี้

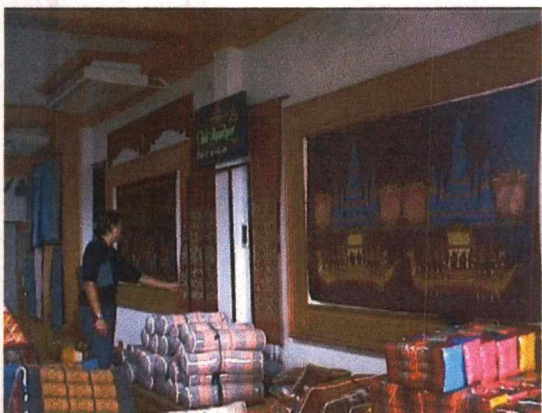
ภาพที่ 3.1 รูปสินค้าบรรจุภัณฑ์ และการจัดจำหน่ายสินค้าจากผ้าไหมทุกประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.2 รูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากศูนย์สิ่งทอพระธรรมขันต์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.3 รูปแบบการจัดจำหน่าย และบรรจุภัณฑ์ร้านจีนใหม่ไทย

3.3.2 กระบวนการการออกแบบ

การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับวัสดุตลอดจนกรรมวิธีการผลิตโดยการนำข้อมูลต่างๆ จากทฤษฎี การตลาด กฎข้อบังคับ กลุ่มเป้าหมาย รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ต้นแบบของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนความสำคัญต่างๆ ในการนำมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบ

การออกแบบกราฟิก ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในด้านทฤษฎีความหมายของการออกแบบ การสร้างภาพพจน์โดยใช้ความง่ายในการจดจำ ความสวยงาม การสะดวกสบายตลอดจนต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ตลอดจนให้สอดคล้องกับศิลปะท้องถิ่น ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

จากการสรุปกระบวนการออกแบบ จากหัวข้อที่ 3.2 ในการออกแบบ ผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบของการออกแบบกราฟิก และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของการศึกษา และพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ซึ่งสามารถสรุปผลออกแบบมาได้รูปแบบดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3 กระบวนการทำงาน

ในกระบวนการทำงาน ผู้วิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์แบบเจาะจงในการหาข้อมูลพื้นฐานในการสรุปรรูปภรณ์ของศาลาใหม่ไทย ซึ่งสามารถสรุปผลออกมา จากนั้น ผู้วิจัยทำการออกแบบและนำผลของการออกแบบ ซึ่งได้รูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภรณ์ โดยปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านกราฟิก และบรรจุภรณ์

จากการสรุปผลรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภรณ์ในการทดสอบผู้วิจัยได้ทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความคิดเห็น และทำการกำหนดขั้นตอนในการทำงานการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อหาข้อสรุปการจัดจำหน่ายที่เป็นที่นิยมของผู้ซื้อบรรจุภรณ์ของศาลาใหม่ไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 2 เป็นการออกแบบจากกระบวนการต่างๆ ในการออกแบบเพื่อสรุปหาแนวทางในการออกแบบจากการทำงาน ผู้วิจัยได้ปรึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านกราฟิก และบรรจุภรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบกับหลักทฤษฎีในการออกแบบเพื่อสรุปผลออกมาเป็น Prototype เพื่อนำมาทดสอบหาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกมาเป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภรณ์ จำนวน 5 ท่าน ผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทในด้านสาขาบรรจุภรณ์หรือประสบการณ์ในการออกแบบบรรจุภรณ์ 15 ปี

1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิกจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโท และเป็นผู้เชี่ยวชาญในงานออกแบบกราฟิกอย่างน้อย 15 ปี

2.กลุ่มตัวอย่าง

ผู้สนใจ นักท่องเที่ยว ผู้ผลิตที่ซื้อสินค้าจากอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน

ตอนที่ 3 เป็นการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านการออกแบบบรรจุภรณ์ และการออกแบบกราฟิก ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา ตลอดจนประเด็นที่น่าสนใจ โดยขอความอนุเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยทางการออกแบบ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ นพคุณ สุขสถาน

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

จากการปรับปรุงแบบสอบถามสามารถสรุป แบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นใบโฆษณาอื่นด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. กลุ่มผู้ท่องเที่ยว / ผู้สนใจ / ผู้ผลิต

นำแบบสอบถามไปทดสอบทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อประเมินความคิดเห็น และนำผลความคิดเห็นมารวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ของความคิดเห็นในความพึงพอใจ และเพื่อเป็นประโยชน์หรือแนวทางในการพัฒนารูปแบบของกราฟิก และบรรจุภัณฑ์ของศาลาใหม่ไทยต่อไปในอนาคตเพื่อความยั่งยืนแข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านต่อไป

ระดับของความคิดเห็นผู้วิจัยได้ประเมินความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 ด้าน คือ ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ซึ่งกำหนดน้ำหนักแบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ผลประเมินอยู่ในระดับดีมาก
4	หมายถึง	ผลประเมินอยู่ในระดับดี
3	หมายถึง	ผลประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผลประเมินอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผลประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการศึกษาโครงการ ได้ทำการสำรวจและการเก็บข้อมูลการศึกษางานวิจัย ดังต่อไปนี้

3.4.1 ออกหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ

นำหนังสือจากหน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัยคณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาโครงการ โดยขอความอนุเคราะห์ศึกษาข้อมูลในหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งการศึกษาและการเก็บข้อมูลเป็นลักษณะ คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ ขอความร่วมมือจาก

หมู่บ้านเมืองเพ็ญ หรือบ้านเกิดเพ็ญ เขตอำเภอชนบทกับอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยงไหมชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์ศิลปหัตถกรรมเพื่อการพัฒนาสตรีอีสาน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ศาลาใหม่ไทย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ลักษณะของการศึกษาข้อมูล ใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ การสังเกตพฤติกรรมการบรรจุ

ภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ในการจัดจำหน่าย ภายในอำเภอชนบท การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เกี่ยวข้อง การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความต้องการของผู้จัดจำหน่ายและผู้ซื้อตลอดผู้สนใจงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่

ข้อมูลวิทยุภูมิ ขอความร่วมมือในการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
หอสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น

3.4.2 ประสานงาน กับหน่วยราชการและสถาบันศึกษาตลอดจนองค์กร ตำบล อำเภอ ชนบท จังหวัดขอนแก่น

3.4.3 ดำเนินการศึกษาข้อมูล จากหน่วยราชการและสถาบันศึกษา องค์กรชาวบ้านที่อนุญาตให้เข้าศึกษาข้อมูล

3.4.4 ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ในด้านของโครงสร้างและในด้านของงานกราฟิก ซึ่งประกอบด้วย

1. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์
2. การจัดจำหน่ายโดยมีประสิทธิภาพสื่อถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ความสวยงาม การจัดภาพประกอบข้อความ การส่งเสริมการขาย
4. ความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา และการพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน และนำแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

(2) ประเมินผลความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง คือ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ และแบบสัมภาษณ์ตลอดจนแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในการหาประสิทธิภาพของการศึกษา และพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งผู้วิจัยนำผลของการประเมินความคิดเห็น มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งวิเคราะห์เป็นข้อๆ ทั้ง 2 ด้าน โดยรวบรวมนำเสนอในรูปแบบของตาราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์ในการวิเคราะห์พิจารณาประจักษ์ช่วงของค่าเฉลี่ยเลขคณิตดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ผลประเมินอยู่ในระดับดีมาก
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ผลประเมินอยู่ในระดับดี
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ผลประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ผลประเมินอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง ผลประเมินอยู่ในระดับน้อยมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6 การดำเนินการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็น

ในการดำเนินการทดสอบ และการหาความคิดเห็นการศึกษารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.6.1 กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก / ด้านบรรจุภัณฑ์
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สนใจและนักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าประเภทผ้าไหมจากอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จากจำนวนประชากรทั้งหมด 100 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ Krescie and Morgan (บุญสม ศรีสะอาด. 2538 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความคิดเห็น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ การสร้าง ภาพจำลอง (Simulation) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการ ประเมินความคิดเห็น โดยการสร้างภาพจำลอง (Simulation) โดยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการประเมินผลของแบบสอบถามโดยในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินความคิดเห็นเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์ โดยประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เพื่อสรุปผลของการออกแบบทั้งในด้าน กราฟิกและบรรจุภัณฑ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการทดสอบหาความคิดเห็น และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ของการออกแบบ

4.1.1 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิก

4.1.2 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

4.2 ผลสรุปการประเมินความคิดเห็น การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

4.2.1 การประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก

4.2.2 การประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

4.1 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ของการออกแบบ

การศึกษาและการพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงศิลปะเฉพาะถิ่น วัฒนธรรมตลอดจนความต้องการของยอดการจำหน่ายสินค้าและกระบวนการต่างๆ ของการออกแบบ และนำข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการออกแบบตลอดจนการดำเนินงานปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการสรุปความคิดรวบยอดในการออกแบบพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์

4.1.1 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิก

การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบ (Style) ของเดิมในรูปแบบของงานกราฟิกของศาลาไหมไทย แล้วนำผลสรุปการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าทางภาคเอกสารและภาคสนาม แล้วสรุปรวบรวมข้อมูล นำผลของการรวบรวมข้อมูลมาสรุปผลทำการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำผลทั้งหมดปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบกราฟิก โดยนำเสนอแบบร่างของการออกแบบ ทำให้ผลการวิเคราะห์นำมาปรับปรุงในการออกแบบดังนี้

จากการศึกษาสามารถแบ่งการออกแบบรูปลักษณะด้านกราฟิกดังนี้

- 1. รูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
- 2. รูปแบบของตัวอักษร
- 3. รูปแบบของสัญลักษณ์

1. รูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

จากการนำเสนอผลงานกับผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการจัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

การศึกษาจังหวัดขอนแก่นรวมถึงการศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นแบบเจาะลึกจะพบว่าความหมายในการสื่อถึงจังหวัดขอนแก่นสามารถแยกประเด็นได้ดังนี้

ด้านสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจประจำจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ พระธาตุขามแก่น พระธาตุแก่นนคร

ด้านความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ดอกคูณ เมืองหม้อแคน ผ้าไหมมัดหมี่ การผูกเสี่ยว การจุดพบไดโนเสาร์

จากการสรุปรวบรวมข้อมูลในการสื่อความหมายของการนำรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยผู้วิจัยเลือก ดอกคูณและผ้าไหมมัดหมี่จากรูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจากการเปรียบเทียบของเดิมตลอดจนการตัดทอนงานทางด้านกราฟิกที่เป็นไปได้ และคงความความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ภาพที่ 4.1 รูปแบบของลวดลายมัดหมี่หมากแบบ (หมี่ตา)และรูปแบบของดอกคูณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบรูปแบบของเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดในการออกแบบ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
แบบที่ 1.	รูปแบบออกแบบมาให้เหมือนจริงเพื่อง่ายในการจดจำของกลุ่มเป้าหมายโดยยึดแนวทางจากธรรมชาติ	รูปแบบแข็งเกินไปการทาบมาทั้งหมดโดยขาดอารมณ์ของธรรมชาติดอกกุณซึ่งการสื่อความหมายตรงเกินไป
แบบที่ 2.	รูปแบบออกแบบโดยการตัดทอนจากรูปแบบ (Style) ของดอกกุณ โดยยึดแนวทางความเรียบง่าย เส้น อารมณ์ ของงานออกแบบ	รูปแบบมีความอ่อนช้อยเข้าถึงอารมณ์ (Style) ของดอกกุณได้ดี การตัดทอนที่ดูเรียบง่ายชัดเจนง่ายในการจดจำ

จากตารางที่ 4.1 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ รูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยรูปแบบที่ 2 สามารถสื่อความหมายในรูปแบบของการสื่อความหมายของดอกกุณทั้งในด้านความสวยงามง่ายในการจดจำ การแทนค่าของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ในการรวบรวมความคิดรวบยอดในการนำดอกกุณที่ผ่านการวิเคราะห์ ซึ่งในการทำงานการออกแบบรูปลักษณ์ด้านกราฟิกในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

2. รูปแบบของตัวอักษร

จากการนำเสนอรูปแบบกับผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการบันทึกข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยตรงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวคิดและนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงพัฒนาผลงานการออกแบบกราฟิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อผลงานการออกแบบเกี่ยวกับรูปแบบของตัวอักษร

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดของการออกแบบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
<p>แบบที่ 1.</p> <p>๑ โฉมไทยไทย</p>	<p>รูปแบบตัวอักษรได้แรงบันดาลใจจากลายผ้ามัดหมี่โบราณ และตัวอักษรตัวหน้านำรูปแบบของตัวโคโนเสาร์เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น</p>	<p>การสื่อออกมาได้ชัดเจนได้นำเอาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>
<p>แบบที่ 2.</p> <p>ศาลาใหม่ไทย</p>	<p>นำรูปแบบที่มีอยู่แล้วมาเพิ่มความมั่นคงเรียบง่าย</p>	<p>รูปแบบไม่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นสามารถหาได้ทั่วไป</p>
<p>แบบที่ 3.</p> <p>ศาลาใหม่ไทย</p>	<p>นำรูปแบบมาปรับให้ดูอ่อนช้อย เน้นตัวสินค้าให้ดูเด่น</p>	<p>รูปแบบมีความอ่อนช้อยสวยงามแปลกตาเพิ่มหาความเป็นเอกลักษณ์ของตัวอักษรว่าจะเน้นอะไร</p>
<p>แบบที่ 4.</p> <p>ศาลาใหม่ไทย</p>	<p>รูปแบบตัวอักษรให้ดูอ่อนหวาน อ่อนช้อยเหมาะสมกับสินค้า</p>	<p>รูปแบบมีความอ่อนช้อยแต่รูปแบบซ้ำมากในรูปแบบนี้</p>

จากตารางที่ 4.2 สามารถสรุปผลของการวิเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลต่อผลงานในการออกแบบเกี่ยวกับรูปแบบของตัวอักษร โดยแบบที่ 1 มีความเหมาะสมในการนำมาออกแบบเพื่อสื่อความหมายในการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งในด้านการบ่งบอกเรื่องราวต่างๆ

3. รูปแบบของสัญลักษณ์

ในการออกแบบสัญลักษณ์จากข้อมูลเบื้องต้นที่ศึกษามาจะพบว่าในการสร้างงานกราฟิกนั้นจะมีทั้งภาพและตัวอักษรในการสื่อความหมายจากการศึกษาหาข้อมูลนั้นไม่ว่าในด้านการนำเอาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ที่เป็นการสร้างงานที่สอดคล้องกันดังนั้นการออกแบบรูปแบบของสัญลักษณ์จะนำรูปแบบของตัวอักษรและรูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเพื่อต่อยอดการสื่อความหมายที่ตรงและเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลงานการออกแบบรูปแบบของสัญลักษณ์

ผลงานการออกแบบ	แนวทางการออกแบบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
<p>แบบที่ 1.</p> 	<p>รูปแบบโทนสีออกแดง/ทองซึ่งคงด้วยความภูมิฐานการจัดวางที่ตรงไปตรงมา การต่อเนื่อง</p>	<p>รูปแบบไม่ดึงดูดในการสื่อความหมายของความเป็นเอกลักษณ์ และความเชื่อมั่นในตัวสินค้า</p>
<p>แบบที่ 2.</p> 	<p>รูปแบบโทนสีออกทอง/แดงโดยเน้นศาลาด้านบนในการแทนแหล่งต้นกำเนิดศิลปะท้องถิ่น</p>	<p>รูปแบบไม่มีความโดดเด่นของการแทนศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>
<p>แบบที่ 3.</p> 	<p>รูปแบบสีทอง/แดงเน้นรูปแบบของศาลาให้เป็นไทยอีสานมากขึ้น ตัวอักษรเข้ามาอยู่ในศาลา โดยเน้นความเป็นหนึ่งเดียวของอำเภอชนบท</p>	<p>รูปแบบมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ความสวยงามความอ่อนช้อยของรูปแบบที่ชัดเจนในการสื่อสินค้า</p>
<p>แบบที่ 4.</p> 	<p>รูปแบบเหมือนแบบที่ 3. เล่นรูปแบบของความแรงของสีโดยเน้นสีที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอชนบทสีแดงหมากและสีทองสร้างความภูมิฐาน</p>	<p>เน้นรูปแบบของตัวสินค้าได้อย่างมากทั้งในเรื่องของการสื่อความหมาย ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สีแดงหมากและสีทองมีความเหมาะสม</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

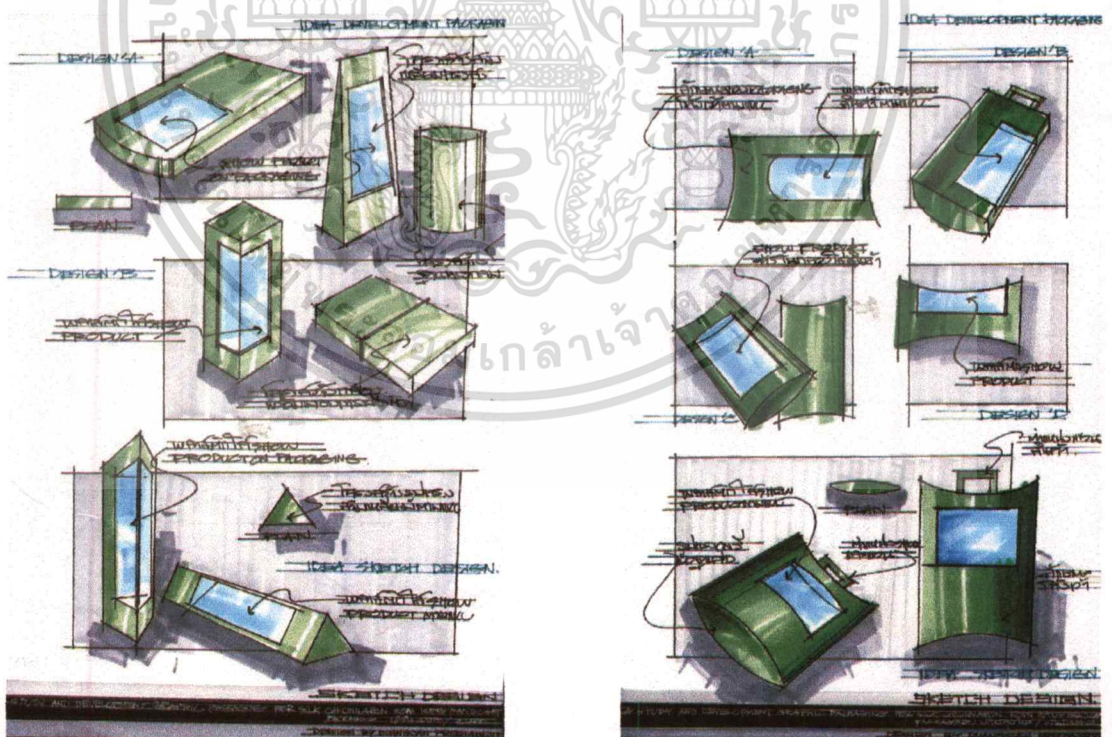
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.3 สามารถสรุปผลของการวิเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจากตารางจะพบว่าแบบที่ 3. และแบบที่ 4. จะสามารถสื่อความหมายของการดำรงต่อการสืบสานของวัฒนธรรม ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น นอกจากนั้นในการแทนที่ยังให้ความโดดเด่นของตัวสินค้า

4.1.2 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

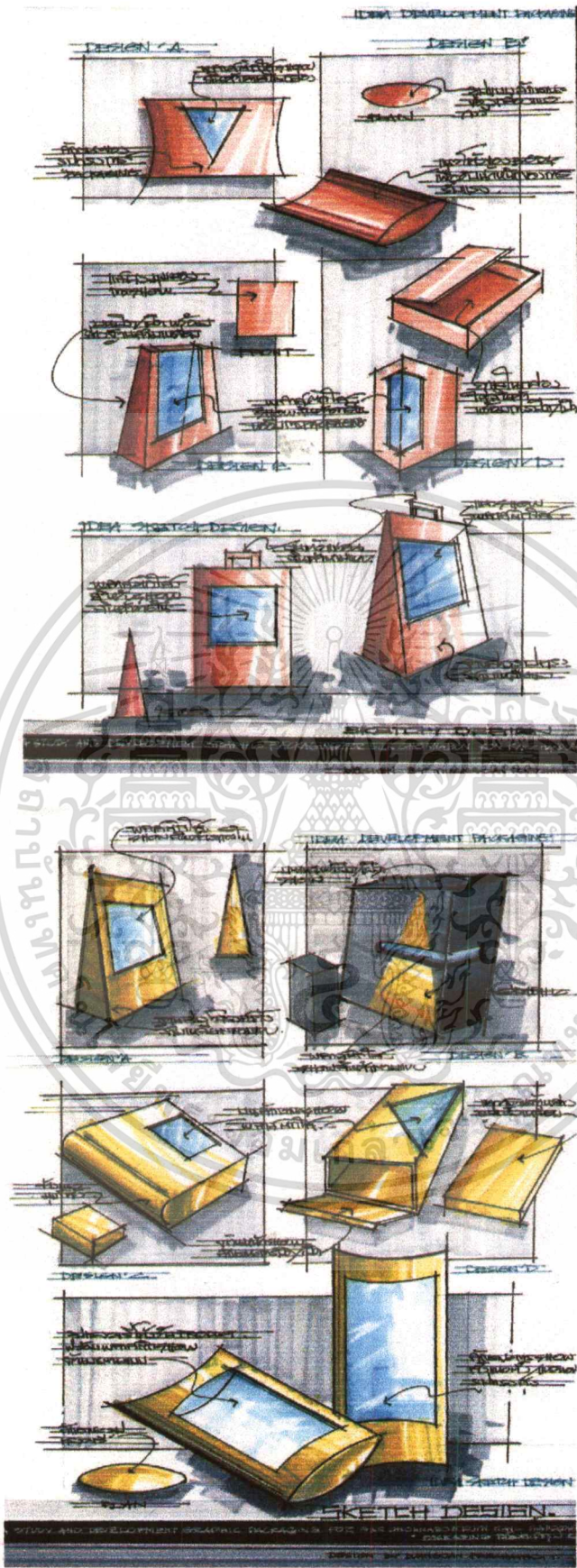
การศึกษาและการพัฒนารูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการใช้งานตลอดจนการขึ้นรูป วัสดุประโยชน์ใช้สอย ความทันสมัย ความเรียบง่ายในการจดจำโดยสรุปมาจากรูปทรงของเราคาดคิด และปัจจัยที่สำคัญคือขนาดของตัวสินค้าที่เป็นองค์ประกอบหลักในการออกแบบ

นอกจากนั้นในรูปแบบของการออกแบบผู้วิจัยได้สรุปถึงสินค้าที่เป็นที่นิยมของศาลาใหม่ไทยโดยนำมาออกแบบเป็นต้นแบบ เมื่อได้ต้นแบบ จากต้นแบบที่ได้ก็นำมาประยุกต์รูปแบบของสินค้าตัวอื่นเพื่อให้เป็นรูปแบบในแนวทางเดียวกัน นำผลของการรวบรวมข้อมูลและจากผู้เชี่ยวชาญนำมาสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

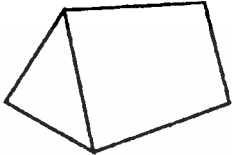
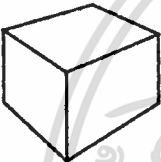
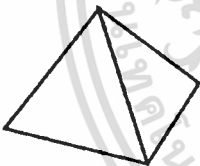
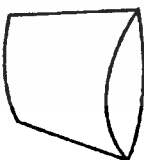
ภาพที่ 4.2 แสดงภาพร่างขั้นแรกในการสร้างรูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 แสดงภาพร่างขั้นแรกในการสร้างรูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลงานการออกแบบด้านรูปลักษณะบรรจุภัณฑ์

ผลงานการออกแบบ	แนวคิด	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
<p>แบบที่ 1.</p> 	<p>รูปแบบหมอนซิด ได้แนวคิดจากหมอนซิดของ อีสานรูปทรงแปลกตาการบรรจุ สินค้าได้บางตัว การทรงตัวของ สินค้าไม่แข็งแรง</p>	<p>รูปทรงดูแปลกตาดี ยุ่งยากใน การใช้งาน การบรรจุสินค้าอึด อัด สินค้าไม่คงรูปดั้งเดิมหรือ ไม่แข็งแรง</p>
<p>แบบที่ 2.</p> 	<p>รูปทรงสี่เหลี่ยม ใส่สินค้าได้ทุกประเภท ลดต้นทุน ในการผลิต</p>	<p>รูปทรงไม่โดดเด่นไม่สะดุด คล้อยกับงานกราฟิก ขาดความ น่าสนใจ</p>
<p>แบบที่ 3.</p> 	<p>รูปแบบปิรามิด รูปทรงแปลกใหม่มีความโดดเด่น เฉพาะตัว บรรจุสินค้าได้บาง ตัว การทรงตัวของสินค้าไม่แข็งแรง</p>	<p>รูปทรงดูแปลกดี ยุ่งยากในการ ผลิตและการบรรจุสินค้าได้ น้อย ไม่ควรใส่สินค้า</p>
<p>แบบที่ 4.</p> 	<p>รูปแบบได้แนวคิดจากเกวียน ของอีสาน บรรจุสินค้าได้หลาย ประเภท ง่ายในการใช้งานรูป ทรงเรียบง่ายทันสมัย การบรรจุ สินค้ามีความคงรูป</p>	<p>รูปทรงมีความเป็นกลางตลอด จนสอดคล้องกับงานกราฟิก คงความเป็นเอกลักษณ์ให้สิน ค้า การบรรจุสินค้ามีความคง รูป ง่ายต่อการใช้งาน</p>

จากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากรูปทรงของเกวียน ในการสื่อถึงความเป็นอีสานตลอดจน
ตัวสินค้า การเข้าระบบการผลิต และตัวสินค้าที่จะนำมาบรรจุลงไปและให้สอดคล้องกับรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของงานกราฟิก จากตาราง 4.4 จะพบว่ารูปแบบที่ 4 มีความเป็นกลางในความคงรูปแบบที่ดูเรียบง่ายมีความโดดเด่นในตัวเองคงไว้ซึ่งความทันสมัย สามารถปรับไปประยุกต์สำหรับสินค้าตัวอื่นๆ

สรุปผลในการออกแบบ การศึกษาและพัฒนาสัญลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

สรุปการออกแบบสัญลักษณ์ด้านกราฟิก

1. การออกแบบเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

สรุปนำรูปแบบของดอกคูณจากรูปแบบที่สรุปผลออกมาแทนค่าด้วยสีทอง โดยคงความภูมิฐานและความมั่นคง

สรุปนำรูปแบบของลายผ้ามัดหมี่โบราณ คือ ลายหมี่หมากแบบหรือในปัจจุบันเรียกว่าหมี่ตาซึ่งคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

2. การออกแบบตัวอักษร

สรุปนำรูปแบบของตัวอักษรจากแรงบันดาลใจของ ลายผ้ามัดหมี่โบราณที่มีความอ่อนช้อย ความสวยงามของลวดลายที่สื่อถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำรงซึ่งเทคโนโลยีในการทอผ้า รวมไปถึงการยกเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นคือการขุดพบ ไคโนเสาร์ ที่เกิดแรงบันดาลใจในการนำมาประดิษฐ์ตัวอักษร

3. การออกแบบสัญลักษณ์

สรุปนำรูปแบบการนำชื่อมาถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ ตลอดจนการจัดรูปแบบให้เป็นทิศทางในแนวเดียวกันภายในศาลาไหมไทย ที่เป็นหนึ่งอันเดียวที่จะพบได้ที่ศาลาไหมไทยที่เดียว สีที่นำมาออกแบบเป็นสีที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นตำนานของอำเภอชนบทในความโดดเด่นในการย้อมสีที่จะออกมาใน โทน แดงดำ หรือที่เรานิยมเรียกกันว่าสีแดงหมาก

สรุปผลการออกแบบสัญลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

สรุปรูปแบบของการออกแบบกล่องบรรจุภัณฑ์ซึ่งรูปแบบมาจากเกวียนของอีสานซึ่งลักษณะโค้งรูปวงรี จากรูปแบบมีการนำมาดัดทอนให้เหมาะสมกับการใช้งาน

จากรูปแบบแรกในการออกแบบคือการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุดขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05 m ยาว 3.80 m) เมื่อได้แนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบแรก เนื่องจากสินค้าผ้า 4 หลา เป็นที่นิยมของผู้ซื้อเป็นอย่างมาก ส่วนบรรจุภัณฑ์ทั้งหมดผู้วิจัยได้นำมาออกแบบเพื่อให้ได้ทิศทางเดียวกันทั้งหมดมี 7 บรรจุภัณฑ์

ในระบบของงานพิมพ์ เป็นการพิมพ์ด้วยระบบออฟเซททำให้ได้สีที่สวยงาม เพราะงานออฟเซทสามารถให้คุณค่าของงานสูงเนื่องจากการผสมเม็ดสีที่ละเอียด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การประเมินผลความคิดเห็น การศึกษาและพัฒนาารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์ เพื่อสรุปความคิดรวบยอดในการสรุปผลในการออกแบบ จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลมาสู่การออกแบบ การประเมินผลด้านความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินผลความคิดเห็นออกเป็น 2 ด้าน คือการประเมินผลรูปลักษณะด้านกราฟิกและการประเมินผลรูปลักษณะด้านบรรจุภัณฑ์

4.2.1 การประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิก

การประเมินความคิดเห็นการออกแบบพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟิกของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้แยกประเด็นดังนี้
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านกราฟิก โดยผู้เชี่ยวชาญ (N=5)

ลำดับ	รูปลักษณะด้านกราฟิก	\bar{X}	SD	ความหมาย
1.	การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.40	0.55	ดี
2.	ความน่าสนใจและความแปลกใหม่ของตัวอักษร	4.40	0.55	ดี
3.	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งาน	4.20	0.84	ดี
4.	ความกลมกลืนของรูปแบบทั้งหมด	4.40	0.89	ดี
5.	ความเหมาะสมของสี น้ำหนักของเส้น	4.40	0.55	ดี
6.	ความสวยงาม	4.60	0.55	ดีมาก
	รวม	4.40	0.66	ดีมาก

จากตารางที่ 4.5 สามารถวิเคราะห์รูปลักษณะด้านกราฟิก สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านกราฟิกได้ผลสรุปดังนี้

โดยผลสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในภาพรวมทั้งหมดของรูปลักษณะด้านกราฟิกอยู่ในระดับดีมาก คือ ($\bar{X} = 4.40$) ดังรายละเอียดดังนี้

การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

ความน่าสนใจและความแปลกใหม่ของตัวอักษรอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.20$)

ความกลมกลืนของรูปแบบทั้งชุดอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.40$)

ความเหมาะสมของสี น้ำหนักของเส้นอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.40$)

ความสวยงามอยู่ในระดับ ดีมีค่าดีมาก ($\bar{X}=4.60$)

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิก โดยกลุ่มตัวอย่าง (N = 30)

ลำดับ	รูปลักษณ์ด้านกราฟิก	\bar{X}	SD	ความหมาย
1.	ความเหมาะสมกับตัวสินค้า.....	4.30	0.55	ดี
2.	รูปแบบที่ทันสมัยในปัจจุบัน.....	4.40	0.55	ดี
3.	ความสวยงาม.....	4.40	0.73	ดี
4.	ง่ายต่อการจดจำ.....	4.50	0.84	ดีมาก
5.	การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	4.40	0.55	ดี
	รวม	4.40	0.64	ดี

จากตาราง 4.6 สามารถสรุปรูปลักษณ์ด้านกราฟิกสำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภท
ผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านกราฟิกได้ผลสรุปดังนี้

โดยผลสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ในภาพรวมทั้งหมดของรูปลักษณ์ด้าน
กราฟิกอยู่ในระดับดี คือ ($\bar{X}=4.40$) ดังรายละเอียดดังนี้

ความเหมาะสมกับตัวสินค้าอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.30$)

รูปแบบที่ทันสมัยในปัจจุบันอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.40$)

ความสวยงามอยู่ในระดับ ดีมีค่าดี ($\bar{X}=4.40$)

ง่ายต่อการจดจำอยู่ในระดับดีมาก คือมีค่า ($\bar{X}=4.50$)

การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X}=4.40$)

4.2.2. การประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

การประเมินความคิดเห็นการออกแบบพัฒนารูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญด้าน
บรรจุภัณฑ์ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกประเด็นดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (N = 5)

ลำดับ	รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์	\bar{X}	SD	ความหมาย
1.	รูปแบบที่ส่งเสริมหรือสอดคล้องกับงานกราฟิก.....	4.40	0.58	ดี
2.	ความคงรูปของสินค้า.....	4.40	0.55	ดี
3.	รูปแบบง่ายต่อการผลิต.....	4.20	0.58	ดี
4.	ความเหมาะสมในการใช้งานและตัวสินค้า.....	4.40	0.83	ดี
	รวม	4.35	0.64	ดี

จากตารางที่ 4.7 สามารถวิเคราะห์รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์ได้ผลสรุปดังนี้

การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์โดยสรุปภาพรวมทั้งหมด โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.35$) ดังรายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ส่งเสริมหรือสอดคล้องกับงานกราฟิกอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

ความคงรูปของสินค้าอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

รูปแบบที่ง่ายต่อการผลิตอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.20$)

ความเหมาะสมในการใช้งานและตัวสินค้าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.40$)

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์รูปลักษณะด้านบรรจุกัณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่าง (N = 30)

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	SD	ความหมาย
1.	ความเหมาะสมในการพกพา	4.40	0.55	ดี
2.	ความสวยงามของบรรจุกัณฑ์	4.40	0.83	ดี
3.	ความทันสมัยของบรรจุกัณฑ์	4.30	0.73	ดี
4.	ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุกัณฑ์ที่ใส่สินค้า	4.40	0.55	ดี
	รวม	4.38	0.67	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 สามารถวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุกณฑ์ สำหรับงานหัตถกรรม
ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์รูปลักษณ์ด้านบรรจุกณฑ์ได้ผลสรุปดังนี้

โดยสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 30 คนในภาพรวมทั้งหมดของรูปลักษณ์ด้านบรรจุกณฑ์อยู่ในระดับ คือมีค่าคือ ($\bar{X} = 4.38$) ดังรายละเอียดดังนี้

ความเหมาะสมในการพกพาอยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

ความสวยงามของบรรจุกณฑ์อยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

ความทันสมัยของบรรจุกณฑ์อยู่ในระดับดี คือมีค่า ($\bar{X} = 4.30$)

ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุกณฑ์ที่ใส่สินค้าอยู่ในระดับ คือมีค่า ($\bar{X} = 4.40$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบปรับปรุงรูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น และเพื่อนำผลของการออกแบบมาสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินหาความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์ ที่ออกแบบปรับปรุงพัฒนาแล้ว เพื่อสืบสานงานหัตถกรรมพื้นบ้านตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สินค้า ในการพัฒนาและสร้างความแข็งแกร่งให้ชุมชน ในการพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้าน ให้ยั่งยืนต่อไป

5.2 กลุ่มประชากร

ประชากร คือ ผู้ประเมินความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม รวมทั้งหมด 40 คน ดังนี้

5.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้สนใจงานหัตถกรรมประเภทผ้าไหม นักท่องเที่ยว ผู้ผลิตสินค้าอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากลุ่มแรก คือ ผู้สนใจงานหัตถกรรมประเภทผ้าไหม นักท่องเที่ยว ผู้ผลิตสินค้าอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากรางสำเร็จรูปของ Krescie And Morga (บุญสม ศรีสะอาด. 2530 : 187) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 โดยขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบหาความคิดเห็นด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก(ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก) จำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์(ความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์) จำนวน 5 ท่าน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

5.3.1 ศึกษาคำคว่าจากเอกสารตำราทฤษฎีต่างๆ

5.3.2 แบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.3 แบบสัมภาษณ์การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

5.3.4 แบบประเมินผลความคิดเห็น

5.4 การดำเนินการวิจัย

5.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์

5.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคเอกสาร การค้นคว้าจากตำรา

5.4.3 การนำเสนอแบบร่างและการรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ศึกษามา เพื่อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้ง โดยขอความอนุเคราะห์ในด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์

5.4.4 นำเสนอแบบร่างที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและหุ่นจำลอง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำผลของการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาสรุปที่จะใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

5.4.5 ออกแบบรูปผลิตภัณฑ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

5.4.6 นำผลของการออกแบบมาสร้างเพื่อทดสอบหาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิกและด้านบรรจุภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง (นักท่องเที่ยว/ผู้สนใจงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม) ซึ่งในการหาความคิดเห็นผู้วิจัยได้ทำการวิจัย 2 ด้าน คือ ความคิดเห็นรูปผลิตภัณฑ์ด้านกราฟิก ความคิดเห็นรูปผลิตภัณฑ์ด้านบรรจุภัณฑ์

5.4.7 สรุปผลการทดสอบความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างและจากผู้เชี่ยวชาญ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งภาคสนาม ภาคเอกสาร หาค่าเฉลี่ยเรขาคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.6 ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าและการทดสอบหาความคิดเห็นการศึกษาและการพัฒนารูปผลิตภัณฑ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น โดยสถานที่สาธาไหมไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ผลสรุปในการทดสอบความคิดเห็นทั้ง 2 ด้านและผู้ประเมินทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6.1 ความคิดเห็นของรูปลักษณ์ด้านกราฟิก

ผลการประเมินความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก โดยกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้สนใจงาน จำนวน 30 คนและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก จำนวน 5 ท่าน

5.6.1.1 ผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในการทดสอบความคิดเห็นของรูปลักษณ์ด้านกราฟิก ซึ่งผลของการทดสอบระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.4$) ผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นแต่ละข้อดังนี้

1. ความเหมาะสมกับตัวสินค้าสำหรับงานหัตถกรรม อยู่ในระดับดี
2. รูปแบบที่ทันสมัยและมีความเหมาะสมในปัจจุบัน อยู่ในระดับดี
3. ความสวยงามของกราฟิก อยู่ในระดับดี
4. ในการสื่อถึงของกราฟิก ง่ายต่อการจดจำ อยู่ในระดับดีมาก
5. การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับดี

5.6.1.2 ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก จำนวน 5 ท่าน ในการทดสอบความคิดเห็นของรูปลักษณ์ด้านกราฟิก ซึ่งผลของการทดสอบความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.4$) ผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นแต่ละข้อดังนี้

1. การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับดี
2. ความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ของรูปแบบตัวอักษร อยู่ในระดับดี
3. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งาน อยู่ในระดับดี
4. ความกลมกลืนของรูปแบบทั้งหมด อยู่ในระดับดี
5. ความเหมาะสมของของสื่อลดจนน้ำหนักของเส้น อยู่ในระดับดี
6. ความสวยงามของกราฟิก อยู่ในระดับดีมาก

จากการค้นคว้าทดสอบหาความคิดเห็นจะพบว่าจากการนำรูปแบบของดอกคูณที่แทนเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น และแทนคำด้วยสีทอง โดยคงความภูมิฐาน และความมั่นคงตลอดจนการนำรูปแบบของลายผ้าโบราณ คือลายหมากแบบ หรือมีตามาประยุกต์กับงานกราฟิกของผู้วิจัย และการนำรูปแบบของตัวอักษรจากแรงบันดาลใจของลายผ้าบวกกับการจุดค้นพบไดโนเสาร์ สีที่นำมาใช้ก็เป็นสีเอกลักษณ์ของอำเภอชนบท คือ สีแดงหมาก โดยสีจะออกมาในโทนแดง ดำ จากการออกแบบ โดบรมาน โดยใช้เปลือกไม้มาย้อมซึ่งเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน

5.6.2 ความคิดเห็นของรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

ผลการประเมินความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว ผู้ผลิต ผู้สนใจงาน จำนวน 30 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ จำนวน 5 ท่าน

5.6.2.1 ผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในการทดสอบความคิดเห็นของรูปลักษณะด้านบรรจุภัณฑ์ ซึ่งผลของการทดสอบระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.38$) ผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นแต่ละข้อดังนี้

1. ความเหมาะสมในการพกพา อยู่ในระดับดี
2. ความสวยงามของบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับดี
3. ความทันสมัยของบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับดี
4. ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่สินค้า อยู่ในระดับดี

5.6.2.2 ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบรรจุภัณฑ์ จำนวน 5 ท่าน ในการทดสอบความคิดเห็นของรูปลักษณะด้านบรรจุภัณฑ์ ซึ่งผลของการทดสอบระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.35$) ผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นแต่ละข้อดังนี้

1. รูปแบบที่ส่งเสริมหรือสอดคล้องกับงานกราฟิก อยู่ในระดับดี
2. ความคงรูปของสินค้า อยู่ในระดับดี
3. รูปแบบง่ายต่อการผลิต อยู่ในระดับดี
4. ความเหมาะสมในการใช้งานและตัวสินค้า อยู่ในระดับดี

5.7 อภิปรายผล

จากการประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิกและรูปลักษณะด้านบรรจุภัณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญดังนี้

5.7.1 ผลการประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิกของผู้เชี่ยวชาญ

ในการประเมินความคิดเห็นด้านกราฟิกในด้านความสวยงามของท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน อยู่ในระดับที่ดีมาก เนื่องจากภาพรวมขององค์ประกอบต่างๆ ในการทำทั้งเอกลักษณ์เฉพาะดินตัวอักษรมารวมกัน ตลอดจนสัญลักษณ์ในการแทนค่า ส่วนในรายละเอียดต่างๆ ทั้งความกลมกลืนของรูปแบบความเหมาะสม การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นความน่าสนใจ ความแปลกใหม่อยู่ในระดับดี จากผลการประเมินความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง 30 คน คือ นักท่องเที่ยว ผู้สนใจในรายละเอียดของการง่ายต่อการจดจำซึ่งกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งค่าอยู่ในระดับดีมาก จะด้วยความเป็นเอกลักษณ์ หรือรูปแบบที่แปลกตาของนักท่องเที่ยวที่มีค่าต่อรูปแบบด้านกราฟิกซึ่งทำให้จดจำได้ง่ายในการซื้อสินค้า ส่วนในด้านความเหมาะสม รูปแบบ ตลอดจนการสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ดี

5.7.2 ผลการประเมินความคิดเห็นรูปลักษณะด้านบรรจุกณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

จากการค้นคว้าทดสอบหาความคิดเห็นจะพบว่าจากการนำรูปแบบของบรรจุกณ์ที่สื่อมาจากเกวียนของอีสานลักษณะโค้งวงรี และสามารถตัดทอนรูปแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบแรก ในการออกแบบผู้วิจัยได้นำสินค้าที่เป็นที่นิยม คือ ผ้าไหมมัดหมี่ 4 หลา ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมซื้อไปตัดเป็นชุด หรือซื้อไปเป็นของฝาก เมื่อได้แนวโน้มในการออกแบบแล้ว ผู้วิจัยก็นำมาสรุป และปรับเพื่อให้บรรจุกณ์ทั้ง 7 ชิ้น มาเป็นรูปแบบในทิศทางเดียวกัน ในระบบของการพิมพ์เป็นการพิมพ์ด้วยระบบออฟเซททำให้ได้มีสีที่สวยงาม และกระดาษที่นำมาใช้ในการออกแบบคือ กระดาษอาร์ตเนื่องจากมีความแข็งแรงเหมาะสมกับราคา ขนาด และสามารถผลิตได้ตามต้องการตลอดจนการทรงตัวของสินค้า

ดังนั้นในการสรุปการศึกษาอภิปรายผลรูปลักษณะ ด้านบรรจุกณ์ ผู้วิจัยสามารถ สรุปได้ว่า ในการประเมินผลความคิดเห็นด้านบรรจุกณ์ของท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน อยู่ในระดับดีจากรูปแบบที่ส่งเสริม หรือสอดคล้องกับงานด้านกราฟิก ความคงรูปของสินค้า รูปแบบง่ายต่อการผลิต ความเหมาะสมในการใช้งาน และตัวสินค้า และกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ในการทดสอบความคิดเห็น ด้านบรรจุกณ์จะพบว่า ในการประเมินอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านความเหมาะสม ในการพกพา ความสวยงามของบรรจุกณ์ ความทันสมัยของบรรจุกณ์ ตลอดจนความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุกณ์ที่ได้สินค้า

5.8 ข้อเสนอแนะ

จากผลงานการออกแบบและการนำเสนอต่อท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ต่อผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่นำไปทดสอบจากผลงานที่ออกแบบมาจะพบว่าในส่วนของศาลาใหม่ไทยมีความพอใจและแนวทางของรูปแบบที่ออกมาตรงตามความต้องการเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการนำศิลปะท้องถิ่นตลอดจนการนำเสนอการส่งเสริมคุณค่าของสินค้าซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในงานวิจัยครั้งนี้ รูปแบบของงานกราฟิกจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเผยแพร่ศาลาใหม่ไทยต่อไป

ดังนั้นจากการศึกษาและพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุกณ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะข้อบกพร่องและอุปสรรคต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในอนาคตต่อไปดังนี้

5.8.1 ข้อเสนอแนะในการออกแบบทั้งในด้านกราฟิกและด้านบรรจุกณ์ ซึ่งในงานวิจัยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน จากงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบประเด็นในการทำงาน จากกระบวนการครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพียงท่านเดียว ดังนั้นงานที่ออกมาอาจจะไม่มีความหลากหลายของรูปแบบงานกราฟิกและรูปแบบบรรจุกณ์

5.8.2 ข้อเสนอแนะซึ่งผู้เชี่ยวชาญในด้านบรรจุภัณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอให้ทำบรรจุภัณฑ์ทั้งหมดของศาลาใหม่ไทย และควรมีการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าในรูปแบบต่างๆขึ้นมาเพื่อความยั่งยืนของชุมชนตลอดจนการกระจายอาชีพและกระจายรายได้ของชุมชน

5.8.3 ข้อเสนอแนะซึ่งผู้เชี่ยวชาญในด้านกราฟิก โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอในส่วนของกราฟิกด้านหลังของบรรจุภัณฑ์ควรจะเสนอรูปแบบของตัวอักษรที่สื่อถึงความรู้ของสินค้า เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ 4 หลา ว่าผ้าเป็นแบบใด เส้นหรือเอกลักษณ์ของผ้าไหมชนบทจะเป็นลักษณะใดตลอดจนคุณภาพของสินค้า การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ , กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ “ แผนการศึกษาแนวทางในการลดมลพิษโดยการพัฒนา
ของเสีย หรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ โครงการป้องกัน และการแก้ไขปัญหามลพิษจากสาร
พิษและกากของเสีย ” รายงานสรุปโครงการ (27 มกราคม 2541)
- จักรกฤษณ์ ดวงพิตรา. 2539. ขอนแก่น ชูความรู้อื่น. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา
ปุณ คงเจริญเกียรติ “ แนะนำสถาบันการศึกษาบรรจุภัณฑ์เมืองไทย ” ข่าวสารบรรจุภัณฑ์ไทย ปีที่ 1
ฉบับที่ 1 สมาพันธ์บรรจุภัณฑ์ไทย 2541
- ป. ณ ลานสิงห์ . 2532 .“ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ ” Ad & Art ,Creative Resoure Co., Ltd., ธันวาคม
มูลนิธิโลกสีเขียว
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2534. เครื่องจักรสารในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ ,
พิมพ์ครั้งที่ 2
- วิบูรณ์ โมฬีรัตนนท์. 2540. “ คู่มือบรรจุภัณฑ์อาหาร สำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปขนาดเล็ก
และครัวเรือน ” กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- วีระ สังคมพิทักษ์. 2534. หม่อนไหมแผ่นใหม่. นนทบุรี : วัชรินกรพิมพ์
สมชาย หอมระออด. 2538. “ รวมกฎหมายสิ่งแวดล้อม ” สภาทนายความแห่งประเทศไทย และมูลนิธิ
โลกสีเขียว บริษัท มายด์ พับลิชชิ่ง จำกัด มีนาคม . ISBN 974-89004-9-5
- อุดม บัวศรี. 2529. ขอนแก่นเมืองหอมแคน ขอนแก่น. กรุงเทพฯ : บริษัทมังกร การพิมพ์และการ
โฆษณา
- บุญสม ศรีสะอาด. 2538. วิธีการทางสถิติ สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุริยาสาสน์
เมวดี ศิวารวรรณ. 2545. บ้านหอมแคนแผ่นดินหม่อนไหม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- Anon. “ Package Design _ Designer ” 1993, ISBN 957-8548-51-6. (Chiness)
- Anon., “ Packaging the Facts :A Resource Pack on Packaging Technology for School and
Colleges ” The Institute of Packaging, 1997
- Lee, T.L. “ Visul Design Part 1 _ Point, line,Pane.” 1992

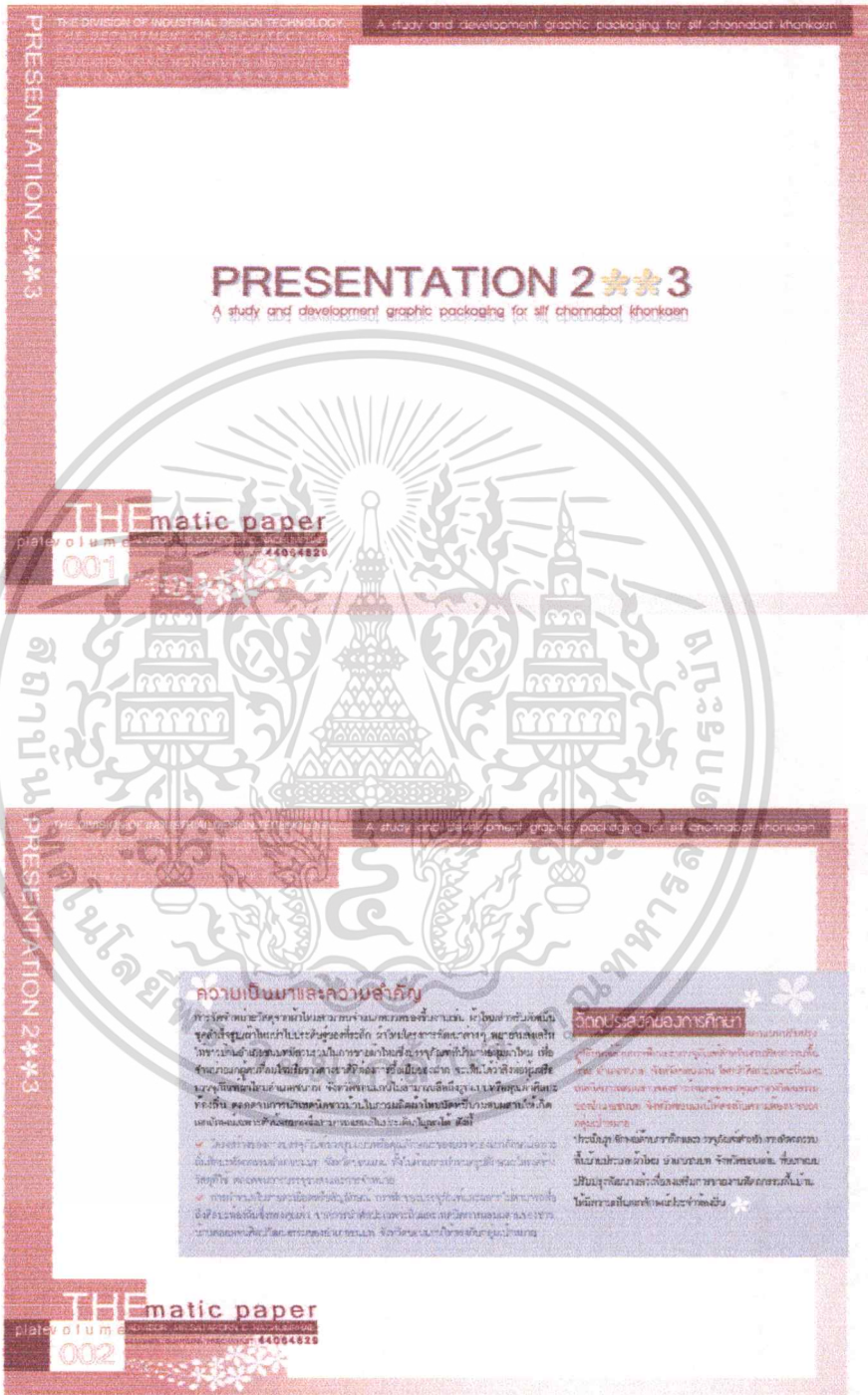

ภาคผนวก ก

ผลการออกแบบ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น และความต้องการในการจัดจำหน่ายสินค้าศาลาไหมไทย
แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์
แบบประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์
แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

ผลการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
A study and development graphic packaging for slit chonkhorat khonkaen

PRESENTATION 2**3

ขอบเขตของการออกแบบ

- ✓ ต้องศึกษาบรรจุภัณฑ์กระดาษสำหรับสินค้าใน ลักษณะสามเหลี่ยม
- ✓ จักรกลออกแบบ
- ✓ เนื้อหาบรรจุภัณฑ์กระดาษ สำหรับสินค้าใน ลักษณะ สามเหลี่ยม
- ✓ จักรกลออกแบบ
- ✓ เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์และออกแบบกราฟิกสำหรับสินค้า
- ✓ จักรกลออกแบบบรรจุภัณฑ์และออกแบบกราฟิกสำหรับสินค้า
- ✓ เพื่อใช้บรรจุภัณฑ์และออกแบบกราฟิกสำหรับสินค้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษสำหรับสินค้าในลักษณะสามเหลี่ยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษสำหรับสินค้าในลักษณะสามเหลี่ยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษสำหรับสินค้าในลักษณะสามเหลี่ยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษสำหรับสินค้าในลักษณะสามเหลี่ยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

THEmatic paper
plate of u m 44984829
004

THE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
A study and development graphic packaging for slit chonkhorat khonkaen

PRESENTATION 2**3

ขอบเขตของการศึกษาโครงการ

ศึกษาเกี่ยวกับ...
ศึกษาเกี่ยวกับ...
ศึกษาเกี่ยวกับ...

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์...
วัตถุประสงค์...
วัตถุประสงค์...

THEmatic paper
plate of u m 44984829
003

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PRESENTATION 2**3

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาโครงการบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการขาย
ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มประเภทน้ำผลไม้ คีมีคมี
สำนักงานเขต จังหวัดขอนแก่น ไซเคอเนติกส์
คือ บรรจุภัณฑ์

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิด การศึกษาวิจัยด้วยเครื่องมือ
หลักการที่นำเอาหลักการนำโดยสำนักงานเขต เขต 3 จังหวัดขอนแก่น
(2541 : 71-76) ซึ่งเป็นการศึกษาการนำเอาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มคีมีคมี
ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย คือ การส่งเสริมการขาย โดยการ
จัดจำหน่าย คือ การส่งเสริมการขาย ซึ่งมีความสำคัญในการส่งเสริมการขาย
ในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ ความสามารถที่จะช่วยส่งเสริม
การขายได้ ในระดับนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์

ฉบับนี้ในการศึกษาออกแบบบรรจุภัณฑ์จำนวน 2 ส่วน

- 1. **โครงสร้าง** เป็นกรอบแนวคิดด้านเทคนิคเฉพาะทางของบรรจุภัณฑ์ โดยเน้นกระบวนการวิจัยได้ การศึกษาคุณค่าและประโยชน์
ซึ่งเป็นการออกแบบและบรรจุภัณฑ์ที่เน้นการนำเอาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มคีมีคมีมาวางจำหน่าย การศึกษาคุณค่า ความสะดวกในการใช้งานความ
ประนีประนอม รวมถึงการบรรจุภัณฑ์ที่เน้นการส่งเสริมการขายด้วยซ้ำ และบรรจุภัณฑ์ที่เน้นการส่งเสริมการขายด้วยการออกแบบที่เน้นการส่งเสริมการขาย
ในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ
- 2. **ผลิตภัณฑ์** เป็นการออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เน้นการส่งเสริมการขายในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ โดยเน้นการออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์
ในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ การออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เน้นการส่งเสริมการขายในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ โดยเน้นการออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์
ที่เน้นการส่งเสริมการขายในเชิงพาณิชย์และระดับนานาชาติ (space design) คือการจัดวาง

THEmatic paper
platevolum 005
44084828

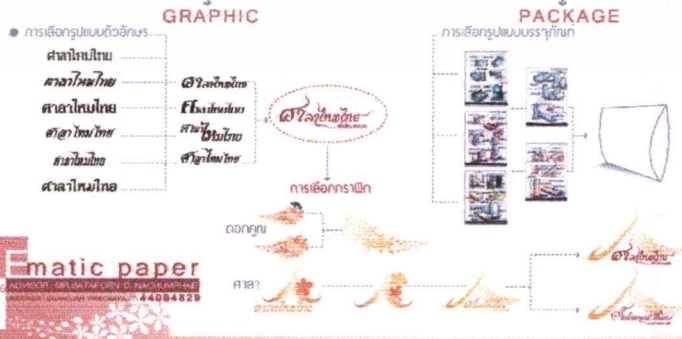
ANALYSE 2**3

สรุปแนวทางในการออกแบบ

ข้อมูลในการจัดทำรายงานสินค้า (จากการสัมภาษณ์) :
(จากการสัมภาษณ์) :

- หน้าโฆษณา 4 หน้า
- หน้าโฆษณา 2 หน้า
- สื่อโฆษณาบน
- เคา์โฆษณา
- หน้าโฆษณาบน
- หน้าโฆษณาบน
- กรรณาโฆษณา

SKETCH DESIGN CONCEPT - - - - - FUNCTION - ART - DESIGN - HISTORY - D E S I G N

THEmatic paper
platevolum 021
44084828

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY A study and development graphic packaging for all chonrabot khonkaen

ANALYSE 23**

อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ----- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ----- จังหวัดขอนแก่น

อาชีพ

วัดธรรม.....

สถานีวิทยุธรรม.....

หัตถกรรม.....

สิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

สรุปแนวทางข้อมูล

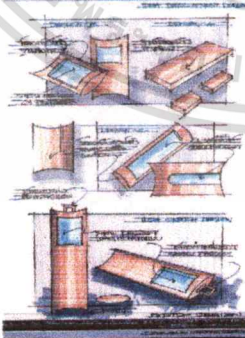
การดูแลของวัดดอกคูณ

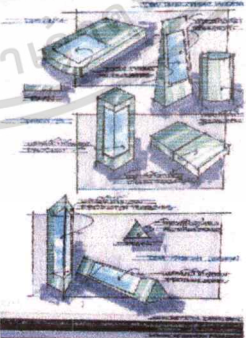
สมัยของงานไม้โบราณ ที่มีเอกลักษณ์ของชนบท

THEmatic paper
plate of alum 020
ASSOCIATION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY 4404826

THE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY A study and development graphic packaging for all chonrabot khonkaen

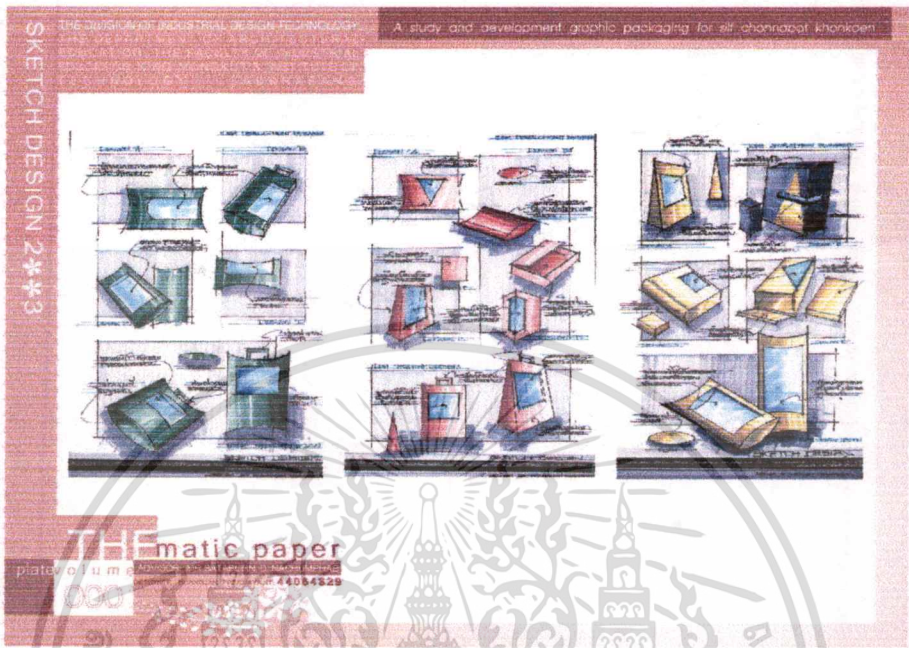
SKETCH DESIGN 23**

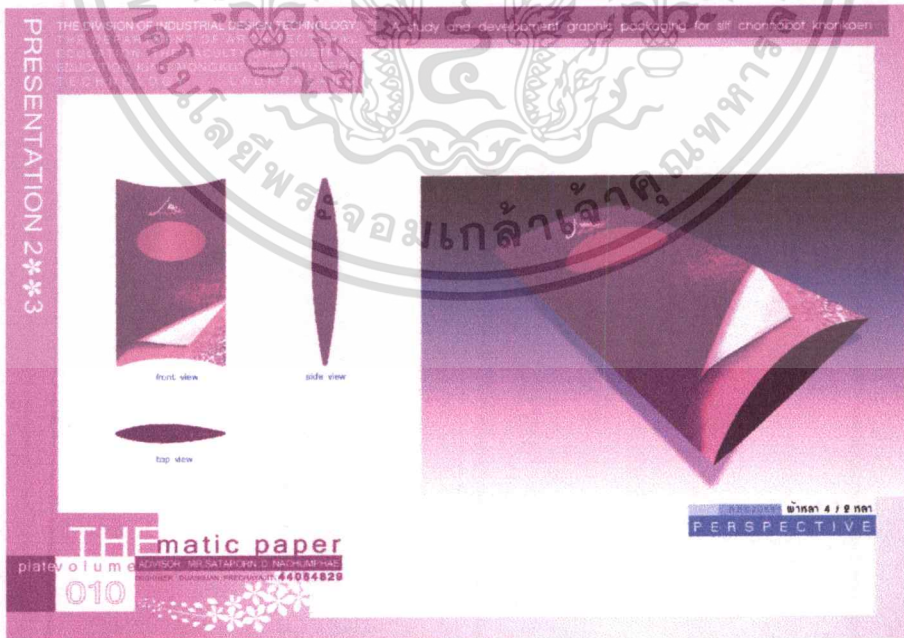
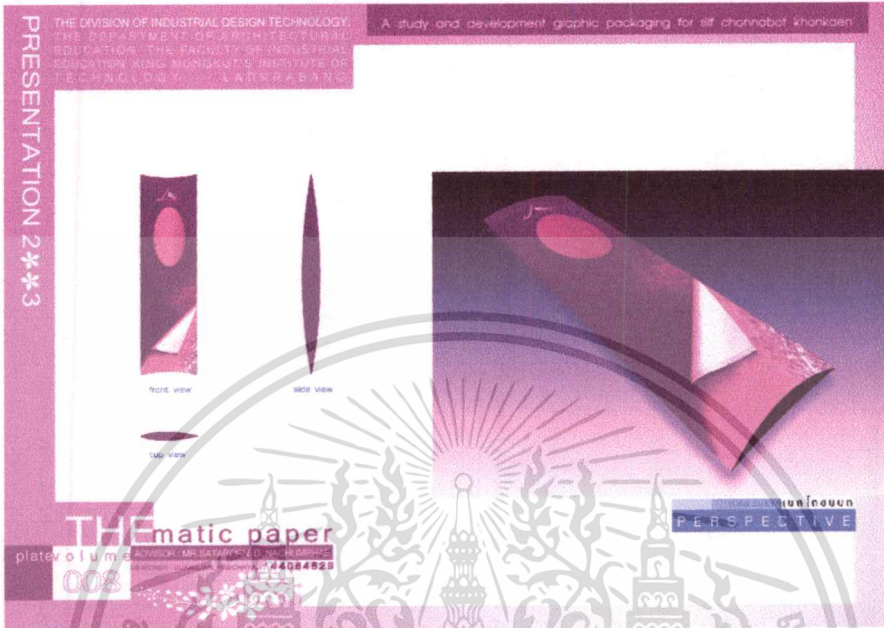

THEmatic paper
plate of alum 000
ASSOCIATION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY 4404826

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

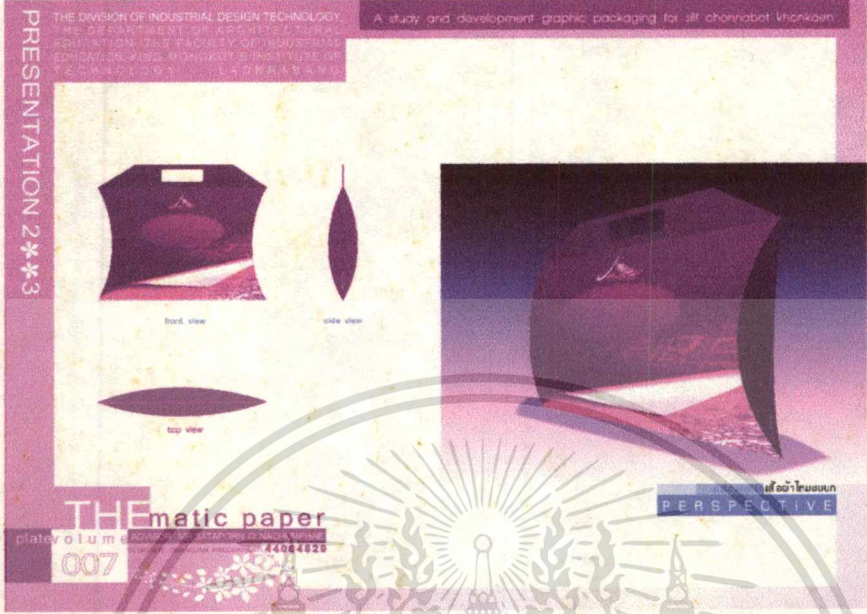
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

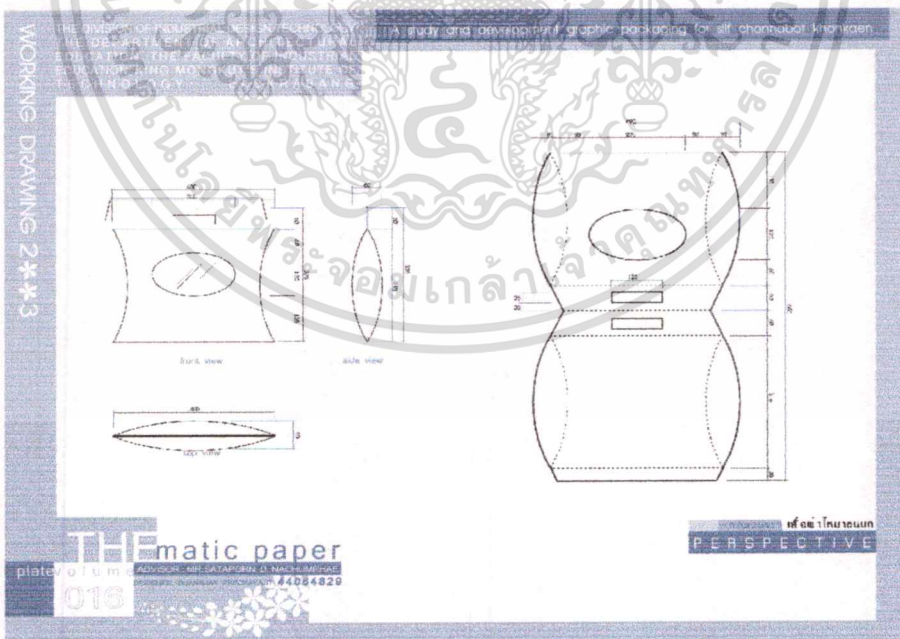
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

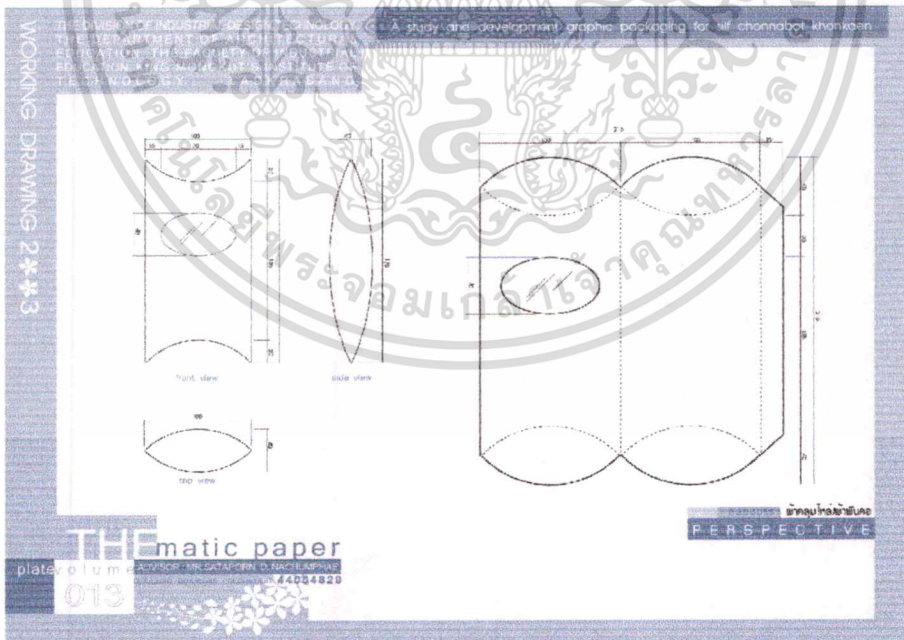
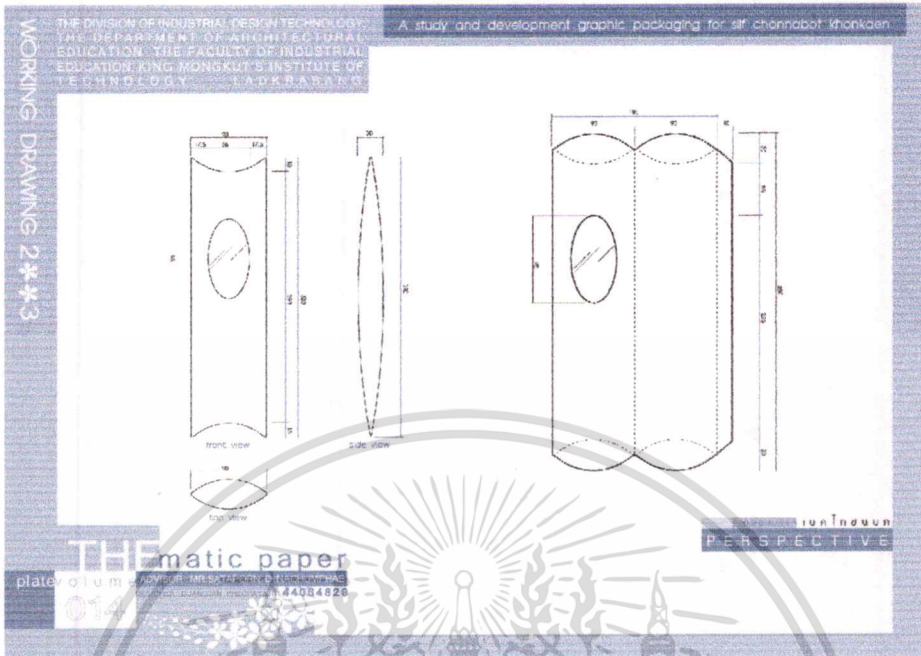
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE DIVISION OF INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
 THE DEPARTMENT OF ARCHITECTURE & DESIGN
 EDUCATION THE FACULTY OF INDUSTRIAL
 EDUCATION KING MONGKUT'S INSTITUTE OF
 TECHNOLOGY LADKRAE A.S.

A study and development graphic packaging for sir chonnapat khonkhan

WORKING DRAWING 2*3

front view side view

017

018

019

020

021

022

023

024

025

026

027

028

029

030

031

032

033

034

035

036

037

038

039

040

041

042

043

044

045

046

047

048

049

050

051

052

053

054

055

056

057

058

059

060

061

062

063

064

065

066

067

068

069

070

071

072

073

074

075

076

077

078

079

080

081

082

083

084

085

086

087

088

089

090

091

092

093

094

095

096

097

098

099

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

THEMATIC PAPER

plate 017

018

019

020

021

022

023

024

025

026

027

028

029

030

031

032

033

034

035

036

037

038

039

040

041

042

043

044

045

046

047

048

049

050

051

052

053

054

055

056

057

058

059

060

061

062

063

064

065

066

067

068

069

070

071

072

073

074

075

076

077

078

079

080

081

082

083

084

085

086

087

088

089

090

091

092

093

094

095

096

097

098

099

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

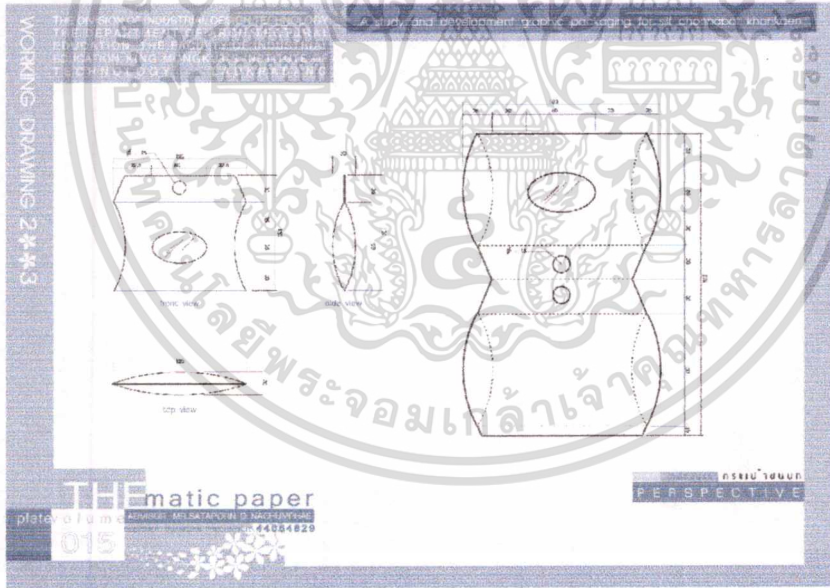
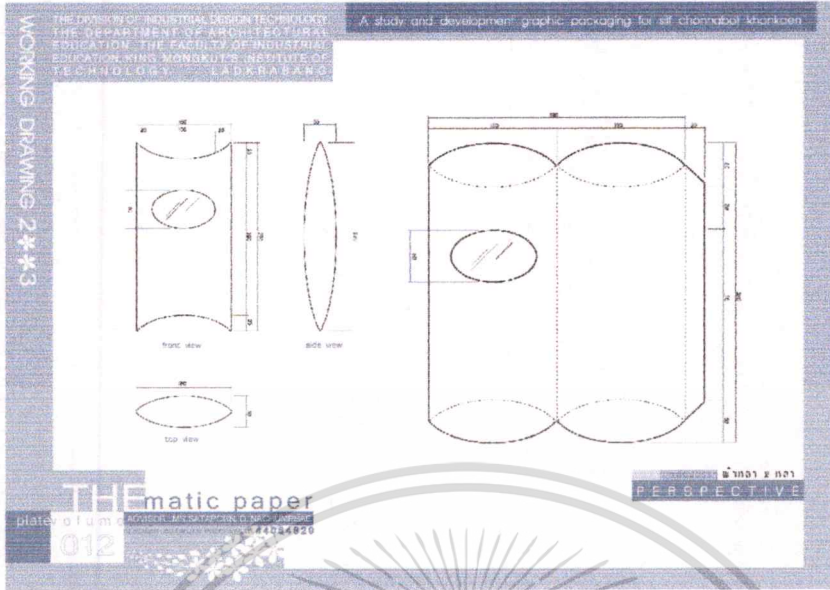
378

379

380

381

382

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงรูปลักษณะ ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบปรับปรุง พัฒนาแล้ว เพื่อนำไปประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการเก็บข้อมูล และการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องหมายในการวิจัย

วัตถุประสงค์	กรอบแนวคิด	รายละเอียด	เครื่องมือ	
			แบบสอบถาม / แบบสัมภาษณ์	
			บันทึก	สังเกต
1. เพื่อออกแบบรูป ลักษณะด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์	ด้านบรรจุ ภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบว่าง่ายต่อการผลิต - ความคงรูปของสินค้า - รูปแบบที่ส่งเสริมสอดคล้องกับกราฟิก - ความเหมาะสมในการพกพา - ความสวยงาม - ความทันสมัย - ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่สินค้า 		
2. เพื่อประเมินผล ทดสอบหาความคิด เห็นด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์	ด้านกราฟิก	<ul style="list-style-type: none"> - ความสวยงาม - รูปแบบที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น - ความน่าสนใจในตัวอักษร - ความแปลกใหม่ตัวอักษร - ความเป็นไปได้ในการใช้งาน - รูปทรง - ความกลมกลืนของรูปแบบทั้งหมด - ความเหมาะสม - ง่ายต่อการจดจำ 		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาและพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน
ประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

กรณีศึกษา : ความคิดเห็นด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

ประเภท : หัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น
โดยสินค้าทั้งหมดรวม 7 ชิ้น

1. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมนำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 3.80 ม.)
2. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 2 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 1.80 ม.)
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ 1 ตัว
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นกระเป๋า จำนวน 1 ตัว
5. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าคลุมไหล่ จำนวน 1 ผืน
6. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นเนคไท จำนวน 1 ชิ้น
7. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าพันคอ จำนวน 1 ชิ้น

แบบสัมภาษณ์สำหรับการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นรูปลักษณะ ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ในการจัดจำหน่ายสินค้าสาธิตผ้าไหมไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ในการสื่อถึงศิลปท้องถิ่นตลอดจนการนำศิลปวัฒนธรรมที่ตอบสนองพฤติกรรมของผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดจำหน่ายสินค้าของสาธิตผ้าไหมไทย และรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนงานการสร้างสรรค์ผลงานของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น และปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมทำการออกแบบเพื่อสร้างต้นแบบนำมาทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำตอบ จากแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งความคิดเห็น และข้อมูลเสนอแนะต่างๆ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาตลอดจนสามารถพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และตามความเป็นจริงมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาก ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก
- ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

โดย

ดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การสัมภาษณ์

หัวข้อสัมภาษณ์ การจัดจำหน่ายสินค้าศาลาไหมไทย

1. ความเป็นมาของผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

.....

.....

.....

2. ทวดลายของผ้าไหมมัดหมี่ที่ท่านคิดว่าเป็นต้นกำเนิดของผ้าไหมมัดหมี่โคราช

.....

.....

.....

3. การจำหน่ายสินค้าของศาลาไหมไทยมีอย่างไร

.....

.....

.....

4. สินค้าอะไรของศาลาไหมไทยที่นิยม และเป็นเอกลักษณ์ของ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

.....

.....

.....

5. สีนิยมของการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ท่านคิดว่าอย่างไร

.....

.....

.....

6. ในอนาคตของศาลาไหมไทยจะไปในทิศทางใด

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน
ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

กรณีศึกษา : ความคิดเห็นด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

ประเภท : หัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

โดยสินค้าทั้งหมดรวม 7 ชิ้น

1. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 3.80 ม.)
2. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 2 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 1.80 ม.)
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ 1 ตัว
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นกระเป๋า จำนวน 1 ตัว
5. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าคลุมไหล่ จำนวน 1 ผืน
6. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นเนคไท จำนวน 1 ชิ้น
7. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าพันคอ จำนวน 1 ชิ้น

แบบสอบถามสำหรับการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ในการสื่อถึงศิลปท้องถิ่นตลอดจนการนำศิลปวัฒนธรรมที่ตอบสนองพฤติกรรมของผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดจำหน่ายสินค้าของสาธิตไหมไทย และรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนงานการสร้างสรรค์ผลงานของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น และปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมทำการออกแบบเพื่อสร้างต้นแบบนำมาทดสอบเพื่อหาความคิดเห็น ในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

คำตอบ จากแบบสอบถาม รวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาตลอดจนสามารถพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และตามความเป็นจริงมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาก ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

โดย

ดวงจันทร์

ปรีชายะจิตต์

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดในการออกแบบ	รายละเอียด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบ 1	รูปแบบออกแบบมาให้เหมือนจริงเพื่อในการจดจำของกลุ่มเป้าหมายโดยยึดแนวทางจากธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบว่าง่ายต่อการผลิต - ความคงรูปของสินค้า - รูปแบบที่ส่งเสริมสอดคล้องกับกราฟิก 	
แบบ 2	รูปแบบออกแบบโดยการตัดทอนจากรูปแบบ (Style) ของดอกกุหลาบ โดยยึดแนวทางความเรียบง่าย เส้น อารมณ์ ของงานออกแบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมาะสมในการพกพา - ความสวยงาม - ความทันสมัย - ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่สินค้า 	

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของอักษร

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดในการออกแบบ	รายละเอียด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบ 1	รูปแบบตัวอักษรได้แรงบันดาลใจจากลายผ้ามัดหมี่โบราณและตัวอักษรตัวหน้านำรูปแบบของตัวโคโนเสาร์เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	- รูปแบบว่าง่ายต่อการผลิต - ความคงรูปของสินค้า - รูปแบบที่ส่งเสริมสอดคล้องกับกราฟิก	
แบบ 2	นำรูปแบบที่มีอยู่แล้วมาความมั่นคงเรียบง่าย	- ความเหมาะสมในการพกพา	
แบบ 3	นำรูปแบบมาปรับให้ดูอ่อนช้อย เน้นตัวสินค้าให้ดูเด่น	- ความสวยงาม - ความทันสมัย - ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่สินค้า	
แบบ 4	รูปแบบตัวอักษรให้ดูอ่อนหวาน อ่อนช้อยเหมาะสมกับสินค้า	ค้า	

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของสัญลักษณ์

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดในการออกแบบ	รายละเอียด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบ 1	รูปแบบโทนสีออกแดง / ทองซึ่งคงด้วยความภูมิฐานการจัดวางที่ตรงไปตรงมา การต่อเนื่อง		
แบบ 2	รูปแบบโทนออกทอง / แดง โดยเน้นศาลาด้านบนในการแทนแหล่งกำเนิดศิลปะท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบว่าง่ายต่อการผลิต - ความคงรูปของสินค้า - รูปแบบที่ส่งเสริมสอดคล้องกับกราฟิก 	
แบบ 3	รูปแบบสีทอง / แดง เน้นรูปแบบของศาลาให้เป็นไทยอีสานมากขึ้น ตัวอักษรเข้ามาอยู่ในศาลาเน้นความเป็นหนึ่งเดียวของอำเภอชนบท	<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมาะสมในการพกพา - ความสวยงาม - ความทันสมัย - ความเหมาะสมของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่สินค้า 	
แบบ 4	รูปแบบเหมือนแบบที่ 3 เล่นรูปแบบของความแรงของสีโดยเน้นสีที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอชนบทสีแดงหมาก และสีทองสร้างความภูมิฐาน		

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีได้มอบสิทธิ์ในการตีพิมพ์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ในประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์

ผลงานการออกแบบ	แนวคิดในการออกแบบ	รายละเอียด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบ 1	รูปแบบหมอนจืด ได้แนวคิดหมอนจืด ของอีสานรูปทรง แปลกตาการบรรจุสินค้า ได้บางตัว	- ความสวยงาม - รูปแบบที่สื่อถึงศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น - ความน่าสนใจในตัว อักษร	
แบบ 2	รูปทรงสี่เหลี่ยม ใส่สินค้าได้ทุก ประเภท ลดต้นทุนใน การผลิต	- ความแปลกใหม่ตัว อักษร - ความเป็นไปได้ในการ ใช้งาน	
แบบ 3	รูปแบบปิรามิด รูปทรงแปลกใหม่มี ความโดดเด่นเฉพาะตัว บรรจุสินค้าได้บางตัว	- รูปทรง - ความกลมกลืนของรูป แบบทั้งหมด	
แบบ 4	รูปแบบได้แนวคิดจาก เกวียนของ อีสาน บรรจุสินค้าได้หลาย ประเภท ง่ายในการใช้ งานรูปทรงเรียบง่าย ทันสมัย	- ความเหมาะสม - ง่ายต่อการจดจำ	

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาและพัฒนาารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน

ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

กรณีศึกษา : ความคิดเห็นด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

ประเภท : หัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

โดยสินค้าทั้งหมดรวม 7 ชิ้น

1. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 3.80 ม.)
2. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 2 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 1.80 ม.)
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ 1 ตัว
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นกระเป๋า จำนวน 1 ตัว
5. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าคลุมไหล่ จำนวน 1 ผืน
6. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นเนคไท จำนวน 1 ชิ้น
7. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าพันคอ จำนวน 1 ชิ้น

แบบสอบถามสำหรับการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นรูปลักษณ์ ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ในการสื่อถึงศิลปท้องถิ่นตลอดจนการนำศิลปวัฒนธรรมที่ตอบสนองพฤติกรรมของผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดจำหน่ายสินค้าของศาลาไหมไทย และรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนงานการสร้างสรรค์ผลงานของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น และปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมทำการออกแบบเพื่อสร้างต้นแบบนำมาทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำตอบ จากแบบสอบถาม รวมทั้งความคิดเห็น และข้อมูลเสนอแนะต่างๆ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาตลอดจนสามารถพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่าน ในการที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และตามความเป็นจริงมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาก ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

โดย

ดวงจันทร์ ปรีชายะจิตต์

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมิน เพื่อหาความคิดเห็น

ข้อมูลสถานภาพของผู้ประเมิน

1. ชื่อ นาย/นาง/นางสาว

.....

2.

ระดับการศึกษา.....

3.

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....

4. ตำแหน่งทางวิชาการ หรือตำแหน่งบริหาร

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

แบบประเมินเพื่อหาความคิดเห็น ด้านกราฟิก สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม
อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น					
2.	ความน่าสนใจ และความแปลกใหม่ของรูปแบบตัวอักษร					
3.	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งาน					
4.	ความกลมกลืนของรูปแบบทั้งหมด					
5.	ความเหมาะสมของสี น้ำหนักของเส้น					
6.	ความสวยงาม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินผลเพื่อหาความคิดเห็นด้านบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหม
อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
1.	รูปแบบที่ส่งเสริม หรือสอดคล้องกับงานกราฟิก					
2.	ความคงรูปของสินค้า					
3.	รูปแบบง่ายต่อการผลิต					
4.	ความเหมาะสมในการใช้งาน และสินค้า					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาและพัฒนาารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน
ประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

กรณีศึกษา : ความคิดเห็นด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

ประเภท : หัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทผ้าไหม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

โดยสินค้าทั้งหมดรวม 7 ชิ้น

1. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 4 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 3.80 ม.)
2. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นชุด ขนาด 2 หลา (กว้าง 1.05 ม. ยาว 1.80 ม.)
3. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาตัดเป็นเสื้อ 1 ตัว
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นกระเป๋า จำนวน 1 ตัว
5. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าคลุมไหล่ จำนวน 1 ผืน
6. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นเนคไท จำนวน 1 ชิ้น
7. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์บนบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่นำมาประดิษฐ์ของที่ระลึกเป็นผ้าพันคอ จำนวน 1 ชิ้น

แบบสอบถามสำหรับการทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นรูปลักษณะ ด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความคิดเห็นรูปลักษณะด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์ ในการสื่อถึงศิลปท้องถิ่นตลอดจนการนำศิลปวัฒนธรรมที่ตอบสนองพฤติกรรมของผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดจำหน่ายสินค้าของสาธาใหม่ไทย และรูปแบบของกราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนงานการสร้างสรรค์ผลงานของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมมัดหมี่ของอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น และปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมทำการออกแบบเพื่อสร้างต้นแบบนำมาทดสอบเพื่อหาความคิดเห็นในด้านกราฟิก และด้านบรรจุภัณฑ์

คำตอบ จากแบบสอบถาม รวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาตลอดจนสามารถพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟิก และรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และตามความเป็นจริงมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาก ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านกราฟิก
- ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ด้านบรรจุภัณฑ์

โดย

ดวงจันทร์

ปรีชาะจิตต์

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรูปลักษณ์ ด้านกราฟิก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริง ของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ท่านคิดว่ารูปแบบของกราฟิกมีความเหมาะสมกับสินค้าอย่างไร

- มีความเหมาะสมดีมาก
 มีความเหมาะสมดี
 มีความเหมาะสมปานกลาง
 มีความเหมาะสมต้องปรับปรุง
 อื่นๆ

2. ท่านคิดว่ารูปแบบของกราฟิกมีความทันสมัยเหมาะสมในปัจจุบันอย่างไร

- มีความเหมาะสมดีมาก
 มีความเหมาะสมดี
 มีความเหมาะสมปานกลาง
 มีความเหมาะสมต้องปรับปรุง
 อื่นๆ

3. ท่านคิดว่ารูปแบบของกราฟิกมีความสวยงามมากน้อยเพียงใด

- มีความสวยงามดีมาก
 มีความสวยงามดี
 มีความสวยงามปานกลาง
 มีความสวยงามต้องปรับปรุง
 อื่นๆ

4. ท่านคิดว่ารูปแบบกราฟิกมีรูปแบบที่ง่ายต่อการจดจำอย่างไร

- สามารถจดจำได้ดีมาก
 สามารถจดจำได้ดี
 สามารถจดจำได้ปานกลาง
 สามารถจดจำต้องปรับปรุง
 อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ท่านคิดว่ารูปแบบของกราฟิกสามารถสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างไร

- มีความสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ดีมาก
 - มีความสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ดี
 - มีความสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ปานกลาง
 - มีความสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องปรับปรุง
 - อื่นๆ
-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบเสนอหัวข้อและเค้าโครงสารนิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง ขอเสนอสารนิพนธ์

เรียน คณบดี

ข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว) ... สิบงษ์ไพฑูริย์ นิตยาธิพัฒน์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 440149 291 ... นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ขอเสนอหัวข้อและเค้าโครงสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาผลกระทบของ...

โดยขอเสนอคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ จำนวน ... คน ดังมีรายชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน และ / หรือที่อยู่ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ ดังนี้

- 1. ... ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ 027373
2. ... ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ร่วม 01530

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบกุนบัง

(ลงชื่อ) ...

วันที่ ...

ความเห็นของผู้ควบคุมสารนิพนธ์

ความเห็นของคณะกรรมการประจำหลักสูตร

- ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงสารนิพนธ์
- อนุมัติ
- ไม่รับ

ขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ดังนี้

- 1. ... ประธานกรรมการ
2. ... กรรมการ
3. ... กรรมการ

(ผศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร)

ประธานหลักสูตร

วันที่ ...

ความเห็นของรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ความเห็นของคณบดี

- ควรแต่งตั้งตามเสนอ
- อื่น ๆ

- อนุมัติ
- อื่น ๆ

(ลงชื่อ) ...

(ลงชื่อ) ...

(ดร.ณรงค์ พิมสาร)

(รศ.ดร.วิจารย์ จิตรระดม)

แผนการปฏิบัติการงานสารนิพนธ์ (พ.ย. 45 – มี.ค. 46)

โครงการการศึกษา และพัฒนาารูปลักษณะด้านกราฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน

ประเภทผ้าไหม อำเภอนมบพ จังหวัดขอนแก่น

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

รายละเอียด	พฤศจิกายน				ธันวาคม				มกราคม				กุมภาพันธ์				มีนาคม				หมายเหตุ
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
● นำเสนอหัวข้อต่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์	■																				
● ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม		■																			
● นำเสนอรายละเอียดโครงการต่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์			■																		
● ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม				■																	
● นำเสนอหัวข้อโครงการต่อคณะกรรมการสาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม					■																
● เพิ่มเติม แก้ไข คามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการและนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์						■															
● สรุปผลการศึกษาข้อมูลเพื่อปฏิบัติการออกแบบ							■														
● ปฏิบัติการในขั้นตอนของการออกแบบ และนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์								■													
● หลีกเลี่ยงแบบเพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพ									■												
● หาประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญ										■											
● นำเสนอโครงการ เพื่อประเมินโดยคณะกรรมการของสาขา											■										
● แก้ไข เพิ่มเติม คามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เพื่อนำเสนอต่อสาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม												■									

ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ

นางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์

44064829 (มศน.ข.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/0673

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖1 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณนवलศรี สุทันติกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท”

คณะกรรมการอำนวยการ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารที่ 3264325 ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ททท/อ๕๕

๖ เม.ย. ๒๕๔๖

ที่ ทม 1504/ 0673

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ครุสุริเบญจา กอวัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปลักษณ์ด้านกราฟฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท”

คณะกรรมการอำนวยการ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารที่ 3264325 ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0673

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2/ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณกฤษณะรักษ์ มิ่งโอสถ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปลักษณะด้านกราฟฟิกและบรรจุภัณฑ์สำหรับงานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทผ้าไหมอำเภอชนบท”

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของนางดวงจันทร์ ปรีชาชะจิตต์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารที่ 3264325 นี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มาไปใช้

กรม.

กฤษณะรักษ์

(นางกฤษณะรักษ์ มิ่งโอสถ)

ภาคผนวก ค

ผ้าทอพื้นเมืองอีสาน

วิวัฒนาการของบรรจุภัณฑ์

กระบวนการ การออกแบบบรรจุภัณฑ์

กระบวนการ การออกแบบกราฟิก

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

การส่งเสริมอาชีพในชนบทของศาลาไหมไทย

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

ไหมพื้นบ้าน

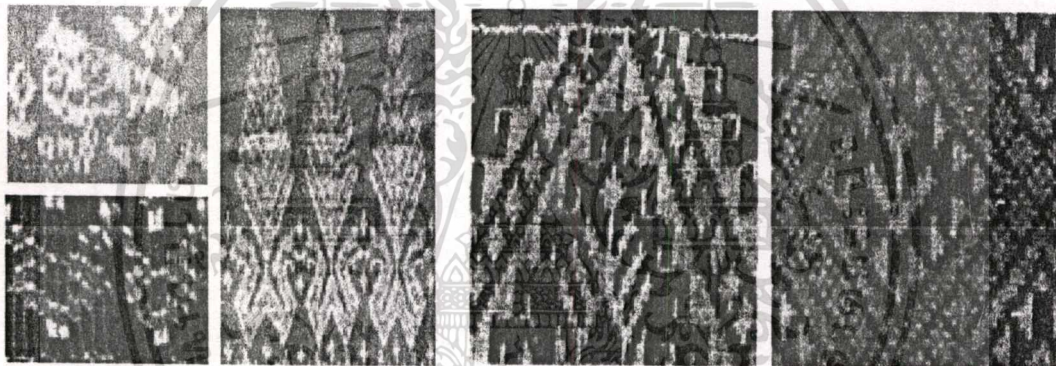
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าทอพื้นบ้านอีสาน (หอศิลป์วัฒนธรรม มข., 2544:143, 145)

การทอผ้าถือเป็นหน้าที่ของสตรี ใช้เวลาว่างจากการเก็บเกี่ยวมาทอผ้า เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวัน หรือใช้ในประเพณีต่างๆ รูปแบบเกิดจากการนำธรรมชาติรอบข้าง มาปรับประยุกต์ ใช้ในการออกแบบลาย รวมถึงการติดต่อสัมพันธ์กับดินแดนใกล้เคียง เช่น ลาว , กัมพูชา ทำให้รูปแบบของผ้ามีการผสมผสาน หลากหลายจนออกมาเป็นรูปแบบเฉพาะถิ่น จนเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค โดยแบ่งชนิดของผ้าเป็น 2 ชนิด ใหญ่ๆ คือ ผ้าลายมัดหมี่และผ้าขิด

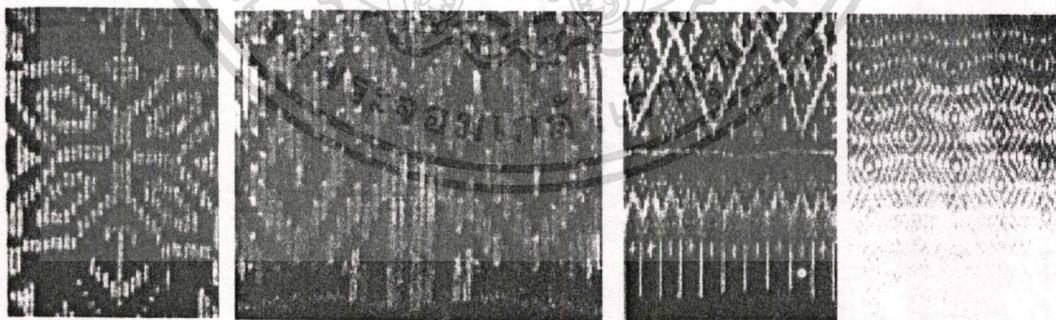
(1) ผ้าลายมัดหมี่

มัดหมี่ คือ การย้อมผ้าหรือไหมก่อนนำไปทอ โดยต้องใช้เชือกมัดใน ส่วนที่ไม่ต้องการให้เกิดสี โดยต้องอาศัยการคำนวณเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงาม ลักษณะลายต่าง ๆ ของหมี่สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ หมี่ลายสัตว์, หมี่ลายพันธุ์ไม้, หมี่ลายสิ่งของเครื่องใช้ และ หมี่ลายเบ็ดเตล็ด (ทรงพันธ์ วรรณมาศ, 2534 : 85-102)

หมี่ลายสัตว์

หมี่ลายพันธุ์ไม้

หมี่ลายสิ่งของเครื่องใช้

หมี่ลายเบ็ดเตล็ด

(2) ลายผ้าขิด

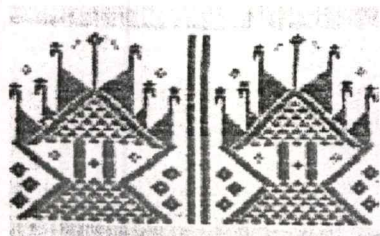
ลักษณะจะเป็นรูปทรงเรขาคณิต ที่เกิดจากการเว้นช่องของเส้นด้าย ถือเป็นทออัดซ้อนเส้นด้ายไป ด้วยขณะที่ทอ เป็นการออกแบบลวดลายสำเร็จอยู่ในที่ มักเป็นการทอหลายๆ ก้านตลอดความกว้างของ ผ้า (หอศิลป์วัฒนธรรม มข., 2544:146) สามารถแบ่งลายเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ ขิดลายสัตว์ , ขิดลายพันธุ์ไม้ , ขิดลายสิ่งของเครื่องใช้ และ ขิดลายเบ็ดเตล็ด (ทรงพันธ์ วรรณมาศ, 2534 : 29-62)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

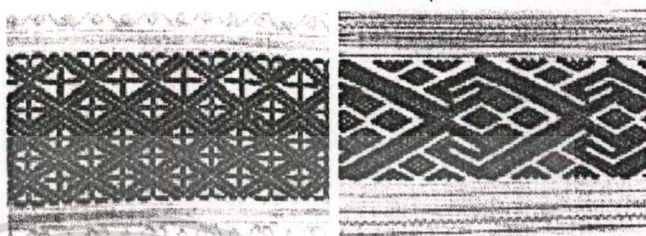

ขิดลายสัตว์

ขิดลายพันธุ์ไม้

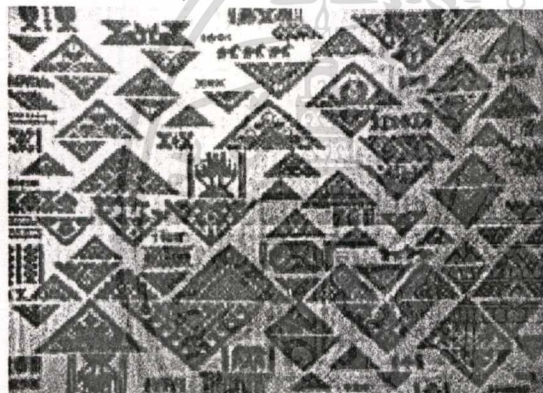

ขิดลายสิ่งของเครื่องใช้

ขิดลายเบ็ดเตล็ด

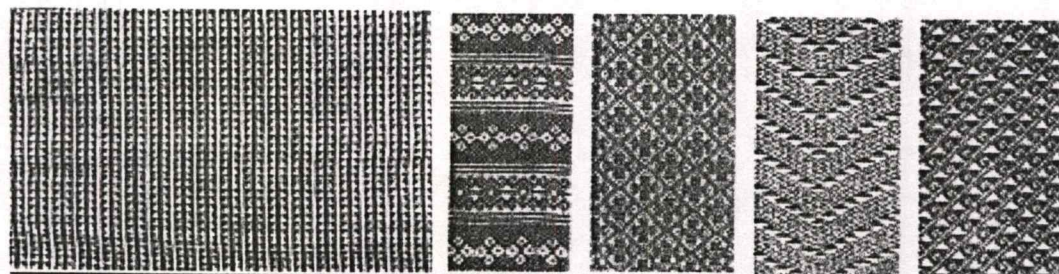
ผ้าอีสานแบบอื่น ๆ ได้แก่

(1) ผ้าแล้ว คือ ผ้าที่รวบรวมลายแม่แบบเอาไว้ดู เป็นตัวอย่างเพื่อสืบทอดลายนั้น ๆ อยู่ในผ้าฝ้าย สีขาว ขนาดประมาณ 40 x 50 ซม.

(2) ทูง หรือ ธงผะเหวด เป็นเครื่องประดับในงาน เทศน์มหาชาติ (บุญผะเหวด) โดยทำจากผ้าฝ้าย โห่ม มีลวดลายบนธงเป็นลาย พระ สัตว์มงคล ประจำทิศทั้ง 8 เครื่องบูชา

(3) ผ้าห่อและผ้ารองคัมภีร์โบราณ ใช้ห่อเพื่อ ป้องกันคัมภีร์ทางศาสนาจากฝุ่น มด ปลวก มอด แมลงต่าง ๆ

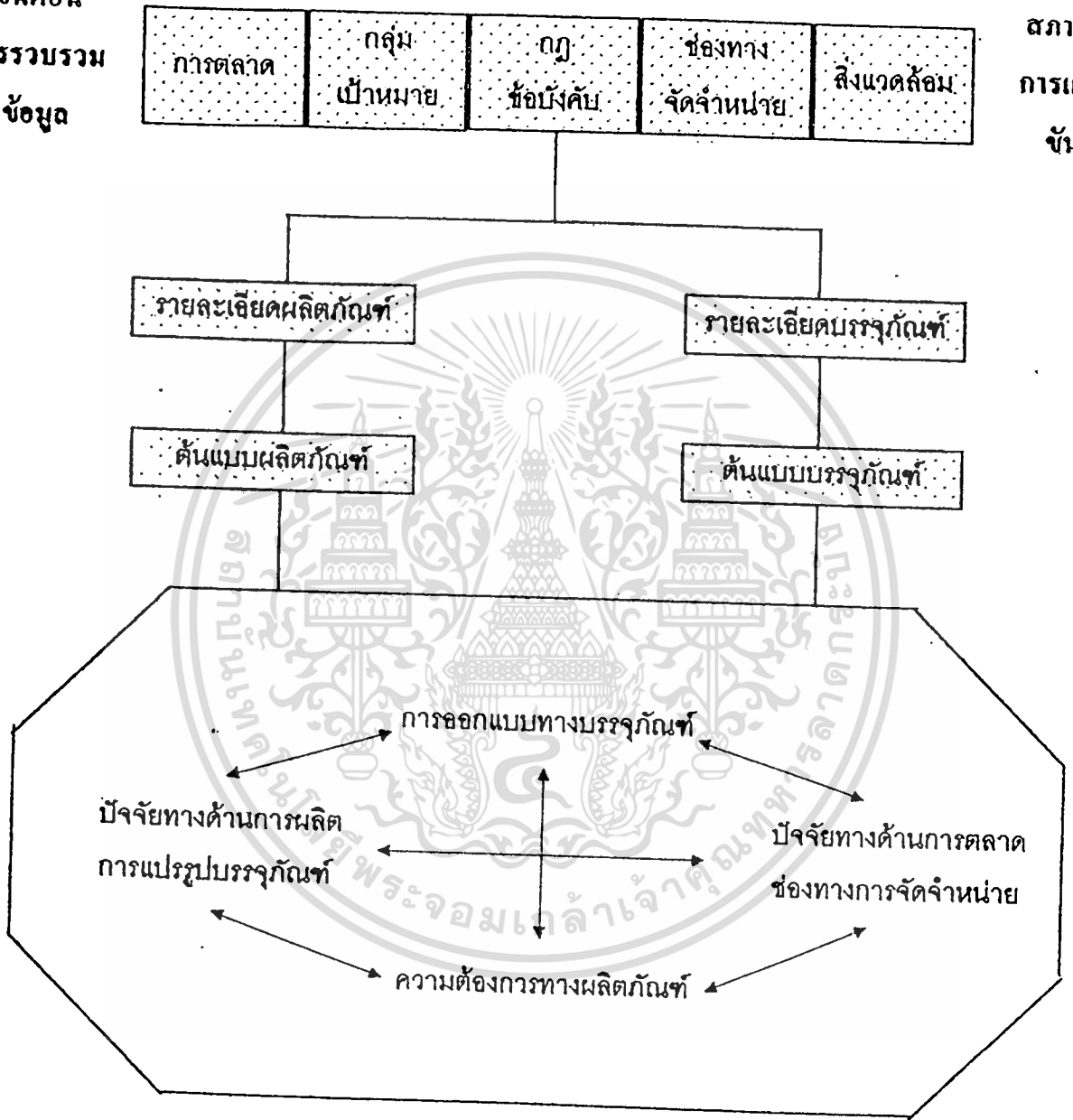

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการ การออกแบบบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอน
การรวบรวม
ข้อมูล

สถานะ
การแข่งขัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการ การออกแบบกราฟิก

การออกแบบ	=	คำบรรยาย	+	สัญลักษณ์	+	ภาพพจน์
Design	=	Words	+	Symbols	+	Image

ในสมการนี้ คำบรรยายและสัญลักษณ์มีความเข้าใจตามความหมายของคำ ส่วนภาพพจน์นั้นค่อนข้างจะเป็นนามธรรม เนื่องจากการออกแบบภาพพจน์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งอาจแสดงออกได้ด้วยจุด เส้น สี รูปวาด และรูปถ่าย ผสมผสานกันออกมาเป็นพาณิชยศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ ด้วยหลักการง่ายๆ 4 ประการ คือ SAFE ซึ่งมีความหมายว่า

S	=	Simple	เข้าใจง่ายสบายตา
A	=	Aesthetic	มีความสวยงาม ชวนมอง
F	=	Function	ใช้งานได้ง่าย สะดวก
E	=	Economic	ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

วิวัฒนาการของบรรจุกัมภ์

การบรรจุกัมภ์หรือการบรรจุกัมภ์ห่อ เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อไคยัง ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่ถ้าหากจะสันนิษฐานและสัญชาตญาณการเรียนรู้ของมนุษย์ นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นต้นมา การคิดค้นและการแก้ไขปัญหาก็เพื่อความสะดวกสบายในการเคลื่อนย้ายวัตถุมวลสาร แล้วอาจกล่าวเป็นเหตุและผลแห่งวิวัฒนาการของการบรรจุกัมภ์ได้ง่ายขึ้น

เมื่อมนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องบริโภคน้ำและอาหารเพื่อการดำรงชีพของตนเอง สิ่งแรกที่เห็นอุปกรณช่วยนำพาอาหารเข้าสู่ปากได้คือ มือ เช่น ใช้ข้อมือรองรับ หยิบจับอาหาร แต่ถ้าความต้องการที่มากขึ้น ข้อมือทั้งสองข้างก็ไม่สนองความต้องการได้ ดังนั้นมนุษย์จึงเริ่มมีการเรียนรู้และคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาขึ้นด้วยการมองหาวัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อมือ เช่น เป็นแอง หลุม หรือลักษณะใกล้เคียงและมีพื้นที่การรองรับได้มากกว่า สะดวกกว่าเข้ามาเป็นอุปกรณช่วยเคลื่อนย้ายพาอาหารหรือวัสดุที่ต้องการ เช่น ใบไม้ เปลือกไม้ เปลือกหอย กระบอไม้ กระเพาะสัตว์ หนังสัตว์ เป็นต้น การรู้จักการแก้ปัญหาด้วยการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติเข้ามาเป็นอุปกรณช่วยเคลื่อนย้ายวัตถุมวลสาร การกระทำดังกล่าวจึงนับว่าเป็นที่มาของการบรรจุกัมภ์

จากการที่มนุษย์ในสมัยก่อนรู้จักการประดิษฐ์คิดค้นภาชนะบรรจุกัมภ์ ด้วยการดัดแปลงคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุธรรมชาติให้มีรูปร่างและพื้นที่ใช้สอยเพิ่มขึ้น จึงจัดว่าเป็นการออกแบบบรรจุกัมภ์ขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ในสมัยก่อนได้กระทำขึ้นตามสภาพการเรียนรู้และการค้นพบวัสดุในแต่ละยุค

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า มนุษย์เผ่าพันธุ์แรกที่รู้จักการทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นพวกแรกคือ มนุษย์โครมันยอง (Cromagnon) ซึ่งมีอายุอยู่ในราว 10,000-20,000 ปีก่อนคริสตกาล มนุษย์พวกนี้ทำให้เกิดระบบการผลิตและแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ซึ่งกันและกันขึ้นมา ในระยะแรกก็อาจจะเริ่มต้นเฉพาะในหมู่บ้านติมิตร หรือกลุ่มชนที่อยู่ใกล้เคียง ต่อมาเมื่อการค้าเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นก็ทำให้ขนาดของชุมชนเปลี่ยนแปลงเป็นหมู่บ้าน กลายเป็นเมือง และจากเมืองก็กลายเป็นประเทศที่ขยายอาณาเขตที่กว้างไกลออกไป รูปแบบการผลิต และการแลกเปลี่ยนธรรมดาคงพัฒนาขึ้นเป็นระบบการผลิต เพื่อการค้าและการบริการ

การบรรจุกัมภ์และพัฒนารูปแบบสิ่งห่อหุ้มผลิตภัณฑ์จึงได้รับความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ มีการคิดค้นรูปแบบบรรจุกัมภ์ขึ้นตามกาลเวลาและความก้าวหน้าทางวัตถุที่ค้นพบ ดังเช่นจากหลักฐานที่ปรากฏว่าการทอผ้า และการผลิตเครื่องปั้นดินเผาถูกค้นพบ และใช้เป็นบรรจุกัมภ์ มาเมื่อ 8000 ปีก่อนคริสตกาล และหลังจากนั้นไม่นานภาชนะเครื่องแก้วอย่างหยาบๆ ก็

ถูกค้นพบ โลหะค้นพบราวปลายยุคหิน และการรู้จักสร้างหีบไม้ ลังไม้ก็เริ่มมีการใช้ในยุคของกรีก และ โรมัน เป็นต้นมา

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการค้าและการบริการในฐานะของสิ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การขนส่งสินค้า ในราวปี ค.ศ. 1200 รูปแบบของการบรรจุภัณฑ์ที่ปรากฏเป็นหลักฐานได้แก่

วัสดุ	รูปแบบและการใช้
หนัง	การห่อ, พับ เป็น กระเป๋า, ถุง
ผ้า	การห่อ, พับ เป็น ถุง กระสอบ
ไม้	ถังไม้, หีบ ไม้, ลัง, กำป๋น
วัชพืชหรือผลิตภัณฑ์จากไม้	ตะกร้า, เสื่อ, สิ่งทอ
หิน	คนโท, กาน้ำ
ดิน	หม้อ, คนโท, ถ้วยชาม
โลหะ	หม้อ, ถ้วยชาม, กาน้ำ
แก้ว	คนโท, แก้วน้ำ, ขวด, ชาม

ในสมัยต่อมา ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านศิลปศาสตร์ และเทคโนโลยีเครื่องจักรกลโรงงานต่างๆ ถูกคิดค้นพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (The Industrial Revolution) ที่เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17

ความหมายและหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุ หมายถึง การใส่ลงในภาชนะหรือสถานที่ที่ใด ที่มีขีดจำกัด หมายถึง สิ่งของ เครื่องใช้ หรือสินค้า

การบรรจุภัณฑ์ หมายถึง การใส่สิ่งของเครื่องใช้ หรือสินค้าต่างๆ ลงในภาชนะที่มีขีดจำกัดเพื่อป้องกันมิให้วัสดุนั้นๆ ชำรุดเสียหาย อันเกิดจากสภาวะแวดล้อมได้ BRISTON AND NEILL ได้ให้ความหมายของบรรจุภัณฑ์ไว้ 2 ประการกว้างๆ คือ

การบรรจุภัณฑ์คือ ศิลปะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของการเตรียมสินค้า เพื่อการขนส่งและการบรรจุภัณฑ์ คือวิธีการส่งมอบผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภคให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย สมบูรณ์ และมีราคาที่เหมาะสม

โดยสรุปแล้วบรรจุภัณฑ์ หมายถึง หน่วยรูปแบบวัตถุภายนอกที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองหรือห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ภายในให้ปลอดภัย สะดวกต่อการขนส่ง เอื้ออำนวยให้เกิดผลประโยชน์ในทางการค้าและการบริโภค

ประเภทบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท แต่ละประเภทจะทำหน้าที่ในขอบเขตของตัวเอง ดังรายละเอียดดังนี้

บรรจุภัณฑ์หลัก (Primary Packaging) คือบรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสโดยตรงกับสินค้า หรือสิ่งของที่ห่อบรรจุอยู่ภายใน อาจจะเป็นของเหลวหรือของแข็ง โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพิ่มคุณค่าในเชิงพาณิชย์ () เช่น การกำหนดให้มีรูปร่างลักษณะต่างๆเป็นขวด กระป๋อง หลอด ถุง กถ่อง ฯลฯ ซึ่งอาจจะทำให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะหรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสมแก่การจับ ถือ และอำนวยความสะดวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ภายใน พร้อมทำหน้าที่ให้ความปกป้องแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรงอีกด้วย

บรรจุภัณฑ์รอง(Secondary Packaging) คือ บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ถัดออกมาเป็นชั้นที่สอง มีหน้าที่รวบรวมบรรจุภัณฑ์ชั้นแรกเข้าไว้ด้วยกัน กันหรือเป็นชุด ในการจำหน่ายรวมตั้งแต่ 2-24 ชั้นขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ชั้นแรก คือ การป้องกันรักษาสินค้าผลิตภัณฑ์จากน้ำ ความชื้น ความร้อน แสง แรงกระทบกระเทือน และอำนวยความสะดวกแก่การขายอีกด้วย เป็นต้น ตัวอย่างบรรจุภัณฑ์นี้ได้แก่ กถ่องกระดาษแข็งที่บรรจุเครื่องดื่มจำนวนครึ่งโหล ฟลั่มหดรูปรูปงู 1 โหลเข้าด้วยกัน เป็นต้น

บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง(Tertiary Packaging) คือ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นหน่วยรวมขนาดใหญ่ในการขนส่ง โดยปกติแล้วผู้ซื้อจะไม่ได้เห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้มากนักเนื่องจากทำหน้าที่ป้องกันผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่งเท่านั้น

บรรจุภัณฑ์แต่ละประเภทก็ตั้งอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์หลักใหญ่

- การบรรจุและการคุ้มครองป้องกัน
- การอำนวยความสะดวก
- การบ่งชี้ผลิตภัณฑ์
- การดึงดูดความสนใจผู้บริโภค

ตัวไหม

ตัวไหมนับเป็นแมลงชนิดหนึ่งที่อยู่ในอันดับ Lepidoptera ประเภทผีเสื้อ ตัวหนอนไหมกินพืชได้หลายชนิด แต่ใบหม่อนจะเป็นสิ่งที่มันโปรดปรานมากที่สุด วงจรชีวิตของตัวไหมนั้นจะเริ่มตั้งแต่ระยะเป็นไข่ตัวหนอนคักแค้และผีเสื้อ ใบหม่อนซึ่งถือว่าเป็นอาหารอันโอชะของตัวไหมนั้นจะต้องมีความสดอยู่เสมอ หม่อนจัดว่าเป็นพืชยืนต้นชนิดหนึ่งที่เจริญเติบโตค่อนข้างช้าและด้วยเหตุผลนี้เองที่ทำให้การเลี้ยงไหมต้องควบคู่ไปกับการปลูกหม่อนเสมอ

ตัวไหมนั้นจะมีคุณสมบัติที่พิเศษคือ ช่วงระยะที่เป็นคักแค้มันจะสร้างรังไหมห่อหุ้มตัวเอง รังไหมจะมีคุณสมบัติที่ทำให้เราสามารถดึงเอาเส้นใยของมันออกมาเป็นเส้นเล็ก ๆ ที่มีความเหนียวและมันวาว และนี่คือสิ่งสำคัญที่จะนำไปทอเป็นผืนผ้าไหมต่อไป

ไหมพันธุ์พื้นบ้าน

ไหมพันธุ์พื้นบ้านที่เลี้ยงกันอยู่นั้นมีพันธุ์นางสี่ว ถือว่าเป็นไหมที่ชาวบ้านเลี้ยงมานานที่สุดและเลี้ยงได้ง่ายที่สุด ลักษณะของตัวไหมจะเหมือนกับหนอนทั่ว ๆ ไป มีสีเขียวคล้ายใบหม่อน เมื่อสุกจะให้เส้นใยสีเหลืองทองสวยงาม แต่จะให้เส้นใยที่น้อยกว่าพันธุ์อื่น อีกพันธุ์หนึ่งที่เลี้ยงกันก็คือพันธุ์อู่คู้ พันธุ์นี้ค่อนข้างนิยมเลี้ยงกัน เพราะขนาดของตัวไหมจะใหญ่กว่าพันธุ์นางสี่ว แต่เมื่อสุกรังไหมจะมีสีเหลืองซีด รอบ ๆ ฝักจะเป็นปุยล้อมรอบ พันธุ์สุดท้ายคือพันธุ์แกนหล่อน ขนาดของตัวไหมพันธุ์นี้จะเท่ากับพันธุ์อู่คู้ แต่รังไหมจะมีขนาดเล็ก ในขณะที่เมื่อสาวเส้นไหมแล้วจะได้ปริมาณมากกว่า เพราะตัวไหมสร้างเส้นใยรอบตัวเองให้แน่นและเส้นใยละเอียดมากเราต้องใช้เวลาในการเลี้ยงไหมประมาณ ๓๐-๔๐ วัน ก็จะได้รังไหมออกมา หากว่ารังไหมมีจำนวนมากก็ต้องนำกระดังไหมไปตากแดด เพื่อให้ตัวไหมตายก่อนที่มันจะเจาะรังไหมออกมา ทั้งนี้ต้องเหลือตัวไหมจำนวนหนึ่งไว้เพื่อเป็นตัวเพาะพันธุ์ในคราวต่อไป

ขั้นตอนการสาวไหมนั้นมี ๓ ขนาดด้วยกัน อุปกรณ์ที่ใช้ในขั้นตอนนี้ก็คือพวงสาวและไม้หีบ ครั้งแรกที่สาวไหมเราจะสาวได้เส้นไหมขนาดใหญ่หรือที่เรียกกันว่า ไหมหัวหรือไหมหยาบ ต่อมาจะได้สาวไหมขนาดกลางซึ่งเป็นขนาดที่ทอผ้าไหมได้สวยงามมาก ครั้งที่ ๓ เป็นการสาวเส้นไหมขนาดเล็กหรือไหมเนื้อ เมื่อได้เส้นไหมแล้วก็จะนำมาเส้นหรือปั่น แล้วจึงนำไปฟอกล้างให้เส้นไหมเป็นสีขาว การปั่นไหมหรือที่เรียกกันว่า การเหล่งไหม คือหลังจากที่สาวไหมเสร็จก็จะนำไหมที่สาวได้มาปั่นใส่ เหล่ง

ปัจจุบันที่อำเภอชนบทส่วนใหญ่จะใช้เครื่องไฟฟ้าปั่นเส้นไหมแล้วด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อปั่นด้วยเครื่องไฟฟ้าจะทำให้ได้เส้นไหมที่ละเอียดเวลาทอจะได้เนื้อผ้าที่เนียน ต้องกัปรสนิยมคนไทย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนใหญ่ที่ขอความเป็นระเบียบเรียบร้อย เมื่อเราแหล่งใหม่ได้พอสมควรเป็นมัดแล้ว ก็จะไปฟอกสีให้สีจางลง เพื่อสะดวกในการข้อมสีและจะทำให้เส้นไหมอ่อนนุ่มไม่แข็งเหมือนคอนสาวไหมเสร็จ เดียวนี้ถ้าเป็นไหมพื้นบ้านที่เลี้ยงเองก็จะได้เส้นไหมสีเหลือง แต่ถ้าเป็นไหมที่ซื้อเข้ามาจากต่างประเทศและเป็นที่ยอมรับในขณะนี้เส้นไหมที่ได้จะเป็นสีขาวนวล

ก่อนที่ผ้าแต่ละผืนจะออกมาเป็นลวดลายที่งดงามได้นั้น ต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย นับตั้งแต่การเลี้ยงไหม ปลูกหม่อน การสาวไหม บั่นไหม เรื่อยมาจนถึงการข้อมสีไหม เดิมชาวบ้านจะข้อมไหมจากสีธรรมชาติที่ได้จากเปลือกคั้นไม้ แก่นไม้ และรากไม้ชนิดต่าง ๆ

การข้อมผ้าไหมก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย ๆ เพราะอาจมีบางครั้งที่ไม่คิดไหมหรือที่ชาวบ้านมักจะเรียกกันว่า ไหมไม่ติดสีนั่นเอง ขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อทำมาจนถึงการมัดหมี่แล้วจะเป็นจินตนาการของผู้ทอคนนั้นว่า เขาต้องการจะรังสรรค์อะไรลงไปบนผืนผ้าที่ตัวเองกำลังจะทอ ลายหมี่ดั้งเดิมนั้นมีมากมายไม่ว่าจะเป็นลายหมี่ขำเป็ย ลายหมี่ข้าวหลามดอกแก้ว ลายกูดเงิน หมี่โคมห้า หมี่หมากแบบ ส่วนลายที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา ก็คือลายหมี่สองตะกอนนั่นเอง ทุกวันนี้ชาวบ้านที่อำเภอชนบทก็ได้แสดงความคิดเรื่องการออกแบบลวดลายออกไปอีกมาก ไม่ว่าจะเป็นลายหมี่พระเทพฯ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมกันมาก ลายนี้เกิดขึ้นได้เพราะชาวบ้านได้เห็นฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเทพฯ ครั้งหนึ่งลวดลายที่เขาประทับใจ จึงนำมาทำเป็นลายมัดหมี่ลายนี้ขึ้น ก่อนจะมัดหมี่นั้น เราต้องนำเอาไหมที่เสร็จจากการกรอรังสุดท้าย มาเข้าหลักหมี่เพื่อทำการมัดหมี่ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ความชำนาญและประณีตมาก ผ้าไหมมัดหมี่จะสวยหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับขั้นตอนนี้เป็นสำคัญ เมื่อผู้ทอเลือกลายที่ต้องการทำไว้ แล้วเขาก็จะเริ่มลงมือมัดหมี่ด้วยเชือกฟางพลาสติก เหตุที่ต้องใช้เชือกชนิดนี้ เพราะจะกันสีได้ดีกว่าเชือกชนิดอื่น ๆ เมื่อมัดหมี่เสร็จแล้วก็จะไปข้อมสีครั้งที่หนึ่ง ตรงบริเวณที่มัดไว้สีก็จะไม่เข้าไป นั่นคือการเว้นลายครั้งที่หนึ่ง ส่วนใหญ่จะข้อมประมาณ ๔-๖ ครั้ง หรือแล้วแต่ความต้องการของแต่ละลาย เวลาที่มัดหมี่ ข้อมสี และทอออกมาเป็นผืนผ้านั้นจะใช้เวลาประมาณ ๑๕ วัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละคนด้วย

ปัจจุบันนี้มีผู้นิยมผ้าไหมกันมากขึ้น บางทีก็มีทั้งไหมแท้ไหมเทียม วิธีสังเกตผ้าไหมแท้ อย่างง่าย ๆ ก็คือเนื้อผ้าจะหนาแน่นและมีน้ำหนักเล็กน้อย ส่วนไหมเทียมนั้นเนื้อผ้าจะละเอียดบางและน้ำหนักเบา

การส่งเสริมอาชีพในชนบทของศาลาใหม่ไทย

“โครงการอีสานเขียว” แผนงานที่ 2 ยกระดับรายได้และสร้างงาน แผนงานย่อยส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ จะบรรลุเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ เพื่อความกินดี อยู่ดีของประชาชน ในเขตอำเภอชนบทนั้น จำเป็นต้องมีโครงการที่จะสนองวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2532 กรมอาชีวศึกษาได้มีการประชุมจัดทำโครงการอีสานเขียว ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา เพื่อให้บรรลุผลในทางปฏิบัติตาม แผนงานที่ 1 – 4 ของศูนย์อำนวยการช่วยเหลือประชาชนตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศจร.) วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น หรือศูนย์ฝึควิชาชีพขอนแก่นในสมัยนั้น ได้เสนอโครงการศาลาใหม่ไทย และได้รับความเห็นชอบบรรจุเป็นแผนงานหนึ่งของโครงการอีสานเขียว

ศาลาใหม่ไทย

ศาลาใหม่ไทยเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว คาดหวังว่า จะก่อประโยชน์ให้กับประชาชนในเขตอำเภอชนบทและใกล้เคียง โดยใช้ศาลาใหม่ไทยเป็นสถานที่กลางในการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดการผลิตผ้าไหมพื้นเมือง จัดการให้เป็นที่แสดงนิทรรศการแบบนั่ง แบบหุ่นจำลอง และแบบเคลื่อนไหว กระบวนการผลิตผ้าไหมพื้นเมือง รวมถึงการจัดกิจกรรมเร่งเร้าให้เกิดความสนใจแก่บุคคลจากที่อื่น เข้าชม ทำให้การนำเงินจากภายนอกมาใช้ในท้องถิ่นสูงขึ้น

กิจกรรมหลักที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของศาลาใหม่ไทย คือ

1. งานนิทรรศการและพิพิธภัณฑ์
2. งานค้นคว้าและพัฒนาอุปกรณ์ผลิตและกระบวนการผลิตใหม่
3. งานส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมปีงบประมาณ 2535 ได้รับงบประมาณจากโครงการอีสานเขียว เพื่อจัดอบรมให้กับประชาชนในอำเภอชนบท 2 โครงการ ส่วนอีก 1 โครงการได้รับงบประมาณจากสถานศึกษาดังนี้
 1. โครงการทอผ้ามัดหมี่ (งบประมาณอีสานเขียว)
 2. โครงการฝึกอบรมประดิษฐ์ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ไหมและวัสดุพื้นเมือง(งบประมาณอีสานเขียว)
 3. โครงการอบรมการจัดธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ไหมและสินค้าพื้นเมือง(งบประมาณสถานศึกษา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของประชากรในหมู่บ้านเป้าหมาย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนา
ดอกไม้

บ้านคอนคู้ บ้านห้วยอึ่ง บ้านห้วยค้อ และบ้านกุดเพียงหอม พบว่าร้อยละ 78 มีอาชีพทำนา รองลงมา
คืออาชีพรับจ้างในกระบวนการโคกระบวนการหนึ่งในการผลิตผ้าไหม เช่น มัดหมี่ แกะหมี่ กวัก
ตีบด้ายยีน คั่น ทอผ้าหรือแค้นตีเป็นคั่น มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวประมาณปีละ 3,000 – 5,000 บาท
(ร้อยละ 43.72) จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ 5 - 7 คน (ร้อยละ 49.52) ดังนั้นรายได้เฉลี่ย
ต่อคนประมาณ 500-800 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ค่อนข้างต่ำมาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ และพัฒนาอาชีพของประชาชน จึงดำเนินงานส่งเสริม
อาชีพและฝึกอบรม โครงการทอผ้ามัดหมี่ โครงการฝึกอบรมประดิษฐ์ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์
ไหม และวัสดุพื้นเมืองและ โครงการอบรมการจัดธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับผลิต
ภัณฑ์ไหมและสินค้าพื้นเมือง

โครงการทอผ้ามัดหมี่

โครงการทอผ้ามัดหมี่ ประกอบด้วย 3 หลักสูตร คือ การมัดลายหมี่ การข้อมสี และการทอ
ผ้าวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเผยแพร่ศิลปะผ้ามัดหมี่โดยการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการ
ผลิตเพื่อให้มีผลต่อการยกระดับราคาผลผลิต

เป้าหมายของโครงการ เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ได้แก่ บ้านนาดอกไม้ บ้าน
คอนคู้บ้านห้วยอึ่ง บ้านห้วยค้อ และบ้านกุดเพียงหอม จำนวน 80 คน ได้พัฒนาการมัดลายหมี่ 15 ลาย
ผลการดำเนินการฝึกอบรมให้กับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย 5 หมู่บ้าน ตั้งแต่วันที่ 6 พฤษภาคม
ถึง 4 มิถุนายน 2535 จำนวน 93 คน ได้ฝึกและพัฒนาการมัดลายหมี่ การข้อมสีและการทอผ้ามัดหมี่
ให้ได้คุณภาพจากการติดตามผลการฝึกอบรมพบว่า ได้เผยแพร่ศิลปกรรมมัดลายหมี่ 16 ลาย (1.ลาย
นาคเกี้ยว 2.ลายดอกดาวเรือง 3.ลายชั้นหมากเบ็ง 4.ลายหน้านางน้อย 5.ลายแมงมุม 6.ลายกงเจ็ดสาย
7.ลายหัวใจ 8.ลายกงสองคอง 9. ลายสร้อยดอกหมาก 10.ลายขอพระเทพ 11.ลายหัวใจว่าง 12.ลาย
กนกเชิงเทียน 13.ลายขोन้อย 14.ลายบันไดลิง 15.ลายคำลึง และ 16.ลายขอเขมร) โดยคาดหวังว่า ผู้
เข้ารับการฝึกอบรมจะสามารถผลิตผ้าไหมมัดหมี่ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น (มีคุณภาพใน 3 ลักษณะ คือ
ลวดลายผ้ามัดหมี่ การข้อมสี และการทอ)

การฝึกอบรมโครงการทอผ้ามัดหมี่ พบปัญหา 2 ประเด็น คือ ปัญหาจากกระบวนการจัดฝึ
กอบรมและปัญหาจากตัวผู้เข้าอบรมปัญหาจากกระบวนการจัดฝึกอบรมเป็นปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากมีประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้วัสดุและอุปกรณ์ในการข้อมสีไม่เพียงพอ ยานพาหนะมีเพียงคันเดียวเนื่องจากต้องประสานงานหลายหมู่บ้าน ทำให้การดำเนินงานต้องมีการปรับแผนการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาจากตัวผู้เข้าอบรม เกิดจากสุขภาพ การมีภาระทางบ้านมากทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมอบรมตามเวลาที่กำหนด ขาดรายได้ขณะอบรมและหลังจากอบรมแล้ว สมาชิกบางคนไม่มีอุปกรณ์ทำไหมของตนเองขาดเงินทุน สิ่งที่ประชาชนต้องการตามมา คือ กองทุนหรือทุนในการผลิตผ้าไหม การจัดการด้านการตลาด การมัดหมี่ลายอื่น และต้องการให้จัดต่อเนื่องอย่างนี้ทุกปี เพื่อพัฒนาการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ให้ดียิ่งขึ้น

โครงการฝึกอบรมการประดิษฐ์ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ไหมและวัสดุพื้นเมือง

การฝึกอบรมการประดิษฐ์ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ไหมและวัสดุพื้นเมือง เป็นอีกโครงการหนึ่งที่มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนา หรือประดิษฐ์วัสดุที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์กับรายได้จากการใช้เวลาว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วยจากรังไหม ผ้าไหมและแป้งข้าวเหนียว

เป้าหมายของโครงการเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ได้แก่ บ้านคอนคู่ บ้านห้วยอึ่ง บ้านห้วยค้อ บ้านนาดอกไม้ และบ้านกุศเพ็ชชอมจำนวน 125 คน ประดิษฐ์ของชำร่วยจากรังไหม เศษผ้าไหม และประดิษฐ์ดอกไม้จากรังไหมหมู่บ้านละ 2 ชนิด ประดิษฐ์ผักและผลไม้จากแป้งข้าวเหนียวหมู่บ้านละ 25 กระจาก

ผลจากการดำเนินการฝึกอบรมเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2535 พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมอบรมจำนวน 135 คน ซึ่งเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถประดิษฐ์ของชำร่วยจากผลิตภัณฑ์ไหมและวัสดุพื้นเมือง ได้ตามเป้าหมาย การดำเนินโครงการพบปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้รับการอบรม คือ มีภาระทางบ้านทำให้เข้าอบรมล่าช้า

ระยะเวลาในการอบรมตรงกับเทศกาลของหมู่บ้าน ผู้เข้าอบรมจึงมาอบรมไม่ครบ 3 วัน ผู้เข้ารับการอบรมที่มีอายุมากสายตาไม่ดีจึงปฏิบัติงานประดิษฐ์ได้ค่อนข้างช้า ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ระยะเวลาฝึกอบรมไม่เหมาะสม รายการสอนมีมากผู้เข้ารับ การอบรมปฏิบัติไม่ทัน จึงควรขยายเวลาในการฝึกอบรมจากวันละ 5 ชั่วโมง เป็นวันละ 7-8 ชั่วโมงเนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนมาก จึงทำให้การปฏิบัติงานค่อนข้างช้า จึงควรเพิ่ม ผู้ช่วยวิทยากรอีก 1 คน

จากการสำรวจความคิดเห็นต่อการอบรมครั้งนี้ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมอีก แต่ขอให้ปรับรายการสอนเป็นวัสดุชนิดอื่นบ้างเช่น การสานตะกร้าจากกระดาษ การทำตุ๊กตาไหมพรม การแกะสลักผักและผลไม้ การทำพานบายศรี และการทำอาหารหรือขนมไทยด้วย

คำถามที่เปรียบเสมือนหัวใจของการส่งเสริมอาชีพ ที่ผู้ทำการสำรวจได้รับจากชาวบ้านที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนมากก็คือ “ จะทำไปขายที่ไหน ? ” “ ใครจะรับซื้อ ? ” “ จะหาทุนได้อย่างไร ? ” “ วัสดุและอุปกรณ์การผลิตหาได้ที่ไหน ? ” คำถามเหล่านี้ จะเป็นปัญหาใหญ่ เพราะเมื่อส่งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมอาชีพแล้วก็มุ่งหวังให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จัดการดำเนินธุรกิจได้ภายในครัวเรือนหรือกลุ่ม ดังนั้น จึงเกิดโครงการอบรมการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่และสินค้าพื้นเมืองขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา ดังกล่าวอีกโครงการหนึ่ง

โครงการอบรมการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่และสินค้าพื้นเมือง

โครงการอบรมการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ และสินค้าพื้นเมืองจัดหลักสูตรฝึกอบรม 3 วัน เมื่อวันที่ 7-9 กันยายน 2535 โดยมุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นความสำคัญในการผลิตเพื่อจำหน่าย การระดมทุนในรูปแบบสหกรณ์ หรือกลุ่มการร่วมกันจัดธุรกิจการผลิตและการบริโภค การพึ่งตนเอง การบริหารเวลา การใช้เวลาว่าง รวมทั้งการใช้ชีวิตที่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการจัดการธุรกิจขนาดย่อม โดยเน้นในประเด็นการรวมกลุ่ม การจัดหาทุน เทคนิคการขาย การกำหนดราคา และการศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการจัดการธุรกิจขนาดย่อมในจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ กลุ่มสตรีในหมู่บ้านเป้าหมายที่ผ่านการศึกษาอบรมการทอผ้ามัดหมี่และการประดิษฐ์ของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์ใหม่และวัสดุพื้นเมือง โดยให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อเป็นแกนนำในกลุ่มเข้าร่วมอบรมหมู่บ้านละ 6 คน รวม 30 คน ผลการดำเนินการฝึกอบรมได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สื่อการอบรม ประเภทวีดิทัศน์ นำเสนอในเรื่องการจัดการธุรกิจไม่ครบทุกขั้นตอน และควรพัฒนาคู่มือ การฝึกอบรมให้สมบูรณ์เพื่อความชัดเจนและความถูกต้องหลังจากสำเร็จการฝึกอบรมแล้วประชาชนในโครงการขอคำปรึกษาเพื่อจัดหาทุน 30 ราย ได้รับทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตร สาขาอำเภอบ้านไผ่ 19 ราย และศูนย์ส่งเสริมการอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ราย สาเหตุที่ผู้ขอกู้เงินไม่ได้รับการอนุมัตินั้นเนื่องจากมีคุณสมบัติไม่ครบตามข้อกำหนดมีภาระหนี้สินเดิมมากหรือคิดเงินกู้จากหน่วยงานอื่น

ภาระหน้าที่ซึ่งคิดตามมา คือ ศาลาใหม่ไทยต้องเป็นที่เลื่องในเรื่องติดต่อแหล่งเงินทุน การให้คำปรึกษาและติดตามในเรื่องการบริหารจัดการของบุคคล หรือกลุ่ม ตลอดจนการหาตลาดและการจัดจำหน่าย

ขั้นตอนที่ควรดำเนินงานต่อไป

1. ขอความร่วมมือในการระดมเงินทุนจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน และฝึกอบรม
2. ประสานงานการจัดการกับส่วนราชการ ธุรกิจเอกชน มูลนิธิ สถาบันต่าง ๆ ที่ดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ใหม่ไทย เพื่อระดมสรรพกำลังในการบริหารโครงการ

โครงการส่งเสริมอาชีพสตรีในชนบทของ “ศาลาใหม่ไทย” วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นคาดหวังผลจากโครงการว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย จะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง และของกลุ่มในการผลิตการจำหน่าย จากทำมาหาได้ เป็นทำมาหากิน และทำมาค้าขาย เป็นอุตสาหกรรม

ในครอบครัว ช่วยตัวเองและครอบครัวได้โดยมิต้องเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น

ลักษณะงานตามโครงการศาลาใหม่ไทย จึงเป็นการดำเนินงานเพื่อยกระดับรายได้ของชาวบ้าน โดยจัดระบบงานจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่มีคุณค่าอยู่ในท้องถิ่น และความสามารถในตัวบุคคล ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ภูมิปัญญาชาวบ้านในลักษณะอื่น ที่ละเอียดลุ่มลึก และทรงคุณค่ายังคงมีอยู่อีกมากมายในท้องถิ่นที่ควรจะนำมาพิจารณาดำเนินงานเป็นโครงการต่อไป

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอำเภอชนบท

สังคมชนบทไทยสมัยก่อนนั้น เจ้าสาวจะต้องทอผ้าไหมเตรียมไว้ใช้สำหรับพิธีการแต่งงาน เช่นเครื่องแต่งกายในพิธีทั้งของคนและของเจ้าบ่าว รวมทั้งเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการออกเรือนผ้าเหล่านี้จะทอด้วยความประณีตสุดฝีมือเก็บรักษาไว้อย่างดี เหมาะที่จะมอบเป็นมรดกตกทอดสืบต่อกันมา หรือเป็นของญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายชายซึ่งนอกจากประเพณีอันนี้แล้วมีประเพณีอื่น ๆ ยังพอมิเห็นได้ บ้างในชนบททางภาคอีสาน ในปัจจุบันเช่น “ การลงข่วง ” เป็นต้นคตินิยมและความเชื่อ

การทอผ้านอกจากเกิดจากการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับคตินิยมความเชื่อ เช่น ชาวอีสานเชื่อถือว่า ผ้าจิดเป็นของสูง ซึ่งอาจจะเกิดจากการทอที่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งต้องใช้ใจอย่างระมัดระวังให้คุ้มค่า ดังนั้นผ้าจิดมักจะใช้สำหรับพิธีมงคล โดยมากจะทำเป็นหมอน ผ้าคลุมไหล่ ผ้าโพกศีรษะ ตลอดจนผ้ากราบพระ และไม่นิยมใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มที่ต่ำกว่าเอวลงมา เช่น ใช้เป็นผ้าถุง ผ้าขาวม้า เป็นต้น

การสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของอำเภอชนบท

การผลิตผ้าทอด้วยมือของชาวชนบทมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเองทั้งกรรมวิธีการผลิตและลวดลายสีสันทนบนผ้า ซึ่งได้รับอิทธิพลจากขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อวัฒนธรรมในการดำรง

ชีวิต และค่านิยมในสังคมที่สืบทอดกันมาจากกลุ่มชนต้นกำเนิดสู่กลุ่มชนปัจจุบัน

นอกจากขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อในสังคมชนบท โดยที่กล่าวมาแล้วนั้น การทอผ้ายังเป็นค่านิยมในวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสังคมอย่างหนึ่งของไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “ ยามว่างจากนาผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายจักสาน ” ดังนั้นเด็กผู้หญิงทุกคนจะต้องทอผ้าเป็น ซึ่งจะเริ่มสอนกันตั้งแต่ว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้ได้เห็นว่าเว็บไซต์หรือเนื้อหาใด ๆ ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หรือหากมีข้อสงสัยประการใด กรุณาแจ้งให้เราทราบโดยทันที

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนใหญ่นอกจากนี้แล้วมีกลุ่มชนเผ่าอื่น ๆ อีกโดยเฉพาะเขมรและส่วยเป็นกลุ่มที่กระจายกันอยู่ในบริเวณจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ จะเป็นกลุ่มชนที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้ามัดหมี่ของไทยนั้นมีอยู่ 3 กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มไทยเชื้อสายลาว (ชนชาวลาวหรือไทลาว) ผู้ไทยและเขมร แต่กลุ่มคนไทยที่มีเชื้อสายลาวเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการผลิตผ้าพื้นเมืองอีสานเพราะเป็นกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมการทอผ้าสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้จากจำนวนหมู่บ้านที่มีการทอผ้า และชาวบ้านที่มัดหมี่เป็นตลอดจนความวิจิตรพิสดารของลวดลายสีสันทักกัน รวมถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เขตอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นและบริเวณอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

“ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ” เน้นให้มีการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป กล่าวคือ ในระดับประถมศึกษา นอกจากจะกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานและให้สามารถคงสภาพอ่านออก เขียนได้ คำนวนได้แล้วยังกำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ตามควรแก่วัยและความสามารถศึกษาวิชาชีพในระดับนี้มุ่งฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานนำความรู้จากบทเรียนและการทำงานในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในระดับมัธยมศึกษาเน้น มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสม มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริงหรือรู้แนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติม โดยกำหนดให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีโอกาสเลือกเรียนกลุ่มวิชาการและอาชีพ ตามความถนัดและความสนใจ อย่างกว้างขวางจะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดความเข้มข้นของการฝึกวิชาชีพเพิ่มขึ้นเรื่องเริ่มตั้งแต่ประถมเป็นต้นมา

ในส่วนของมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 นอกจากให้ผู้เรียนเรียนวิชาสามัญบังคับ 24 หน่วยการเรียนแล้วยังบังคับให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพ 12 หน่วยการเรียน ในหนึ่งประเภทวิชาชีพที่กำหนดไว้ให้ คือ เกษตรกรรม , คหกรรม , พาณิชยกรรม ,ช่างอุตสาหกรรม, ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาอาชีพเพื่อมุ่งประกอบอาชีพโดยตรง หรือเพื่อเรียนต่อในวิชาชีพชั้นสูง ต้องเลือกเรียนวิชาชีพตามความสนใจนั้นต้องเรียนถึงประมาณร้อยละ 60 ของหน่วยการเรียนที่หลักสูตรกำหนดไว้ให้ ต้องเรียนทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 75 หน่วยการเรียน จะเห็นว่าถ้า เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ รัฐต้องลงทุนมหาศาลถ้าทุกโรงเรียนจัดสอนวิชาชีพ โดยเปิด โอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้กว้างขวางและจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเปิดสอนวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมทุกสาขา อาชีพ ในการจัดการสอนจึงเปิด โอกาสให้นักเรียนศึกษาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ นอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และเผยแพร่เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาในส่วนภูมิภาคมีขีดจำกัดในการส่งนักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษาอยู่มากเนื่องจากมีแหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบการอิสระอยู่จำกัดครั้งนั้นจะจัดการศึกษาวิชาชีพภายในโรงเรียนของแต่ละโรงเรียน ก็จำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมากและถ้าทุกแห่ง (โรงเรียนมัธยมมีกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศในขณะนั้น) รับผิดชอบลงทุนมากมายมหาศาล จึงเกิดความคิดที่จะมีแหล่งวิชาการ ซึ่งจัดสอนวิชาชีพให้กับนักเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นประหนึ่งโรงงานรวม โดยให้ชื่อว่า “ ศูนย์ฝึกวิชาชีพ ” (AREA VOCATIONAL CENTER AVC) โดยให้โรงเรียนมัธยมที่เปิดทำการสอนหลักสูตรมัธยมปลายแผนการเรียนอาชีพ (วช.1 และ วช.2) และอยู่ในพื้นที่การให้บริการของศูนย์ฝึกวิชาชีพ มาเรียนวิชาอาชีพที่ศูนย์ฝึกวิชาชีพ และเรียกโรงเรียนเหล่านี้ว่า “ โรงเรียนต้นสังกัด ” จากแนวความคิดดังกล่าว จึงได้มีการบรรจุ “ โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ ” ไว้ในโครงการ หนึ่งใน 7 โครงการของโครงการพัฒนาการศึกษา ครั้งที่ 5 เพื่อทดลองจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพขึ้น 12 แห่ง ประจำเขตการศึกษาละ 1 แห่ง โดยกู้เงินจากธนาคาร โลกจำนวน 200 ล้านบาท มาดำเนินการ

การจัดตั้งแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 จัดตั้ง 5 แห่ง คือ ศูนย์ฝึกวิชาชีพปัตตานี นครสวรรค์ เชียงราย ร้อยเอ็ด และขอนแก่น

ระยะที่ 2 จัดตั้ง 4 แห่ง คือ ศูนย์ฝึกวิชาชีพนครศรีธรรมราช กาญจนบุรี สระบุรี และศรีสะเกษ

ระยะที่ 3 จัดตั้ง 3 แห่ง คือ ศูนย์ฝึกวิชาชีพนครปฐม ตรัง และนครนายก

ปัจจุบันศูนย์ฝึกวิชาชีพขอนแก่น ได้เปลี่ยนเป็น “ วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น ” (KHONKAEN INDUSTRIAL LAND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE) สังกัดกองการศึกษาอาชีวศึกษามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2534 และในแผนพัฒนาที่ 7 (พ.ศ. 2535 – พ.ศ. 2539) กรมอาชีวศึกษาได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพในระดับอำเภอขึ้นอีกโดยในระยะที่ 1 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นไปและจัดตั้ง 10 แห่งทั่วประเทศ

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น (ศูนย์ฝึกวิชาชีพขอนแก่น) เปิดดำเนินการระยะแรกของโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ โดยมีกรมอาชีวศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยจัดตั้งในเขตการศึกษา 9

1. ขนาดพื้นที่

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น ตั้งอยู่เลขที่ 172 ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ห่างจากตัวอำเภอชนบทประมาณ 1 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองขอนแก่นประมาณ 55 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 56 ไร่

2. การก่อสร้าง

วางศิลาฤกษ์ตัวอาคารเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2523 เวลา 08.49 – 09.19 น. โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานในพิธี และผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ ดร.วิรัช กุมพมาศ เป็นผู้กล่าวรายงานเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ฯ นอกจากนี้ยังมีผู้มีเกียรติจากวงการศึกษามาเข้าร่วมพิธี ประชาชนให้เกียรติมาร่วมพิธีด้วย หลังจากการวางศิลาฤกษ์ ได้มีการเร่งการก่อสร้างจนมีการรับมอบงานการก่อสร้างครั้งสุดท้าย เดือนสิงหาคม 2524 รวมระยะเวลาการก่อสร้าง ประมาณ 1 ปี

3. การเปิดเรียนครั้งแรก

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่นสามารถเปิดเรียนได้ในภาคเรียนที่ 2/2534 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2524 มีนักเรียนทั้งหมดรุ่นแรก 482 คน จาก 3 โรงเรียน คือชนบทศึกษา บ้านไผ่ และสามัญการศึกษา

ซึ่งในขณะนั้นวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น มีบุคลากรอยู่ 17 คนวันที่ 15 – 30 ธันวาคม 2524 วิทยาลัยได้เปิดรับสมัครนักเรียนหลักสูตรระยะสั้นรุ่นที่ 1 ปรากฏว่ามีผู้คนมาสมัครมากจนเต็มเกือบทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน

4. หน้าที่ของวิทยาลัย

การจัดการศึกษาภายในวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น เป็นการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของวิทยาลัย

การอาชีพ มีอยู่ 4 ประการ คือ

- 4.1 ฝึกทักษะในวิชาชีพ
- 4.2 วิจัยและพัฒนา
- 4.3 บริการชุมชน
- 4.4 ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

5. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

5.1 เพื่อเป็นแหล่งวิทยาการ และตอบสนองแผนการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นสังกัด

5.2 เพื่อฝึกทักษะทางด้านวิชาชีพ และปลูกฝังทัศนคติที่ดีทางด้านอาชีพ แก่นักเรียนมัธยม

และประชาชนทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชน ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของ
ประเทศชาติในปัจจุบัน
- 5.4 เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนและประชาชนที่มาเรียนในวิทยาลัย ฯ

6. การจัดการศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่นจัดการศึกษา เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 6.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหน้าที่หลักของวิทยาลัยฯ แบ่งนักเรียนออกเป็น 2
กลุ่มคือ

6.1.1 กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ นักเรียนจะมาเรียนเฉพาะวิชาพื้น
ฐาน

วิชาอาชีพ 240 คาบ

6.1.2 กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ (วช.1 , วช.2) นักเรียนต้องเรียนให้
ครบตามโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และต้องเรียนวิชา
พื้นฐาน

วิชาอาชีพ และวิชาอาชีพเลือก รวม 2,350 – 3,580 คาบ เรียกว่า หลักสูตร
วิชาชีพ 1(วช.1) และหลักสูตรวิชาชีพ 2 (วช.2)

- 6.2 นักเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นฝีมือ นักเรียน
ทั้ง 2ประเภทในข้อ 6.2 นี้ วิทยาลัยฯ จะใช้พื้นที่ว่างจากการเรียนการสอนนักเรียน
มัธยม มาสอน คือหลักสูตรระยะต้น 225 ชั่วโมง จะสอนในช่วงเวลา 17.00 – 20.00 น.
เป็นส่วนใหญ่ และหลักสูตร ปฐม. จะใช้ทำการสอนตามวันเวลาของหลักสูตร วช.1
ทุกวัน โดยเปิดทำการสอนในแผนกที่ไม่นักเรียนมัธยม หรือมีน้อยตามความเหมาะสม

6.2.1 หลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น (พ.ศ. 2522) เป็นหลักสูตรที่วิทยาลัยฯเปิดรับนัก
เรียนเข้าเรียนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปที่มีความ
ต้องการจะฝึกอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการทำงาน โดยใช้ระยะเวลา
เรียนสั้น ๆ ประมาณ

225 ชั่วโมง หรือประมาณ 3 เดือนครึ่ง ใน 1 ปีการศึกษา วิทยาลัยฯจะเปิด

รับ

ประมาณ 2 รุ่น คือ

- รุ่นแรก เปิดรับสมัครประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน เรียน
ประมาณ

เดือนพฤษภาคม – กันยายน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รุ่นสอง เปิดรับสมัครประมาณเดือนกันยายน – พฤศจิกายน เรียน
ประมาณ
เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

6.2.2 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
สำหรับ

เยาวชนและประชาชนทั่วไป ที่มีเวลาน้อยและสนใจเฉพาะเรื่องในการ
เรียนวิชาชีพซึ่งในหลักสูตรมี 6 , 30 , 45 , 60 , 90 , 105 , 120 ชั่วโมง
เป็นต้น

6.2.3 หลักสูตร ปชม. หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ เป็นหลักสูตรที่
วิทยาลัยฯ ใช้และเพื่อเปิด โอกาสให้เยาวชนได้ฝึกอบรมทางด้านอาชีพเพิ่ม
ขึ้นในระดับช่างฝีมือมีระยะเวลาในการฝึกประมาณ 1 ปี เปิดรับสมัครปีละ
1 รุ่น เปิดรับประมาณเดือนมีนาคม

6.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น ได้รับอนุมัติจาก
กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2534 ให้ทำการเปิดสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตร

วิชาชีพ (ปวช.) ในแผนกวิชา 2 แผนกวิชา คือ

1. แผนกวิชาช่างกลโรงงาน จำนวน 40 คน
2. แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 40 คน

ในปีการศึกษา 2535 วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น ได้รับอนุมัติจากกรมอาชีวศึกษาให้เปิดทำ
การสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพิ่มเติมอีกใน 3 แผนกวิชา คือ

1. แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ จำนวน 40 คน
2. แผนกวิชาช่างไฟฟ้า จำนวน 40 คน
3. แผนกวิชาการบัญชี จำนวน 40 คน

ในปีการศึกษา 2536 ในปัจจุบันวิทยาลัยได้เปิดทำการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) 6 สาขา

1. ช่างกลโรงงาน
2. ช่างเชื่อมโลหะ
3. ช่างไฟฟ้ากำลัง
4. ช่างอิเล็กทรอนิกส์
5. ช่างยนต์
6. บัญชี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางดวงจันทร์ ปรีชายะจิตต์
วัน เดือน ปี เกิด	4 สิงหาคม 2511
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3272/85 คอนโดชุดซีทีวิลล่า ตึก E2 ถนนลาดพร้าว 130 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2534 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ศิลปอุตสาหกรรม) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สถานที่ทำงาน	บริษัท วัน ฟอร์ ออร์ จำกัด อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้